

הראל פנסיה וגמל בע"מ

דוח הדירקטוריון
30 בספטמבר 2017

תוכן עניינים

2.....	מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעילותה והונה העצמי	.1
4.....	היקף הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנהלת	.2
5.....	מידע מרוכז אודות קופות הגמל וקרנות הפנסיה	.3
20.....	הוראות דין	.4
29.....	התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה	.5
33.....	אירועים בסביבה העסקית של החברה	.6
33.....	אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה	.7
34.....	תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים	.8
34.....	נושאים שאליהם הפנה רואה החשבון את תשומת הלב	.9
34.....	בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח	.10

דוח דירקטוריון

הראל פנסיה וגמל בע"מ

דוח הדירקטוריון לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (להלן: "תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן: "החברה" או "החברה המנהלת") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2016 אשר אושר לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 19 במרס 2017 (להלן: "הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדו"ח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפויה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. החברה אינה מתחייבת למסור עדכונים לגבי שינויים שיחולו באשר למידע צופה פני עתיד.

1. מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעילותה והונה העצמי

בחודש אוקטובר 2016 מוזגה חברת הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - הראל גמל) לתוך החברה, קופות הגמל וקרנות ההשתלמות שבניהול הראל גמל הועברו לניהול החברה. לפרטים נוספים ראה סעיף 7 להלן.

1.1 מצב כספי

שיעור השינוי לעומת סוף שנה קודמת באחוזים	ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
	2016	2016	2016	2017	
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1.8	16,677	16,651	16,980	נכסים בלתי מוחשיים	
5.0	216,263	204,449	227,130	הוצאות רכישה נדחות	
52.1	73,916	87,136	112,422	השקעות פיננסיות	
(65.3)	30,925	4,630	10,733	מזומנים ושווי מזומנים	
(5.2)	40,833	12,844	38,723	נכסים אחרים	
7.2	378,614	325,710	405,988	סה"כ נכסים	
6.9	316,479	287,942	338,245	הון	
9.0	62,135	37,768	67,743	התחייבויות	
7.2	378,614	325,710	405,988	סך כל ההון וההתחייבויות	

סך הנכסים בדוח על המצב הכספי של החברה ליום 30 בספטמבר 2017 הסתכמו ל- 405,988 אלפי ש"ח, לעומת 378,614 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016, גידול של כ- 7%. הגידול נובע בעיקרו מגידול בסעיפי הוצאות רכישה נדחות והשקעות פיננסיות.

ההון ליום 30 בספטמבר 2017 הסתכם ל- 338,245 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 316,479 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016, גידול של כ- 7%. הגידול בהון נובע מרווח לתקופה בסך של 20,888 אלפי ש"ח, בתוספת גידול בקרן הון בסך של 878 אלפי ש"ח.

נכון ליום 30 בספטמבר 2017, החברה עומדת בדרישות ההון המזערי הנדרש מחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כפי שנקבע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב- 2012 ובהנחיות הממונה.

1.2 רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2016	2017	2016	2017	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
283,964	67,121	96,437	195,392	279,155	דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו
16,038	3,232	3,961	9,725	13,315	הכנסות מדמי ניהול ותפעול
2,712	471	(87)	1,621	1,434	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
148	-	-	148	-	הכנסות אחרות
302,862	70,824	100,311	206,886	293,904	סך כל ההכנסות
111,927	24,108	31,752	76,679	104,526	עמלות והוצאות שיווק
154,177	37,106	52,370	107,211	157,159	הנהלה וכלליות
58	2	(4)	10	21	מימון
266,162	61,216	84,118	183,900	261,706	סך כל ההוצאות
36,700	9,608	16,193	22,986	32,198	רווח לפני מסים על הכנסה
(13,033)	(3,458)	(5,751)	(7,768)	(11,310)	מסים על הכנסה
23,667	6,150	10,442	15,218	20,888	רווח נקי
(1,294)	(468)	736	(409)	878	רווח (הפסד) כולל אחר
22,373	5,682	11,178	14,809	21,766	רווח לשנה

דוח רווח והפסד לשנת 2016 כולל את פעילות מנוף ניהול קרנות פנסיה בע"מ שמוזגה בתחילת שנת 2016 ואת פעילות הראל גמל לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016.

בתקופת הדוח הסתכמו ההכנסות מדמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה (לא כולל דמי ניהול בגין קופות בבעלות הביטוח) לסך של כ- 279,155 אלפי ש"ח בהשוואה לכ- 195,392 אלפי ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ- 43%. הגידול בדמי הניהול, בתקופת הדוח לעומת תקופה מקבילה אשתקד, נבע ממיזוג פעילות הראל גמל ומגידול בהכנסות דמי הניהול מקרנות הפנסיה שנבע מגידול בדמי הגמולים ובנכסים המנוהלים הממוצעים בקיזוז קיטון בדמי הניהול כתוצאה ממתן הנחות ומשחיקת שיעורי דמי הניהול.

הכנסות דמי ניהול מקופות גמל בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 63,525 אלפי ש"ח. הכנסות דמי ניהול בתחום קופות גמל לחיסכון, לתגמולים ואישיות לפיצויים הסתכמו לסך של כ- 19,938 אלפי ש"ח והיוו כ- 31% מסך ההכנסות מקופות גמל. הכנסות מדמי ניהול בתחום קרנות ההשתלמות הסתכמו לסך של כ- 41,889 אלפי ש"ח והיוו כ- 66% מסך הכנסות מקופות גמל. הכנסות מקופות גמל אחרות (מרכזיות לפיצויים, דמי מחלה ופנסיה תקציבית) הסתכמו לסך של כ- 1,698 אלפי ש"ח והיוו כ- 3% מסך הכנסות דמי ניהול מקופות גמל בחברה.

הוצאות עמלות, שיווק והוצאות הנהלה וכלליות עלו בשיעור של כ- 42% לעומת תקופה מקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו ממיזוג הראל גמל כאמור, ומגידול בתשלום דמי הניהול והתפעול להראל חברה לביטוח ולהראל השקעות כתוצאה מגידול בהפקדות ובנכסים של קרנות הפנסיה. בנוגע לנזילות ומקורות מימון - עיקר הכנסות החברה נובעות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, קופות גמל וקרנות השתלמות.

2. היקף הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנהלת

להלן פירוט היקף הנכסים, נטו המנוהלים על ידי החברה עבור קרנות הפנסיה וקופות הגמל נכון ליום 30 בספטמבר 2017 ו-2016 וליום 31 בדצמבר 2016.

נכסי קופות הגמל המוצגים להלן, הינם בניהול החברה החל ממועד מיזוג הראל גמל באוקטובר 2016 (ראה סעיף 7 להלן), למעט קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל, אשר נוהלה על ידי החברה מיום הקמתה. מספרי השוואה ליום 30 בספטמבר 2016, ניתנו לצורך מידע בלבד.

היקף נכסים, נטו (אלפי ש"ח)			
ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2017	
			קרנות פנסיה:
42,682,797	40,629,325	50,195,915	הראל פנסיה
651,893	613,517	798,328	הראל פנסיה כללית
			קופות גמל:
18,427,703	18,293,196	19,572,922	הראל גמל
7,857,894	7,440,026	9,144,387	הראל השתלמות
31,821	-	98,835	הראל גמל להשקעה
396,935	392,043	384,557	הראל גמל לפיצויים
28,718	28,218	31,130	הראל קופה לפנסיה תקציבית
188,454	188,289	194,212	הראל פרופיל אישי למעסיק
43,542	43,198	47,677	הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה
-	-	5,529	הראל גמל IRA
1,135	1,019	1,463	קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל
-	-	220,097	הראל גמל השקעה לילד
70,310,892	67,628,831	80,695,052	סה"כ נכסים

3. מידע מרוכז אודות קופות הגמל וקרנות הפנסיה

3.1. מידע ונתונים לפי סוג קופות

המידע הניתן בטבלאות מטה משקף את כלל פעילות קופות הגמל, קרנות ההשתלמות וקרנות הפנסיה שבניהול החברה. מספרי ההשוואה כוללים את פעילות הגמל וההשתלמות כפי שהייתה תחת הראל גמל והשתלמות בע"מ וניתנו לצורך מידע בלבד, על אף שפעילות קופות הגמל וההשתלמות, למעט קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל, מנוהלת על ידי החברה החל מאוקטובר 2016. (לעניין השינוי המבני ראה סעיף 7 להלן).

להלן מידע ונתונים לפי סוגי קרנות וקופות לגבי קרנות וקופות בניהול החברה ל- 30 בספטמבר 2017:

סך הכל	אחר*	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
						מקיפה	כללית	
מספר עמיתים:								
833,203	72	183,591	1,103	108,017	63,458	11,067	465,895	פעילים
754,210	1,322	3,778	848	75,551	227,724	21,364	423,623	לא פעילים
								מקבלי קצבה:
								זכאים קיימים לפנסיה:
29						-	29	זקנה
66						-	66	נכות
10						-	10	שאירים
								פנסיונרים:
2,894						274	2,620	זקנה
1,858						5	1,853	נכות
1,457						58	1,399	שאירים
1,593,727	1,394	187,369	1,951	183,568	291,182	32,768	895,495	סה"כ
מספר חשבונות עמיתים:								
901,181	72	183,591	1,177	132,567	106,812	11,067	465,895	פעילים
824,665	1,602	3,778	853	89,964	283,481	21,364	423,623	לא פעילים
1,725,846	1,674	187,369	2,030	222,531	390,293	32,431	889,518	סה"כ
נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח):								
52,885,340	75,733	215,308	35,858	5,653,232	5,069,377	492,367	41,343,465	פעילים
25,436,518	581,843	4,789	62,977	3,491,155	14,510,537	222,575	6,562,642	לא פעילים
								בגין מקבלי קצבה - זכאים קיימים לפנסיה:
4,904						-	4,904	זקנה
5,061						-	5,061	נכות
16,196						-	16,196	שאירים
								בגין מקבלי קצבה - פנסיונרים:
733,448						70,731	662,717	זקנה
809,523						5,257	804,266	נכות
804,062						7,398	796,664	שאירים
80,695,052	657,576	220,097	98,835	9,144,387	19,579,914	798,328	50,195,915	סה"כ

סך הכל	אחר*	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
						מקיפה	כללית	
נתונים תוצאתיים (באלפי ש"ח):								
1,693,187	75	211,154	26,979	287,824	214,874	44,382	907,899	דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים
7,050,623	3,625	216,350	65,417	883,449	616,534	125,459	5,139,789	תקבולים מדמי גמולים
742,216	2,030	104,033	65,417	131,533	435,713	3,490		תקבולים מדמי גמולים חד פעמיים
4,461,785	33,058	86	-	835,419	993,846	33,811	2,565,565	העברות צבירה לקופה
2,960,478	14,964	285	-	373,731	601,026	36,860	1,933,612	העברות צבירה מהקופה
1,660,025	22,743	122	1,221	412,867	606,098	6,249	610,725	תשלומים: פדיונות
1,150	-	-	-	-	-	351	799	אחרים**
315							315	תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה:
200							200	פנסיית זקנה
867							867	פנסיית נכות
								פנסיית שארים
32,191						3,197	28,994	תשלומים לפנסיונרים:
68,448						406	68,042	פנסיית זקנה
30,434						302	30,132	פנסיית נכות
								פנסיית שארים
3,624,908	23,539	4,068	2,818	354,223	724,280	34,530	2,481,450	עודף הכנסות על הוצאות לתקופה
דמי ניהול שנגבו מנכסים (אלפי ש"ח):								
230,230	2,780	164	324	51,065	95,790	2,456	77,651	פעילים ולא פעילים
9,095						317	8,778	מקבלי קצבה
239,325	2,780	164	324	51,065	95,790	2,773	86,429	סה"כ
128,660					2,094	1,443	125,123	דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):
שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (במונחים שנתיים, באחוזים):								
	0.07	0.18	0.70	0.81	0.63	0.40	0.19	פעילים
	0.57	0.00	0.55	0.78	0.65	0.72	0.47	לא פעילים
						0.60	0.50	מקבלי קצבה
					0.33	1.17	2.44	שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מהפקדות (באחוזים):
שיעור עודף (גירעון) אקטוארי (באחוזים):								
						(0.18)	0.52	מבוטחים
						-	0.52	זכאים קיימים לפנסיה
						(0.18)	0.52	פנסיונרים

* כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה מרכזית לפיצויים רב מסלולית, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופה לדמי מחלה.
** תקבולים בניכוי תשלומים בגין מבטח משנה.

להלן מידע בדבר עמיתים לא פעילים ל- 30 בספטמבר 2017:

סך הכל	אחר*	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
				מקיפה	כללית	
חשבונות מנותקי קשר:						
40,665	214	1,708	30,664	104	7,975	מספר חשבונות
344,295	6,950	13,024	236,782	1,209	86,330	נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
932	(40)	72	723	5	172	דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
	(0.77)	0.74	0.41	0.53	0.28	שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים)**
חשבונות לא פעילים ביתרה של עד 8,000 ש"ח						
			95,911			מספר חשבונות
			162,341			נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
			1,026			דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
			0.85			שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים)**

* כולל קופה מרכזית לפיצויים וקופה לדמי מחלה.

** שיעור דמי הניהול מוצג במונחים שנתיים וכולל גם חלקים בשנה שבהם לא חלה על העמית ההגדרה "עמית שהקשר עמו נותק". (על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב 2012.

להלן מידע ונתונים לפי סוגי קרנות וקופות לגבי קרנות וקופות ל- 30 בספטמבר 2016:

סך הכל	אחר*	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסייה חדשות		
				מקיפה	כללית	
מספר עמיתים:						
624,153	72	96,575	65,616	8,545	453,345	פעילים
806,237	1,292	63,649	242,829	18,942	479,525	לא פעילים
						מקבלי קצבה:
						זכאים קיימים לפנסייה:
30				-	30	זקנה
10				-	10	נכות
69				-	69	שארים
						פנסיונרים:
2,242				207	2,035	זקנה
1,230				3	1,227	נכות
1,587				32	1,555	שארים
1,435,558	1,364	160,224	308,445	27,729	937,796	סה"כ
מספר חשבונות עמיתים:						
689,838	72	117,550	110,326	8,545	453,345	פעילים
873,164	1,579	75,704	297,414	18,942	479,525	לא פעילים
1,563,002	1,651	193,254	407,740	27,487	932,870	סה"כ
נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח):						
42,326,956	25,708	4,718,927	4,921,015	350,539	32,310,767	פעילים
23,057,586	626,040	2,721,099	13,373,200	188,922	6,148,325	לא פעילים
						בגין מקבלי קצבה - זכאים קיימים לפנסייה:
5,162				-	5,162	זקנה
4,893				-	4,893	נכות
16,658				-	16,658	שארים
						בגין מקבלי קצבה - פנסיונרים:
640,358				66,316	574,042	זקנה
784,891				5,398	779,493	נכות
792,327				2,342	789,985	שארים
67,628,831	651,748	7,440,026	18,294,215	613,517	40,629,325	סה"כ
נתונים תוצאתיים (באלפי ש"ח):						
1,132,853	137	263,780	142,139	23,323	703,474	דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים
5,902,691	1,449	767,392	557,397	95,456	4,480,997	תקבולים מדמי גמולים
486,556	28	121,958	360,689	3,881		תקבולים מדמי גמולים חד פעמיים
1,710,694	38,671	510,047	408,159	7,366	746,451	העברות צבירה לקופה
1,330,172	3,675	214,780	372,720	21,302	717,695	העברות צבירה מהקופה
						תשלומים:
1,536,704	27,718	325,194	639,963	6,354	537,475	פדיונות
1,171	-	-	-	384	787	אחרים**

סך הכל	אחר*	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
				כללית	מקיפה	
						תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה:
215				-	215	פנסיית זקנה
197				-	197	פנסיית נכות
781				-	781	פנסיית שארים
						תשלומים לפנסיונרים:
25,160				3,052	22,108	פנסיית זקנה
58,079				218	57,861	פנסיית נכות
25,535				193	25,342	פנסיית שארים
1,610,988	9,306	129,924	365,607	13,061	1,093,090	עודף הכנסות על הוצאות לתקופה
						דמי ניהול שנגבו מנכסים (אלפי ש"ח):
200,496	2,842	44,768	82,973	2,109	67,804	פעילים ולא פעילים
7,298				323	6,975	מקבלי קצבה
207,794	2,842	44,768	82,973	2,432	74,779	סה"כ
						דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):
120,209			1,972	1,084	117,153	
						שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (במונחים שנתיים, באחוזים):
	0.05	0.87	0.67	0.46	0.21	פעילים
	0.60	0.84	0.71	0.74	0.46	לא פעילים
				0.61	0.50	מקבלי קצבה
						שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מהפקדות (באחוזים):
			0.36	1.15	2.62	
						שיעור עודף (גירעון) אקטוארי (באחוזים):
				(0.57)	(0.46)	מבוטחים
				-	(0.46)	זכאים קיימים לפנסיה
				(0.57)	(0.46)	פנסיונרים

* כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה לפיצויים רב מסלולית בניהול אישי, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופה לדמי מחלה.

** תקבולים בניכוי תשלומים בגין מבטח משנה.

להלן מידע בדבר עמיתים לא פעילים ל- 30 בספטמבר 2016:

סך הכל	אחר*	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
				כללית	מקיפה	
חשבונות מנותקי קשר:						
56,082	233	2,372	38,216	253	15,008	מספר חשבונות
566,188	25,532	25,918	314,588	9,656	190,494	נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
1,993	110	156	1,224	29	474	דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
	0.67	0.89	0.56	0.40	0.35	שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים)**
חשבונות לא פעילים ביתרה של עד 8,000 ש"ח						
			117,277			מספר חשבונות
			206,254			נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
			1,188			דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
			0.87			שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים)**

* כולל קופה מרכזית לפיצויים וקופה לדמי מחלה.

** שיעור דמי הניהול מוצג במונחים שנתיים וכולל גם חלקים בשנה שבהם לא חלה על העמית ההגדרה "עמית שהקשר עמו נותק". (על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב 2012.

להלן מידע ונתונים לפי סוגי קרנות וקופות לגבי קרנות וקופות בניהול החברה לשנת 2016:

סך הכל	אחר*	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
					כללית	מקיפה	
מספר עמיתים:							
616,135	71	357	102,714	65,868	8,389	438,736	פעילים
823,793	1,303	-	63,530	231,645	19,176	508,139	לא פעילים
							מקבלי קצבה:
							<u>זכאים קיימים לפנסיה:</u>
30					-	30	זקנה
11					-	11	נכות
68					-	68	שאירים
							<u>פנסיונרים:</u>
2,363					215	2,148	זקנה
1,231					5	1,226	נכות
1,663					36	1,627	שאירים
1,445,294	1,374	357	166,244	297,513	27,821	951,985	סה"כ

מספר חשבונות עמיתים:							
684,446	71	357	126,474	110,419	8,389	438,736	פעילים
888,245	1,589	-	74,200	285,141	19,176	508,139	לא פעילים
1,572,691	1,660	357	200,674	395,560	27,565	946,875	סה"כ

נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח):							
44,456,836	25,947	31,821	5,282,677	5,049,396	381,071	33,685,924	פעילים
23,548,630	631,702	-	2,575,217	13,379,442	195,643	6,766,626	לא פעילים
							<u>בגין מקבלי קצבה - זכאים קיימים לפנסיה:</u>
5,043					-	5,043	זקנה
5,295					-	5,295	נכות
16,386					-	16,386	שאירים
							<u>בגין מקבלי קצבה - פנסיונרים:</u>
668,034					66,137	601,897	זקנה
799,774					5,830	793,944	נכות
810,894					3,212	807,682	שאירים
70,310,892	657,649	31,821	7,857,894	18,428,838	651,893	42,682,797	סה"כ

נתונים תוצאתיים (באלפי ש"ח):							
1,638,061	17	22,008	362,228	158,751	41,291	1,053,766	דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים
8,181,035	1,838	31,782	1,131,808	763,769	132,201	6,119,637	תקבולים מדמי גמולים
729,428	28	21,105	218,785	485,662	3,848		תקבולים מדמי גמולים חד פעמיים
2,428,197	57,645	-	705,701	581,065	10,997	1,072,789	העברות צבירה לקופה
1,833,873	14,475	-	309,586	520,897	25,968	962,947	העברות צבירה מהקופה
							<u>תשלומים:</u>
2,053,261	33,007	-	429,626	850,951	8,038	731,639	פדיונות
942	-	-	-	-	(108)	1,050	אחרים**

סך הכל	אחר*	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
					כללית	מקיפה	
							<u>תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה:</u>
422					-	422	פנסיית זקנה
316					-	316	פנסיית נכות
1,171					-	1,171	פנסיית שארים
							<u>תשלומים לפנסיונרים:</u>
34,416					4,083	30,333	פנסיית זקנה
77,788					436	77,352	פנסיית נכות
34,333					260	34,073	פנסיית שארים
2,355,729	11,933	39	186,960	480,117	18,254	1,658,426	עודף הכנסות על הוצאות לתקופה
דמי ניהול שנגבו מנכסים (אלפי ש"ח):							
271,826	3,750	3	60,242	112,726	2,822	92,283	פעילים ולא פעילים
10,069					431	9,638	מקבלי קצבה
281,895	3,750	3	60,242	112,726	3,253	101,921	סה"כ
162,525				2,748	1,488	158,289	דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):
שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (במונחים שנתיים, באחוזים):							
	0.05	***-	0.86	0.66	0.44	0.20	פעילים
	0.59	-	0.83	0.68	0.74	0.46	לא פעילים
					0.61	0.50	מקבלי קצבה
				0.37	1.13	2.59	שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מהפקדות (באחוזים):
שיעור עודף (גירעון) אקטוארי (באחוזים):							
					(0.57)	(0.50)	מבוטחים
					-	(0.50)	זכאים קיימים לפנסיה
					(0.41)	(0.50)	פנסיונרים

* כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה לפיצויים רב מסלולית בניהול אישי, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופה לדמי מחלה.

** תקבולים בניכוי תשלומים בגין מבטח משנה.

*** פחות מ 0.01%.

להלן מידע בדבר עמיתים לא פעילים לשנת 2016:

סך הכל	אחר*	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
				מקיפה	כללית	
חשבונות מנותקי קשר:						
53,915	244	3,114	39,055	169	11,333	מספר חשבונות
630,338	10,508	43,409	388,212	2,186	186,024	נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
3,391	114	418	2,353	13	493	דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
	1.12	0.95	0.55	0.60	0.27	שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים)**
חשבונות לא פעילים ביתרה של עד 8,000 ש"ח						
			116,692			מספר חשבונות
			178,082			נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
			1,735			דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
			0.83			שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים)**

* כולל קופה מרכזית לפיצויים וקופה לדמי מחלה.

** שיעור דמי הניהול מוצג במונחים שנתיים וכולל גם חלקים בשנה שבהם לא חלה על העמית ההגדרה "עמית שהקשר עמו נותק". (על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב 2012.

3.2. ניתוח התפתחויות ושינויים שחלו בקופות

תחום הפנסיה

הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה

• שינוי במספר העמיתים

בתקופת הדוח חל קיטון בכמות העמיתים ומקבלי הקצבה של כ- 6%, לעומת גידול של כ- 24% בתקופה המקבילה אשתקד, עיקר הגידול בתקופה המקבילה אשתקד מיוחס למיזוג קרן הראל מנוף בתחילת שנת 2016. הירידה בתקופת הדוח מיוחסת להוראת שעה בדבר איחוד חשבונות לא פעילים בין קרנות הפנסיה השונות.

מספר העמיתים הפעילים גדל בתקופת הדוח בכ- 6% לעומת גידול של כ- 24% בתקופה המקבילה אשתקד, עיקר הגידול בתקופה המקבילה אשתקד מיוחס גם הוא למיזוג קרן הראל מנוף בתחילת שנת 2016.

מספר העמיתים הלא פעילים ירד בתקופת הדוח בכ- 17% לעומת גידול של כ- 23% בתקופה המקבילה אשתקד, עיקר הגידול בתקופה המקבילה אשתקד מיוחס למיזוג קרן הראל מנוף בתחילת שנת 2016. הירידה בתקופת הדוח מיוחסת להוראת שעה בדבר איחוד חשבונות לא פעילים בין קרנות הפנסיה השונות.

מספר מקבלי הקצבאות גדל בתקופת הדוח בכ- 17% לעומת גידול של כ- 33% בתקופה המקבילה אשתקד, חלק מהגידול בתקופה המקבילה אשתקד, הינו בשל מיזוג מנוף.

• שינוי בנכסים מנוהלים

הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים פעילים גדלו בתקופת הדוח בכ- 23% מסך של כ- 33.7 מיליארד ש"ח לסך של כ- 41.3 מיליארד ש"ח.

בתקופה המקבילה אשתקד גדלו הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים פעילים בכ- 24% מסך של כ- 26 מיליארד ש"ח לסך של כ- 32.3 מיליארד ש"ח (כ-9% מהגידול מיוחס למיזוג הראל מנוף).

הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים לא פעילים קטנו בתקופת הדוח בכ- 3% מסך של כ- 6.8 מיליארד ש"ח לסך של כ- 6.6 מיליארד ש"ח. הירידה בתקופת הדוח מיוחסת להוראת שעה בדבר איחוד חשבונות לא פעילים בין קרנות הפנסיה השונות.

בתקופה המקבילה אשתקד גדלו הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים לא פעילים בכ- 20% מסך של כ- 5.1 מיליארד לסך של כ- 6.1 מיליארד ש"ח (כ-5% מהגידול מיוחס למיזוג הראל מנוף).

הנכסים המנוהלים, נטו עבור מקבלי קצבה גדלו בתקופת הדוח בכ- 3% מסך של כ- 2.2 מיליארד ש"ח לסך של כ- 2.3 מיליארד ש"ח.

בתקופה המקבילה אשתקד גדלו הנכסים המנוהלים, נטו עבור מקבלי קצבה בכ- 34% מסך של כ- 1.6 מיליארד לסך של כ- 2.2 מיליארד ש"ח.

הגידול בנכסים נטו בקרן בתקופת הדוח נובע מתנועת צבירה כספית חיובית נטו (גביה וניוד פנימה בניכוי פדיונות, תשלומי פנסיה וניוד החוצה) בסך של כ- 5 מיליארד ש"ח ומרווחי השקעות נטו (בניכוי דמי ניהול) בסך של כ- 2.5 מיליארד ש"ח.

• שינוי בדמי הגמולים

בתקופת הדוח גבתה הקרן סך של כ- 5.1 מיליארד ש"ח דמי גמולים לעומת סך של כ- 4.5 מיליארד ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ- 15%.

• שינוי בסך העברות

בתקופת הדוח, הסתכמו העברות אל הקרן לסך של כ- 2,566 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 746 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 244%.

בתקופת הדוח, הסתכמו העברות מהקרן לסך של כ- 1,934 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 718 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 169%.

השפעת הניוד נטו על הקרן בתקופת הדוח, הינה סך של כ- 632 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ- 29 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

שינוי בפדיונות

בתקופת הדוח, הסתכמו הפדיונות מהקרן לסך של כ- 611 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 537.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול של כ- 13%.

הגידול בתקופת הדוח, מושפע הן מכמות העמיתים בקרן, והן מיתרתם הצבורה של העמיתים שבחרו לפדות. הפדיונות מורכבים ממשיכת כספי פיצויים בשל עזיבת עבודה וממשיכות של כספי חסכון טרם זמנם.

שינוי בתשלומי פנסיה

בתקופת הדוח, הסתכמו תשלומי הפנסיה לסך של כ- 129 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 107 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ- 21%.

הגידול נובע מעליה במספר המבוטחים הזכאים לתשלומי פנסיה מהקרן.

שינוי בעודף (גירעון) אקטוארי

העודף האקטוארי לכלל עמיתי הקרן הסתכם בתקופת הדוח ל- 0.52%, בתקופה מקבילה אשתקד נוצר גירעון אקטוארי שהסתכם ל- 0.46% ובשנת 2016 ל- 0.50%.

לפרטים נוספים ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים של הקרן.

העודף האקטוארי לתקופה כולל בתוכו עודף חד פעמי בגובה של 0.62%. לפרטים ראה ביאור 1.1 בדוחות הכספיים של הקרן.

הראל פנסיה כללית - קרן פנסיה חדשה כללית

שינוי במספר העמיתים

בתקופת הדוח חל גידול בכמות העמיתים ומקבלי הקצבה של כ- 18%, לעומת גידול של כ- 16% בתקופה המקבילה אשתקד.

מספר העמיתים הפעילים גדל בתקופת הדוח בכ- 32% לעומת גידול של כ- 27% בתקופה המקבילה אשתקד.

מספר העמיתים הלא פעילים גדל בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד, בכ- 11%.

מספר מקבלי הקצבאות גדל בתקופת הדוח בכ- 32% לעומת גידול של כ- 19% בתקופה המקבילה אשתקד.

שינוי בנכסים מנוהלים

הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים פעילים ולא פעילים גדלו בתקופת הדוח בכ- 24% מסך של כ- 577 מיליון ש"ח לסך של כ- 715 מיליון ש"ח.

הנכסים המנוהלים, נטו עבור מקבלי קצבה גדלו בתקופת הדוח בכ- 11% מסך של כ- 75 מיליון ש"ח לסך של כ- 83 מיליון ש"ח.

הגידול בנכסים נטו בקרן בתקופת הדוח נובע מתנועת צבירה כספית חיובית נטו (גביה וניוד פנימה בניכוי פדיונות, תשלומי פנסיה, ניוד החוצה וחלקו של מבטח משנה) בסך של כ- 112 מיליון ש"ח ומרווחי השקעות נטו בניכוי דמי ניהול בסך של כ- 34.5 מיליון ש"ח.

- שינוי בדמי הגמולים

בתקופת הדוח גבתה הקרן סך של כ- 125 מיליון ש"ח דמי גמולים לעומת סך של כ- 95 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול של כ- 31% בתקופת הדוח לעומת תקופה המקבילה אשתקד, עיקר הגידול נובע מהצטרפות עמיתים חדשים.

- שינוי בסך העברות

בתקופת הדוח, הסתכמו העברות אל הקרן לסך של כ- 34 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול משנה לשנה נובע ברובו מהמשך הגברת מאמצי השיווק של החברה ומגידול ביתרות הצבורות הממוצעות של העמיתים. בתקופת הדוח, הסתכמו העברות הצבירה מהקרן לסך של כ- 37 מיליון ש"ח לעומת כ- 21 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השפעת הניוד נטו על הקרן, בתקופת הדוח, היתה שלילית בסך של כ- 3 מיליון ש"ח, לעומת תקופה מקבילה אשתקד השפעה שלילית של כ- 15 מיליון ש"ח.

- שינוי בפדיונות

בתקופת הדוח, הסתכמו הפדיונות מהקרן לסך של כ- 6.2 מיליון ש"ח לעומת כ- 6.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בתקופת הדוח, מושפע הן מכמות העמיתים בקרן, והן מיתרתם הצבורה של העמיתים שבחרו לפדות. הפדיונות מורכבים ממשכית כספי פיצויים בשל עזיבת עבודה וממשיכות של כספי חסכון טרם זמנם.

- שינוי בתשלומי פנסיה

תשלומי הפנסיה בתקופת הדוח גדלו לסך של כ- 3.9 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 3.5 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

- שינוי בעודף (גירעון) אקטוארי

הגירעון האקטוארי, בתקופת הדוח הסתכם ל- 0.18% לכלל עמיתי הקרן, בתקופה המקבילה אשתקד הסתכם ל- 0.57% ובשנת 2016 הסתכם לכ- 0.57% למבוטחים ו 0.41% למקבלי הקצבה. לפרטים נוספים ראה באור 3 בדוחות הכספיים של הקרן.

תחום הגמל - תגמולים, אישיות, פיצויים, מרכזיות לפיצויים, השקעה ומטרה אחרת

• שינוי במספר חשבונות העמיתים

בתקופת הדוח חל גידול של כ- 46.2% במספר חשבונות העמיתים, לעומת גידול של כ- 21% בתקופה המקבילה אשתקד.

מספר חשבונות העמיתים הפעילים גדל בכ- 163.1% בתקופת הדוח, לעומת גידול של כ- 50.3% בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול בתקופת הדוח מיוחס לקופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד, שנפתחה בינואר 2017.

מספר חשבונות העמיתים הלא פעילים גדל בכ- 1% בתקופת הדוח, לעומת גידול של כ-12.9% בתקופה המקבילה אשתקד.

• שינוי בנכסים מנוהלים

הנכסים המנוהלים, נטו גדלו בתקופת הדוח בכ- 7.5% מסך של כ- 19.1 מיליארד ש"ח לסך של כ-20.6 מיליארד ש"ח. בתקופה המקבילה אשתקד גדלו הנכסים בכ- 15.9% מסך של כ- 16.4 מיליארד ש"ח לסך של כ- 18.9 מיליארד ש"ח. הגידול בתקופת הדוח נובע מצבירה חיובית ומרווחי תשואה.

הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים פעילים גדלו בתקופת הדוח בכ- 5.7% מסך של כ- 5.1 מיליארד ש"ח לסך של כ- 5.4 מיליארד ש"ח.

בתקופה המקבילה אשתקד גדלו הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים פעילים בכ- 25% מסך של כ-4 מיליארד ש"ח לסך של כ- 4.9 מיליארד ש"ח.

הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים לא פעילים גדלו בתקופת הדוח בכ- 8.2% מסך של כ- 14 מיליארד ש"ח לסך של כ- 15.2 מיליארד ש"ח.

בתקופה המקבילה אשתקד גדלו הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים לא פעילים בכ- 13% מסך של כ- 12.4 מיליארד ש"ח לסך של כ- 14 מיליארד ש"ח.

• שינוי בתקבולים מדמי הגמולים

בתקופת הדוח הסתכמה הגביה לסך של כ- 901.9 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ- 558.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 61%.

עיקר הגידול בתקופת הדוח נובע מגידול בהפקדות כתוצאה מתיקון 190, מהפקדות בקופת הראל גמל להשקעה, אשר נפתחה בנובמבר 2016 ובקופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד, אשר נפתחה בינואר 2017.

• שינוי בסך העברות

בתקופת הדוח, הסתכמו העברות אל הקופות לסך של כ- 1,027 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 446.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 130%.

בתקופת הדוח, הסתכמו העברות מהקופות לסך של כ- 616.3 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 376.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 64%.

השפעת הניוד נטו על נכסי הקופות בתקופת הדוח הינה סך של כ- 410.7 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ- 70.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

• שינוי בפדיונות

בתקופת הדוח, הסתכמו הפדיונות מהקרן לסך של כ- 630.2 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 667.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 6%.

תחום ההשתלמות

שינוי במספר חשבונות העמיתים

- בתקופת הדוח חל גידול של כ- 10.9% במספר חשבונות העמיתים, לעומת גידול של כ- 38.9% בתקופה המקבילה אשתקד.
- מספר חשבונות העמיתים הפעילים גדל בכ- 4.8% בתקופת הדוח, לעומת גידול של כ- 29.3% בתקופה המקבילה אשתקד.
- מספר חשבונות העמיתים הלא פעילים גדל בכ- 21.2% בתקופת הדוח, לעומת גידול של כ- 57.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

שינוי בנכסים מנוהלים

- הנכסים המנוהלים, נטו גדלו בתקופת הדוח בכ- 16.4% מסך של כ- 7.9 מיליארד ש"ח לסך של כ- 9.1 מיליארד ש"ח. בתקופה המקבילה אשתקד גדלו הנכסים בכ- 46.9% מסך של כ- 5.1 מיליארד ש"ח לסך של כ- 7.4 מיליארד ש"ח.
  - הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים פעילים גדלו בתקופת הדוח בכ- 7% מסך של כ- 5.3 מיליארד ש"ח לסך של כ- 5.7 מיליארד ש"ח.
  - בתקופה המקבילה אשתקד גדלו הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים פעילים בכ- 33.7% מסך של כ- 3.5 מיליארד ש"ח לסך של כ- 4.7 מיליארד ש"ח.
  - הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים לא פעילים גדלו בתקופת הדוח בכ- 35.6% מסך של כ- 2.6 מיליארד ש"ח לסך של כ- 3.5 מיליארד ש"ח.
  - בתקופה המקבילה אשתקד גדלו הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים לא פעילים בכ- 77.2% מסך של כ- 1.5 מיליארד ש"ח לסך של כ- 2.7 מיליארד ש"ח.
- עיקר הגידול בתקופת הדוח נובע מגידול בהפקדות ומניוד נטו חיובי.

שינוי בתקבולים מדמי הגמולים

- בתקופת הדוח הסתכמה הגביה לסך של כ- 883.4 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ- 767.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 15.1%.

שינוי בסך העברות

- בתקופת הדוח, הסתכמו העברות אל הקרן לסך של כ- 835.4 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 510 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 64%.
- בתקופת הדוח, הסתכמו העברות מהקרן לסך של כ- 373.7 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 214.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 74%.
- השפעת הניוד נטו על נכסי הקופות בתקופת הדוח הינה סך של כ- 461.7 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ- 295.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שינוי בפדיונות

- בתקופת הדוח, הסתכמו הפדיונות מהקופות הגמל לסך של כ- 412.9 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 325.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 27%.

3.3. שיעורי דמי הניהול בהתאם להוראות הדין

לימים 30 ספטמבר 2017, 2016, ו-31 בדצמבר 2016							שיעור דמי ניהול מהפקדה ושיעור שנתי דמי ניהול מנכסים שרשאית החברה לגבות לפי הוראות הדין:
אחר*	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	קופת גמל להשקעה	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	קרנות פנסיה חדשות		
					מקיפה	כללית	
2% מנכסים	0.23% מנכסים****	4% מהפקדה ו-1.05% מנכסים	2% מנכסים	4% מהפקדה ו-1.05% מנכסים	4% מהפקדה ו-1.05% מנכסים	6% מהפקדה ו-0.5% מנכסים	פעילים
0.3% מנכסים		0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	לא פעילים:
2% מנכסים		1.05% מנכסים	2% מנכסים	1.05% מנכסים	1.05% מנכסים	0.5% מנכסים	מנותקי קשר**
					0.6% מנכסים***	0.5% מנכסים	אחר
							מקבלי קצבה

* כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה לפיצויים רב מסלולית בניהול אישי, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופה לדמי מחלה.

** לעניין העמיתים שביום התחילה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב 2012 (ינואר 2013), התקיימה לגביהם ההגדרה "עמית שהקשר עמו נותק", שיעור דמי הניהול הנ"ל אינו נדרש וזאת עד לתום תקופה של שלוש שנים מיום ההחלה (דצמבר 2015).

*** בהתאם לתקנון הקרן דמי הניהול ממי שהפכו לפנסיונרים החל מחודש ינואר 2010 ואילך ייגבו דמי ניהול שלא יעלו על שיעור של 0.5% בחישוב שנתי מתוך סך הנכסים העומדים כנגד התחייבות הקרן לכלל הפנסיונרים. עבור פנסיונרים שפרשו לפני שנת 2010 נגבים דמי ניהול בשיעור של 2% בחישוב שנתי מתוך סך הנכסים העומדים כנגד התחייבות הקרן לכלל הפנסיונרים.

**** מתקבל מהמוסד לביטוח לאומי.

4. הוראות דין

להלן תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין העיקריים בעלי השלכה על הדוחות הכספיים של החברה שפורסמו בתקופת הדוח או אחריה - עד למועד פרסום דוח זה. להוראות אלו עשויה להיות השלכה על פעילות החברה מבחינה עסקית, מיכונית ותפעולית.

הוראות דין

- ביום 1 בנובמבר 2017 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי), התשס"ט-2009**, במסגרתן נקבע כי הליך תחרותי יתקיים בין שמונה משתתפים לפחות. כמו כן, בוטלה מגבלת 20% מסך העמלות לצד קשור ונקבע כי משקיע מוסדי יוכל לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות צד קשור ובלבד שהעמלה שתשולם בגין עסקאות אלה לא תעלה על העמלה שתשולם לזוכה בהליך התחרותי שאינו צד קשור. עוד נקבע כי עבור כל העסקאות תשולם לצד הקשור העמלה הזולה ביותר שהוצעה על ידי הזוכה בהליך תחרותי, ללא קשר למאפייני העסקה וכן כי רכישה ומכירה של ניירות ערך יכול שיעשו על ידי מי שבחר בו העמית לעניין זה, גם אם לא השתתף או השתתף ולא זכה בהליך תחרותי, ובלבד שהוצגו בפני העמית כל התנאים שלפיהם התקשרה החברה המנהלת עם הזוכים בהליך תחרותי כאמור. הוראות אלה לא יחולו על רכישה או מכירה של ניירות ערך שההליך התחרותי בעדם התקיים לפני יום פרסום התיקון.
- ביום 31 באוקטובר 2017 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ז-2017**. במסגרת התיקון נקבע כי מספר המציעים המינימלי בהליך תחרותי לבחירת ספקי ברוקראז' יוגדל מארבעה לשמונה; הליך תחרותי יבוצע לכל אפיק השקעה בנפרד במקום לכל סוגי ניירות הערך יחד ולכל אפיק השקעה ייבחר זוכה אחד לפחות. הוראות אלה לא יחולו לעניין רכישה או מכירה של ניירות ערך שהליך תחרותי בגינם התקיים לפני יום פרסומן של התקנות; קופת גמל ענפית שהשקעותיה מנוהלות על ידי תאגיד תהיה רשאית לרכוש או למכור ניירות ערך מהתאגיד או מצדדים קשורים לו ובלבד שסך כל העמלות בשל המכירה או הרכישה כאמור לא יעלו על 20% מסך העמלות בשל כלל הרכישות והמכירות שביצעה קופת הגמל במהלך השנה; גוף מוסדי יהיה רשאי לבצע פעולות רכישה ומכירה של ניירות ערך לביצוע עסקה אקראית בנסיבות מיוחדות שלא באמצעות מי שנבחר בהליך תחרותי בהיתן שקיים נוהל של המשקיע המוסדי לסוג התקשרות זה ושנמסר דיווח רבעוני לעניין עסקאות אלה לוועדת ההשקעות; משקיע מוסדי יקיים הליך תחרותי לצורך החזקה של ניירות ערך שיתקיים אחת לחמש שנים בין ארבעה משתתפים לפחות, אך גוף מוסדי שהתקשר עם ג'לובל קסטודיאן לצורך החזקה כאמור יהיה פטור מעריכת הליך תחרותי. תחילת ההוראה לעניין הליך תחרותי לצורך החזקה של ניירות ערך יהיה שנה מיום פרסום התקנות. תחילת יתר הוראות התקנות ביום פרסומן.
- במסגרת המאמץ הבינלאומי להילחם בהעלמות מס שמקורן בפעילות תושבים המנהלים את השקעותיהם במדינות זרות, פרסם ארגון ה-OECD ביולי 2014 תקן לאיסוף מידע על ידי מוסדות פיננסיים לגבי חשבונות פיננסיים של תושבי חוץ המסדיר את העברת המידע לרשות המס כדי שזו תעביר את המידע למדינות התושבות של בעלי החשבונות (התקן). באוקטובר 2014 הודיע משרד האוצר לארגון ה-OECD על כוונת ישראל ליישם את התקן החל מסוף שנת 2018. בעת האחרונה, לצורך השלמת יישום התקן בחקיקה בישראל, פעל משרד האוצר לגיבוש טיוטת תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות לשם מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ז-2016 (טיוטת התקנות) (מצ"ב).
- בשל מורכבות ההיערכות ליישום התקן ולוחות הזמנים הקצרים, **פורסם ביום 1 באוקטובר 2017 מכתב למנהלי הגופים המוסדיים שעניינו "היערכות ליישום הסכם לחילופי מידע אוטומטיים"** בו מתבקשים הגופים המוסדיים להיערך ליישום משטר דיווחים על פי התקן כבר עכשיו עוד בטרם השלמת הליך התקנת התקנות. עד להשלמת הליך התקנת התקנות, גוף מוסדי יהיה רשאי לבקש את פרטי התייעוד העצמי הנדרשים בהוראות התקן

ובכלל זה הצהרה מהלקוח על המדינות בהן הוא תושב לצרכי מס והפרטים הרלוונטיים לתיעוד עצמי בהתאם להוראות טיוטת התקנות. סירובו של גוף מוסדי לפתוח חשבון בשל חוסר שיתוף פעולה מצד הלקוח למסירת מידע לא ייחשב מבחינת הממונה כפעולה שאינה עולה בקנה אחד עם הוראות הדין. כמו כן, מעדכן הממונה כי המועד אליו מתייחסת הגדרת "חשבון חדש" בטיטת התקנות (1 באוקטובר 2017) צפוי להידחות.

• **ביום 3 בספטמבר 2017 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (ועדת השקעות), התשע"ז-2017** המציעות להחליף ולבטל את ההוראות הקיימות בתקנות 41 ו-112 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 ותקנות 28-32 לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א-2001. בין היתר, מוצע לקבוע הוראות לעניין החברים בוועדת השקעות עמיתים, אופן מינויים ומספרם, מינוי יושב ראש לוועדה, אי תלות חבר ועדת השקעות עמיתים, איסור כהונה צולבת, תגמול ותקופת צינון, תקופת כהונה, תדירות ישיבות הוועדה, חובת נוכחות, אופן קבלת ההחלטות והוראות לעניין יועץ חיצוני לוועדה.

• **ביום 24 ביולי 2017 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ז-2017.** במסגרת התיקון נקבע כי מספר המציעים המינימלי בהליך תחרותי לבחירת ספקי ברוקראז' יוגדל מארבעה לשמונה; הליך תחרותי יבוצע לכל אפיק השקעה בנפרד במקום לכל סוגי ניירות הערך יחד ולכל אפיק השקעה ייבחר זוכה אחד לפחות; קופת גמל ענפית שהשקעותיה מנוהלות על ידי תאגיד תהיה רשאית לרכוש או למכור ניירות ערך מהתאגיד או מצדדים קשורים לו ובלבד שסך כל העמלות בשל המכירה או הרכישה כאמור לא יעלו על 20% מסך העמלות בשל כלל הרכישות והמכירות שביצעה קופת הגמל במהלך השנה; גוף מוסדי יהיה רשאי לבצע פעולות רכישה ומכירה של ניירות ערך לביצוע עסקה אקראית בנסיבות מיוחדות שלא באמצעות מי שנבחר בהליך תחרותי בהינתן שקיים נוהל של המשקיע המוסדי לסוג התקשרות זה ושנמסר דיווח רבעוני לעניין עסקאות אלה לוועדת השקעות; משקיע מוסדי יקיים הליך תחרותי לצורך החזקה של ניירות ערך שיתקיים אחת לחמש שנים בין ארבעה משתתפים לפחות, אך גוף מוסדי שהתקשר עם ג'לובל קסטודיאן לצורך החזקה כאמור יהיה פטור מעריכת הליך תחרותי. תחילת ההוראה לעניין הליך תחרותי לצורך החזקה של ניירות ערך יהיה שנה מיום מועד הפרסום התקנות יתר הוראות התקנות יכנסו לתוקף עם פרסומן ברשומות, למעט לעניין רכישה או מכירה של ניירות ערך שהליך תחרותי בגינם התקיים לפני יום פרסומן של התקנות.

• **ביום 20 ביוני 2017 פורסמה טיוטת צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי אשראי למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ז-2017** במסגרתה מוצע להסדיר את החובות לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור של "נותן שירותי אשראי" שהוא גוף פיננסי, לרבות, הכרת הלקוח, זיהוי פנים אל פנים, רישום פרטי הלקוח ואימותם, וחובות בקרה ודיווח.

ביום 18 במאי 2017 פורסם ברשומות צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ז-2017. בצו נקבעו הוראות לעניין חובת הכרת הלקוח במקרים של התקשרות בחוזה ביטוח חיים ובפתיחת חשבון קופת גמל; הוראות לעניין רישום פרטי זיהוי של נהנה ושל תאגיד; הוראות לעניין בקרה שוטפת על התהליכים הנדרשים ואחר פעולות מקבל השירות; דיווחים נוספים על פעילות בחשבון או בחוזה ביטוח חיים או בקשר להלוואה; חובת בדיקה אל מול הרשימה המרוכזת של ארגוני טרור מוכרים; חובת גוף מוסדי לקבוע מדיניות, כלים וניהול סיכונים בעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור, וכן הוראות לעניין ניהול רישומים ושמירתם. תחילתו של הצו ביום 18 במאי, 2018, והוא יחול גם לעניין חשבונות קיימים וחוזי ביטוח חיים שבתוקף ביום התחילה, למעט הסייגים המפורטים בצו.

ביום 18 ביולי 2017 פורסמה טיוטת צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור) (תיקון), התשע"ז-2017, במסגרתה מוצע להקדים את מועד תחילתו של הצו ליום 18 בפברואר 2018.

ביום 3 בספטמבר 2017 פורסם חוזר הוראות לעניין זיהוי חלופי של לקוחות גופים מוסדיים במצב חירום הקובע, בין היתר, הוראות לעניין קביעת נוהל עבודה פנימי לזיהוי ואימות של מקבל שירות במצב חירום לרבות בקרות הולמות וקביעת אמצעים חלופיים המשמים לזיהוי ולאימות במצב חירום.

ביום 5 בנובמבר 2017 פורסמה טיוטת חוזר שעניינו ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור בגופים מוסדיים, במסגרתה מוצע כי גוף מוסדי יקבע מדיניות לניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור שתתייחס, בין היתר, לזיהוי סיכוני הלבנת הון ולאמצעים להפחתתם, יקבע נהלים וכלים לזיהוי והערכה של סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, נקיטת אמצעים אפקטיביים להפחתתם וקיום הליכי פיקוח, בקרה ודיווח; יקבע נהלים שיתייחסו לאמצעים להפחתת הסיכון, ובין היתר, יבצע הליך הכרת הלקוח.

• **ביום 29 במאי 2017 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי) (תיקון), התשע"ז-2017** הקובעות הוראות לעניין הכספים שניתן לנהל בקופת גמל בניהול אישי וכן הוראות מעבר בנוגע לכספים שהופקדו לפני יום התחילה; הוספת מגבלות על השקעת כספי קופת גמל בניהול אישי והעברת כספים בין קופות גמל אשר אחת מהן היא קופת גמל בניהול אישי.

• **ביום 28 במרץ 2017 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2017**, במסגרתן נקבעו הוראות לחישוב תשואה על נכסי הקרן ולשינוי הקצאת אגרות החוב המיועדות בקרן הפנסיה בחלוקה לקבוצות - מקבלי קצבה, עמיתים בני חמישים ומעלה ויתר העמיתים כד, שמתוך הנפקת האג"ח המיועדות לקרנות הפנסיה החדשות בשיעור של 30% מסך נכסי קרן הפנסיה, תקצה הקרן את האג"ח המיועדות בהתאם לחלוקה הבאה: 60% מהנכסים העומדים כנגד ההתחייבות לפנסיונרים (לא כולל זכאים קיימים), 30% מנכסי החוסכים בקרן הפנסיה שגילם בין 50 לגיל הפרישה והיתרה לשאר עמיתי הקרן. כמו כן, התקנות קובעות כי הממונה יהיה רשאי להגדיל את שיעור זקיפת התשואה בשל אגרות חוב מיועדות למקבלי קצבה בקרן (עד 85% מסך כל נכסי מקבלי הקצבה) אם מצא כי שיעור זקיפת אגרות החוב לעמיתים בגיל 50 ומעלה ולעמיתים אחרים עולה על מחצית האחוז בהשוואה לקרן אחרת וכי פער כאמור עלול להפר את האיזון הדמוגרפי בקרן, וכן כי עד יום 31 בדצמבר 2023 זקיפת תשואה לעמיתים בגיל 50 ומעלה תבוצע באופן זהה לזקיפת התשואה לעמיתים בני פחות מ-50. תחילתן של התקנות ביום 1 ביולי 2017.

בהמשך לכך פורסמו ביום 3 במאי 2017 חוזרים שעניינם הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות והוראות לניהול קרן חדשה, המחליפים חוזרים קודמים באותו נושא. החוזרים קובעים הוראות לאופן חישוב ההתחייבויות לפנסיונרים באופן שהמדידה תעשה מול התשואה שהושגה בפועל ביחס לריבית שנקבעה בחוזר, וכן הוראות לעניין אופן עדכון הפנסיה המשולמת לזכאים לקצבה לפי שיעור עודף או גירעון אקטוארי הנובעים מגורמים דמוגרפיים, לפי שיעור עודף או גירעון אקטוארי הנובע מתשואות ושינויים בשיעורי ריבית להיוון, ולפי שיעור שינוי המדד (עבור פנסיונרים ולגבי מקבלי קצבה קיימים). תחילתם של החוזרים ביום 1 בינואר 2018.

כמו כן, באותו היום פורסם חוזר שעניינו **הוראות לניהול קרן חדשה כללית**, המתקן חוזר קודם באותו השם וקובע, בין היתר, הוראות לעניין דמי הניהול בקרנות פנסיה חדשות כלליות ולעניין הפנסיה שיקבלו שאירי המבוטח שבחר במסלול פנסית יסוד. כמו כן, קובע החוזר הוראות לעניין עדכון הפנסיה המשולמת לזכאים לקצבה. הוראות החוזר חלות החל מיום 1 בינואר 2018.

בנוסף, **ביום 1 ביוני 2017 פורסם חוזר שעניינו כללים להגדלת שיעור זקיפת התשואה למקבלי קצבה בקרנות פנסיה חדשות**. הקובע כי במקרה שעלה שיעור זקיפת התשואה של אגרות החוב המיועדות לעמיתים מתחת לגיל 50, אשר אינם מקבלים קצבה או לעמיתים בגיל 50 ומעלה בקרן מסוימת ביותר מ-1.5% בהשוואה לשיעור המינימלי האחרון שפורסם על ידי הממונה (אשר הינו שיעור זקיפת התשואה לעמיתים אלו בקרן בה שיעור זה הוא הנמוך ביותר), תזקוף החברה המנהלת של הקרן את התשואה של אגרות החוב המיועדות בשיעור העולה על השיעור האמור לנכסי מקבלי הקצבה בקרן בכפוף להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)

(זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2012. ביום 15 ביוני 2017 פרסם הממונה כי השיעור המינימלי הינו 27.8%.

- ביום 1 במרץ 2017 פורסמה טיוטה שנייה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה) (תיקון), התשע"ז-2017, המציעה לקבוע כי הגדרת קופת גמל תכלול את כל סוגי המוצרים הפנסיוניים כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), תשס"ה-2005, לרבות קופת גמל שהן קופות ביטוח, ולמעט קרן פנסיה ותיקה, קופת ביטוח מבטיחת תשואה וקופת גמל מבטיחת תשואה, באופן שיתאפשר תשלום עמלת הפצה בגינם ליועצים פנסיוניים, וכן כי עמלת הפצה אשר תשולם לבעל רישיון מהגוף המוסדי בגין עסקאות לגבי קופת גמל, תהיה בדרך של תשלום כספי בלבד, ולא בדרך של הטבות אחרות. כמו כן, הטיטה מציעה לקבוע אפשרות ליועץ לחתום על הסכמי הפצה עם חברה מנהלת בתנאים שונים לגבי קבוצות מוצר שונות (קופת גמל לקצבה, קופת גמל לתגמולים, קופת גמל אישית לפיצויים, קרן השתלמות, קופת גמל להשקעה).**
- ביום 25 בינואר 2017 פורסמה הצעת חוק בנק ישראל (תיקון מס' 4) (הוועדה ליציבות פיננסית), התשע"ז-2017, במסגרתה מוצע להקים ועדה ליציבות פיננסית שבראשה יעמוד נגיד בנק ישראל. הוועדה תפעל במטרה לתמוך ביציבותה של המערכת הפיננסית ופעילותה הסדירה, ולשם כך תקדם תיאום ושיתוף פעולה בין רשויות הפיקוח הפיננסיות – הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון וביטוח וחיסכון במשרד האוצר, הפיקוח על נותני שירותים פיננסיים, הפיקוח על מערכות תשלומים וניירות ערך, וכן בינן לבין בנק ישראל ומשרד האוצר ותביא לשיתוף פעולה ביניהן לשם תמיכה ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה. הצעת החוק מפרטת את תפקידיה של הוועדה, והרכבה, ומציעה לקבוע מנגנון קבלת החלטות.**
- ביום 16 בינואר 2017 פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 20), התשע"ז-2017, במסגרתו נקבע איסור על חישוב עמלת הפצה בזיקה לשיעור דמי הניהול הנגבים מהעמית, וכן הוראות עונשיות בגין הפרת האיסור כאמור. תחילתו של החוק ביום 1 באפריל 2017.**
- ביום 1 בינואר 2017 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, פרק י"ב: מס ריבוי דירות, במסגרתו נקבע כי עמית שחייב במס ריבוי דירות יהיה רשאי להפקיד תשלומים בקופת גמל להשקעה עד ליום 31 בדצמבר 2017 מעבר לתקרה של 70,000 ש"ח, אם מכר דירה שהייתה בבעלותו לפני יום 16 בדצמבר 2016 לרוכש תושב ישראל שיש לו לכל היותר דירה יחידה ותקרת ההפקדה לקופת הגמל תהיה עד 2.5 מיליוני ש"ח או עד לתמורה בגין מכירת הדירה - לפי הנמוך מבניהם.**
- ביום 1 בינואר 2017 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, פרק ג': פיצויי פיטורים, במסגרתו נקבע, כי סכומים שהופקדו לקופת גמל לקצבה על חשבון מרכיב הפיצויים העולים על תקרת הפיצויים, או שהופקדו על חשבון מרכיב ההשלמה לפיצויים והעולים על תקרת ההשלמה לפיצויים, יראו אותם כהכנסת עבודה של העובד, במועד שבו שולמו לקופת הגמל. סכומים שאינם עולים על תקרות אלו, יראו אותם כהכנסה של עובד במועד שקיבל אותם. כמו כן, עובד שפרש ואשר עומד לזכותו סכום של עד 360,000 ש"ח או עד תקרת הפיצויים - לפי הגבוה, במרכיב הפיצויים בכל קופות הגמל לקצבה, בשל עבודתו אצל אותו מעביד, יראו בו כאילו הודיע למנהל, בעת פרישתו, על רצונו להמשיך ולהשאירם למטרת תשלום קצבה.**
- ביום 1 בינואר 2017 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, פרק ב': חיסכון וסיוע לעצמאים, במסגרתו נקבעו המועדים והשיעורים, לפיהם יופקדו תשלומים לקופת גמל לקצבה על ידי עצמאי בשל הכנסה חייבת, מנגנון לשליחת התראה בשל אי הפקדת תשלומים כאמור וסכום הקנס במידה ולא יופקדו התשלומים כאמור.**

חוזרים

- **ביום 8 בנובמבר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל**, הקובע הוראות לעניין אופן הפקדת התשלומים לקופת גמל, הפרטים שעל מעסיק למסור לחברה המנהלת בעת ההפקדה, מועדים להפקדת התשלומים ואישורים שעל חברה מנהלת להמציא לעמיתים, ולעניין עמיתים שכירים – גם למעסיקיהם, בקופת גמל שבניהולה.
- **ביום 1 באוקטובר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון החוזר המאוחד – דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה וקופת גמל מרכזית לקצבה**, המעדכן את הנחות ברירת המחדל שעל בסיסן חברות מנהלות של קרנות פנסיה הפועלות במתכונת של ביטוח הדדי נדרשות לחשב את המאזן האקטוארי של הקרנות שבניהולן ואת המקדמים הכלולים בתקנון שלהן. במסגרת עדכון ההנחות הדמוגרפיות, עודכנו, בין היתר, לוחות שיעורי התמותה של עמיתים, נכים ובני זוגם, מקבלי קצבת זקנה ובני זוגם, בני זוג של עמיתים או מקבלי קצבה שנפטרו, שיעורי יציאה לנכות, הסתברות לילד מתחת לגיל 21 וגיל הילד הצעיר ושיעור הגידול במדד המחירים לצרכן. הוראות החוזר יחולו, החל מיום 31 בדצמבר 2017. לגבי מבוטח שעד ליום 31 בדצמבר 2017 הגיע לגיל המוקדם ביותר שבו ניתן לקבל קצבת זקנה בהתאם לתקנון הקרן, ונשאר באותה קרן פנסיה, לא יחולו השינויים במקדמים כאמור. קרן פנסיה רשאית לדחות את הגירעון שנוצר אגב יישום החוזר למועד שבו תחל הקרן לשלם בפועל תשלומים למבוטח או לשאריו.
- **ביום 1 באוקטובר 2017 פורסם חוזר חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית – עדכון במסגרתו נדחתה חובת השימוש עבור בעלי רישיון לביצוע פעולה במוצר פנסיוני המנוהל לטובת לקוח באמצעות ממשק אירועים** ליום 22 באפריל 2018.
- **ביום 1 באוקטובר 2017 פורסם חוזר דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני – תיקון** הקובע כי גוף מוסדי יהיה רשאי להציע דמי ניהול נמוכים משיעור או מסכום דמי הניהול המרביים הקבועים לפי דין רק אם ההצעה האמורה תהיה תקפה במהלך חמש שנים לפחות וכן קובע הוראות לעניין אפשרויות העלאת דמי הניהול לפני תום תקופת ההנחה בדמי ניהול ואת אופן ומועד ההודעה על העלאה כאמור.
- **ביום 3 בספטמבר 2017 פורסם חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונותנים בשוק החיסכון הפנסיוני – קידוד בממשקי המבנה האחיד** שמטרתו, בין השאר, להחיל כללים לגבי שימוש בקידוד האחיד על ידי הגופים המשתמשים בממשקים אחידים שמפרסמת הרשות במסגרת חוזר "מבנה אחיד להעברת מידע ונותנים בשוק החיסכון הפנסיוני".
- **ביום 3 בספטמבר 2017 פורסם חוזר איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות – הוראת שעה – יישום נוסף** במסגרתו נקבעו הוראות לעניין יישום נוסף של הוראת השעה שבסעיף 24א לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 שעניינה איחוד כספי חיסכון פנסיוני בקרנות פנסיה חדשות מחשבונות לא פעילים לחשבונות פעילים. במסגרת החוזר נקבעו בין השאר הוראות לעניין הודעה לעמיתים, קבלה והעברת מידע לממונה, הוראות לעניין העברת כספים במסגרת איחוד חשבונות קיימים בקרן הפנסיה ולעניין תיעוד.
- **ביום 28 בספטמבר 2017 פורסמה הבהרה לחוזר איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות – הוראת שעה – יישום נוסף** המבקש להבהיר כי הגדרת עמית פעיל תתייחס לחודשים אוקטובר או נובמבר 2017 בהתאם להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
- **ביום 2 ביולי 2017 פורסם חוזר כללים לתפעול מוצר פנסיוני** אשר מחליף חוזר קודם באותו נושא וקובע כי דיווח שהועבר לאחר שעובד משך או העביר כספים מהמוצר הפנסיוני אשר גורר סכום הפחתת דמי ניהול לעובד שלא

עולה על 35 ש"ח לא ייכלל בחישוב הפחתת דמי הניהול, אך גוף מוסדי יעביר את הסכום הני"ל שלא הופחת לעובד שביקש זאת. בנוסף, מכתב נלווה לדוח השנתי על הפחתת דמי הניהול יימסר לעמית עם הדוח השנתי הראשון שיישלח אליו החל מיום התחילה של החוזר בנוסח הקבוע בחוזר, לפיו יצוין במכתב המועד אשר ממנו הופחתו דמי הניהול במקביל לתשלום דמי סליקה לסוכן הביטוח והפחתת דמי הסליקה מעמלות ההפצה לסוכן הביטוח, ויצוין הסכום שהועבר לחשבון העמית בשל הפחתה בגין שנת הדיווח. כמו כן, בוטלה ההוראה לפיה לא יבוצע תיקון של דיווח (ובלבד שסכום התיקון לא עולה על 60 ש"ח) שהועבר לאחר שעובד משך או העביר את הכספים מהמוצר הפנסיוני המתופעל.

- **ביום 11 ביוני 2017 פורסם חוזר מס הכנסה בנושא "יתרות צבורות בקופות מרכזיות לפיצויים"** אשר קובע כללי מיסוי החלים על מעסיקים שהם עמיתים בקופות מרכזיות לפיצויים.

בהמשך לכך, **ביום 1 באוקטובר 2017 תוקן חוזר העברת כספים בין קופות גמל** כך שנוספו בו הוראות המאפשרות למעסיק להעביר כספים מקופות גמל מרכזיות לחשבונות עובדיו בקופות הגמל שתחילת העסקתם בחברה הייתה לפני יום 31 בדצמבר 2007 ועדיין מועסקים בחברה. במסגרת החוזר נקבעו, בין היתר, הוראות לעניין סכום ההעברה המקסימלי שהמעסיק רשאי להעביר, אישורים שעל המעסיק להעביר לגוף המוסדי, אופן העברת הסכומים לעובדים ושליחת הודעות למעסיק ולעובדים על העברת הכספים.

- **ביום 3 במאי 2017 פורסם חוזר המתקן את החוזר הקיים בנושא משיכת כספים מחשבון של עמית שנפטר עם יתרה נמוכה.** החוזר מרחיב את התחולה כך שיחול גם על חברות ביטוח וקרנות פנסיה, וקובע את המקרים בהם יאפשר גוף מוסדי משיכת כספים ללא המצאת צו ירושה או צו קיום צוואה. הוראות החוזר חלות מיום הפרסום.

- **ביום 1 בפברואר 2017 פורסם תיקון לחוזר מסמך הנמקה,** בו נקבעו הוראות שונות לעניין מועדי התחילה, ובהן, כי החובה החלה על גוף מוסדי להעביר מידי שנה, עד ליום 15 באפריל, לסוכן ביטוח פנסיוני מידע על גובה התגמול שלו הוא זכאי עבור שיווק המוצרים של הגוף המוסדי, תחל מיום פרסום התיקון וכן, דחיית מועד תחילתן של ההוראות לעניין קופת גמל להשקעה ליום 1 ביולי 2017, והוראות פרטניות לעניין הליכים הנוגעים לקופת גמל להשקעה בתקופה שבין 1 בינואר 2017 ועד ליום 1 ביולי 2017.

- **ביום 1 בפברואר 2017 פורסם תיקון לחוזר שעניינו דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי,** במסגרתו נערכו תיקונים לעניין מתכונת דוח שנתי מקוצר למבוטח בביטוח חיים ואובדן כושר עבודה שאינו כולל רכיב חיסכון (בקשר להוראות מעבר לשנת 2015), וכן לעניין אישור מס המצורף לדוח השנתי המקוצר. החוזר חל לגבי מוצרי החיסכון הפנסיוני וביטוח חיים שהיו בתוקף במהלך התקופה שבגינה מתבצע הדוח, כולה או חלקה, ותחילתו בדוח השנתי לעמית בגין שנת 2016.

ביום 10 בספטמבר 2017 פורסם תיקון נוסף לחוזר דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי וקובע, בין היתר הוראות חדשות לעניין שינוי נוסח הסכמת העמית לקבלת דואר אלקטרוני כך שיתייחס לקבלת מסמכים והודעות מטעם החברה באמצעות שירות דואר אלקטרוני ולא רק לקבלת דוח שנתי מקוצר כפי שהיה בחוזר הקודם. כמו כן, נקבעו הוראות לעניין הוספת פירוט בדוח השנתי על החזר דמי ניהול בגין תשלום דמי סליקה על ידי המעסיק, הבהרה בדוח השנתי המקוצר כי פירוט התשואות יהא לגבי אלה שהושגו במהלך שנת הדוח בניכוי הוצאות דמי ניהול השקעות אך ללא ניכוי דמי ניהול, שינוי אופן חישוב שיעור ההוצאות לניהול ההשקעות לכל אחד ממסלולי ההשקעה ועוד.

- **ביום 5 בנובמבר 2017 פורסמה טיוטת חוזר דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי – תיקון.** בהתאם לטיוטה, גוף מוסדי יאפשר לעמית, במסגרת הליך הצטרפות לרכישת מוצר פנסיוני וביטוח חיים לבחור לקבל את הדוח השנתי המקוצר באמצעות דואר אלקטרוני או באמצעות דואר. ככל שהעמית לא באחר באחת מן הדרכים האמורות, ברירת המחלף תהיה העברת הדוח המקוצר בדואר אלקטרוני, ככל שכתובת הדואר

האלקטרוני של העמית קיים במערכות החברה. כמו כן, גוף מוסדי יאפשר לעמית לשנות את החלטתו האמורה בכל עת. בנוסף, גוף מוסדי יציג בחשבונו האישי המקוון של כל עמית את הדוח השנתי המקוצר והמפורט למשך 10 שנים לפחות.

• **ביום 29 בספטמבר 2016 פורסם תיקון לחוזר שעניינו הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל.** בחוזר מוסדר הליך העברת הכספים של עמית אגב הצטרפותו לקרן פנסיה מקרן פנסיה אחרת שבה הוא מוגדר "עמית לא מפקיד" במסגרת איחוד חשבונות קיימים בקרן פנסיה. כמו כן, נקבעו במסגרת החוזר הוראות ומועדים לצירוף עמיתים חדשים לקרן פנסיה ולקופת גמל לרבות לקרן ברירת מחדל, וכן נקבע כי על חברה מנהלת לאפשר הצטרפות מקוונת באמצעות אתר האינטרנט שלה. תחילתו של החוזר ביום 1 ביוני 2017.

ביום 1 בינואר 2017 פורסם תיקון לחוזר הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל, במסגרתו נקבע, כי אם עמית לא הודיע, לאחר שנשלחה אליו הודעה בעניין, כי הוא מבקש שלא להעביר לקרן הפנסיה הקולטת כספים הרשומים ליכותו בקרנות הפנסיה שבהן הוא עמית לא מפקיד, תעביר החברה המנהלת של הקרן הקולטת לקרנות הרלוונטיות בקשה להעברת הכספים. עוד נקבע, כי החברה המנהלת אינה רשאית להתנות צירוף של עמית בקבלת מסמכים או נתונים נוספים שאינם מפורטים בטופס הצטרפות ושאינם חלק מהליך החיתום הרפואי. תחילתו של החוזר נותרה ביום 1 ביוני 2017.

ביום 5 בנובמבר 2017 פורסם תיקון לחוזר הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל – הוראות שעה המתקן את חוזר הצטרפות וקובע כי ליתרתו הצבורה של עמית שנוייד באופן אוטומטי בתקופה שבין ה - 1 באוקטובר ועד למועד חלוקת העודף האקטוארי בגין הרבעון השלישי לשנת 2017, תתווסף, באמצעות ניווד אוטומטי, תוצאת ביצוע האיוון האקטוארי הצפוי בעקבות הכניסה לתוקף של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2017. הוראת שעה זו תחול על עמית שנייד את כספיו באמצעות איחוד חשבונות.

• **ביום 1 בינואר 2017 פורסם חוזר שעניינו ליווי פיננסי, אשר קובע כללים שיחולו על גוף מוסדי שמממן פרויקט בנייה בשיטת ליווי פיננסי.** במסגרת החוזר נקבעו הוראות לעניין הנפקת פנקס שוברי תשלום בגין כל דירה בפרויקט אשר ישמשו לכל תשלום אותו עתיד הרוכש לשלם בגין מחיר הדירה; הוצאת ערבות בנקאית על ידי הגוף המוסדי בגין הסכום ששולם באמצעות שובר התשלום המקורי או מתן בטוחה אחרת, ופרטים שיכללו בהסכם ליווי. כמו כן, החוזר קובע כי בעסקאות בהן נטל גוף מוסדי חלק במימון פרויקט בשיטת ליווי פיננסי, תוך כדי שיתוף פעולה עם צד שלישי, רשאי הגוף המוסדי שלא לבצע את הפעולות האמורות בחוזר, ובלבד שווידא כי פעולות אלה בוצעו במלואן על ידי צד שלישי. הוראות החוזר חלות החל מיום הפרסום.

בהמשך לחוזר, **ביום 30 במרץ 2017 פורסם חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון מס' 9), התשע"ז-2017,** במסגרתו נקבע כי הלוואה לרכישת דירה וליווי פיננסי יוכלו להינתן גם על ידי מבטח, וכן נקבע, בין היתר, כי הבטוחה שעל המוכר ליתן לקונה עם קבלת תשלום עבור הדירה, לא תכלול את רכיב המע"מ, וכי במקרה של מימוש הבטוחה יושב סכום המע"מ לקונה באמצעות התאגיד הבנקאי או המבטח על-ידי קרן ייעודית שתוקם לשם כך.

טיוטות חוזרים

- **ביום 1 באוקטובר 2017 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה טיפול בפניות איכות מידע המציעה לקבוע הוראות ומדדי איכות לטיפול בפניית איכות מידע שמקורה בגוף מוסדי.**
- **ביום 3 בספטמבר 2017 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה "הצהרה על מדיניות השקעה צפויה בגופים מוסדיים"** המציעה כי גוף מוסדי יתייחס במסגרת מדיניות ההשקעה הצפויה שלו לשאלה האם הוא מתחייב להיבטים של השקעות אחראיות. "השקעות אחראיות" בחוזר הוגדרו כהשקעות המתחשבות ברווחה חברתית בנוסף לשיקולי הרווח הכלכלי, ובמסגרת זאת כללי ממשל תאגידי התומכים שמירה על איכות הסביבה, צדק חברתי ושמירה על זכויות אדם".
- **ביום 3 בספטמבר 2017 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה אישור נושאי משרה ודיווח על בעלי תפקידים בגופים מוסדיים,** המציעה לבטל ולהחליף חוזרים קודמים באותו נושא בהוראות מרוכזות ומעודכנות בחוזר המאוחד, זאת לאור הקמתה של מערכת חדשה להעברת הודעות על מינוי נושאי משרה ובעלי תפקיד אחרים בגופים מוסדיים. כמו כן, נכללים בטיטה תיקונים טכניים להוראות בעניין "דיווח לממונה על שוק ההון" הנובעים מביטול החוזרים הקודמים.
- **ביום 2 באוגוסט 2017 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה יישום נוסף של הוראת השעה לאיחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות.** במסגרת טיוטת החוזר מוצע לקבוע הוראות לאיחוד חשבונות לא פעילים לחשבונות שיהיו פעילים בחודשים ספטמבר או אוקטובר 2017 באמצעות העברה וקבלת מידע מהממונה, שליחת הודעות לעמיתים לגבי העברת פרטיהם ולגבי העברת הכספים לחשבונם בקרן פנסיה פעילה, וביצוע העברת הכספים במועדים שנקבעו.
- **ביום 6 באפריל 2017 פורסמה טיוטת תיקון לחוזר כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים,** במסגרתה מוצע להרחיב את אפשרויות ההשקעה של הגופים המוסדיים ולאפשר למשקיעים המוסדיים להיכנס לתחום ההלוואות הקמעונאיות למשקי בית באמצעות השקעה בחברות העוסקות במתן אשראי למשקי בית שהינן צדדים קשורים. חלקו היחסי של המשקיע המוסדי בשווי ההלוואות שתעמיד חברת האשראי יהיה עד 49 אחוזים, וחלקו של הגוף המוסדי לא יפחת מ-20 אחוזים, וסכום הלוואה יוגבל ל-50,000 ש"ח.
- **ביום 23 באפריל 2017 פורסמה טיוטת מסמך עקרונות להערות הציבור בעניין מתן סיוע ממשלתי להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי,** לפיה מוצע לקבוע, בין היתר, כי תוקם ועדה למתן סיוע ממשלתי לבעלי שליטה בחברות שיעסקו במתן אשראי קמעונאי, אשר ינתן בדרך של הלוואה בגובה 15 מיליון ש"ח, אשר תהפוך למענק בהתקיים התנאים הקבועים במסמך ובהם עמידה בהעמדת הלוואות קמעוניות בסכומים ובמועדים הקבועים במסמך, ובהם העמדת הלוואות בסכום כולל של 600 מיליון ש"ח בתוך שנתיים, והלוואות בסך כולל מיליארד ש"ח בתוך 3 שנים.
- **ביום 1 במרץ 2017 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה משיכת כספים מקופת גמל,** אשר מטרתה לקבוע הוראות לעניין הליך הטיפול בבקשה למשיכת כספים שלא בדרך של קצבה, ובכלל זה לעניין הטפסים והמסמכים הנדרשים מהעמית, משך הטיפול בבקשה (לרבות טיפול בבקשה שאינה תקינה), ולעניין אופן הגשת בקשה למשיכת כספים.
- **ביום 1 בפברואר 2017 פורסמה טיוטת תיקון לחוזר הוראות לעניין בחירת קופת גמל,** המציעה לקבוע כי תשלומים שהופקדו לחשבון חברה מנהלת בשל עובד שלא מילא טופס הצטרפות ושהתשלומים בגינו לא הועברו מכח הסכם ברירת מחדל בהתאם לקבוע בחוזר, יושבו למעסיק באופן מידי. כמו כן, מוצע לקבוע כי חחרגת הוראות הטיטה לגבי הסכם ברירת מחדל שהיה בתוקף במועד פרסומו של החוזר ועד לתום תקופת ההסכם אך לא יאוחר מיום 31 במרץ 2019, תחול רק אם שיעורי דמי הניהול שנקבעו בהסכם כאמור או נגבים מכוחו לגבי עובד מסוים, אינם שיעור דמי הניהול המרביים הקבועים בהוראות הדין.

הנחיות והבהרות

- **ביום 1 באוקטובר פורסמה טיוטת הבהרה בנושא הליך שיווק פנסיוני בעת צירוף למוצר פנסיוני** המבקש להבהיר כי גוף מוסדי רשאי לשלם עמלת הפצה רק במקרה שבו הסוכן ביצע הליך שיווק פנסיוני כפי שנקבע בהוראות חוב הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005. בין היתר, על הסוכן לברר את צרכיו של הלקוח ולבחור עבורו את סוג המוצר הפנסיוני, את המוצר ואת הגוף המוסדי המתאימים לו ביותר וכן לנמק בכתב את המלצתו.
- **ביום 1 בינואר 2017 פורסמה טיוטת עמדת ממונה שעניינה גביית דמי ניהול בהלוואות**, המציעה להבהיר כי גבייה של דמי טיפול מלווה ספציפי, בקשר להוצאות שנגרמו מהקמת הלוואה או מהטיפול בה, אסורה בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, שכן היא מהווה קבלת טובת הנאה בקשר עם ניהול כספי החוסכים מעבר להוצאות ודמי טיפול שנקבעו בחוק. זאת, לרבות במקרה שבו לווה משלם כספים בעצמו, ישירות לצד שלישי הנותן שירותים לגוף המוסדי. לפיכך הטיוטה מורה כי גופים מוסדיים יחדלו מגביית כספים עבור העמדת הלוואות מכל סוג או עבור הטיפול בהן, ולא יאפשרו גביית כספים אלו על ידי צד שלישי.
- בהמשך לכך, **ביום 2 ביולי 2017 פרסם הממונה טיוטת הכרעה עקרונית לעניין גביית דמי טיפול בהלוואות למבוטחים ולעמיתים** המציעה לקבוע כי גוף מוסדי לא יגבה דמי טיפול מחוסך בעד הקמת הלוואה או בעד טיפול בה ולא יאפשר תשלום כספים על ידי החוסך ישירות לצד שלישי הנותן שירותים לגוף מוסדי, בקשר להקמת ההלוואה או לטיפול בה. כמו כן, מוצע לקבוע הוראות השבה לחוסכים אשר נגבו מהם דמי טיפול בתקופה שתחילתה ביום 1 ביולי 2010 וסיומה ביום 30 ביוני 2017.

5. התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשוואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

5.1. כללי

הרבעון השלישי של 2017 לווה בצמיחה חיובית במרבית מדינות העולם, הסחר העולמי צומח בקצב נאה, ועל פי האומדנים הראשוניים הצמיחה הייתה בקצב דומה לרבעון הקודם. מדדי מנהלי הרכש הגלובליים נותרו קרובים לרמתם הגבוהה ביותר מזה שלוש שנים.

בארה"ב, הצמיחה ברבעון השלישי עמדה על 3% בשיעור שנתי, בדומה לרבעון הקודם וזאת למרות 2 ההוריקנים ההרסניים שפגעו בפלורידה ובטקסס. שוק העבודה מצוי בקרבת תעסוקה מלאה וסנטימנט החברות ומשקי הבית נותר ברמה גבוהה. הבנק המרכזי הותיר את הריבית ללא שינוי אך הודיע שברבעון הבא יחל לצמצם את מאזנו.

בגוש האירו, הצמיחה ברבעון השלישי עמדה על 2.4% בשיעור שנתי ומדדי מנהלי הרכש נותרו ברמתם הגבוהה ביותר מאז 2011. הבנק המרכזי הותיר את מדיניותו ללא שינוי גם ברבעון השלישי כאשר האינפלציה נותרה נמוכה מיעד הבנק.

גם השווקים המתעוררים רשמו המשך שיפור יחסי בביצועיהם, בחלקם בתמיכת העלייה במחירי חומרי הגלם והסחורות, התאוששות במשקים המפותחים שתרמה להתגברות הסחר העולמי והמשך התרחבות הפעילות בסין. ברבעון השלישי הצמיחה בסין התמתנה קלות ל-6.8% במהלך ארבעת הרבעונים האחרונים.

5.2. התפתחויות במשק הישראלי

מרבית האינדיקטורים לרבעון השלישי של 2017 מצביעים על כך שהמשק ממשיך לצמוח בקצב נאה; כך עולה מהנתונים של סקר החברות, ומרמתם הגבוהה של מדד אמון הצרכנים ומדד מנהלי הרכש, על אף התמתנות מסוימת בצריכה הפרטית. נתוני שוק העבודה ממשיכים לתמוך בהערכה שהוא מצוי בתעסוקה מלאה. שיעור האבטלה ירד ל-4.1% במהלך הרבעון השלישי, קרוב לרמתו הנמוכה ההיסטורית, שיעור המשרות הפנויות מוסיף להיות גבוה, נרשמה התמתנות בקצב עליית השכר אך עדיין מדובר בקצב מהיר יחסית.

5.3. שוק המניות

שווקי המניות העולמיים רשמו עליות נאות גם במהלך הרבעון השלישי של 2017. מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-5% והשלים עלייה של 16.5% מתחילת השנה. המדד המקביל של השווקים המתעוררים עלה ב-8% והשלים עלייה מרשימה של 28.1% מתחילת השנה.

בישראל, מדד ת"א 125 (שהחליף את מדד ת"א-100 ב-9 בפברואר השנה), עלה ב-0.3% בלבד במהלך הרבעון השלישי וב-0.8% בלבד מתחילת השנה, בעיקר בשל חולשה בענף הפארמה. מדד ת"א-90 (שהחליף את מדד ת"א-75 ב-9 בפברואר השנה) עלה ב-2.7% במהלך הרבעון השלישי, בתמיכת עליות בענפי הבנקים הנדליין והביטוח, והשלים עלייה של 15.9% מתחילת השנה.

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות והמירים עמד על 1.3 מיליארד ש"ח במהלך הרבעון השלישי, עלייה של כ-20% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד וכ-3% גבוה מהמחזור הממוצע בכל שנת 2016.

5.4. שוק איגרות החוב

מדד האג"ח הכללי עלה ב-1.5% במהלך הרבעון השלישי של 2017, והשלים עלייה של 3.3% מתחילת השנה. מדד האג"ח הקונצרניות עלה ב-1.5% במהלך הרבעון השלישי, והשלים עלייה של 4.7% מתחילת השנה. מדד האג"ח הממשלתיות עלה ב-1.6% במהלך הרבעון השלישי, והשלים עלייה של 2.5% מתחילת השנה. מחזור המסחר היומי באג"ח עמד על 3.5 מיליארד ש"ח במהלך הרבעון השלישי של 2017, עלייה של 2% בהשוואה למחזור ברבעון המקביל אשתקד, אך נמוך בכ-7% בהשוואה למחזור הממוצע בכל שנת 2016.

5.5. קרנות נאמנות

קרנות הנאמנות רשמו גיוסים נטו של כ-4.0 מיליארד ש"ח ברבעון השלישי של 2017 והשלימו גיוסים נטו של 12.9 מיליארד ש"ח מתחילת השנה, זאת לעומת פדיונות של 15.6 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. במהלך הרבעון השלישי בלטו לחיוב קרנות הנאמנות המתמחות באג"ח (3.4 מיליארד ש"ח) והקרנות המתמחות בחו"ל (840 מיליון ש"ח). מנגד, נמשכו הפדיונות נטו (כבר 11 רבעונים רצופים) בקרנות הכספיות (מינוס 300 מיליון ש"ח).

5.6. מוצרי מדדים

על פי איגוד תעודות הסל, סך הנכסים המנוהלים בתחום עמדו בסוף הרבעון השלישי של 2017 על 94.3 מיליארד ש"ח, ירידה של 1.9% בהשוואה לסוף 2016. בלטו לשלילה מתחילת השנה תעודות הסל על מדדי המניות בארץ שרשמו פדיונות של 5.3 מיליארד ש"ח. הפדיונות קוזזו חלקית עם גיוסים של כ-1.1 מיליארד ש"ח בתעודות הסל על מדדי המניות בחו"ל.

5.7. שוק המט"ח

לאחר 4 רבעונים רצופים של ההתחזקות, השקל נחלש במהלך הרבעון השלישי של 2017 ב-2.3% מול סל המטבעות הנומינלי של בנק ישראל (בעיקר בשל פיחות מול האירו והפאונד), אך מתחילת השנה השקל התחזק ב-3.2% מול סל המטבעות. במהלך הרבעון השלישי השקל נחלש ב-0.9% מול הדולר (לרמת של 3.529 שקל-דולר) וב-4.3% מול האירו (לרמה של 4.1569 שקל-לאירו).

5.8. אינפלציה

על פי המדד האחרון הידוע, במהלך הרבעון השלישי האינפלציה ירדה ב-0.5% ובמהלך 12 המדדים האחרונים (עד אוגוסט 2017) האינפלציה הסתכמה במינוס 0.1%. במהלך הרבעון השלישי סעיפי ההלבשה-וההנעלה והירקות-ופירות היו הגורמים העיקריים שתרמו לירידה במדד (מדד ידוע), שקוזזו חלקית עם עלייה במדד הדיור.

5.9. ריבית בנק ישראל

ריבית בנק ישראל נותרה 0.1% גם במהלך הרבעון השלישי של 2017, ולמעשה נותרה כך מאז שהופחתה בפברואר 2015. הנימוקים להשארת הריבית ללא שינוי היו האינפלציה, שנותרה נמוכה מיעד בנק ישראל, חוזקו של השקל והפעילות הריאלית החיובית. בפרט לאור סימני התייצבות בשוק הדיור.

לאור ההתפתחויות הכלכליות במשק ננקטו מצד החברה הפעולות הבאות :

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	על פי המדד האחרון הידוע, במהלך הרבעון השלישי האינפלציה ירדה ב-0.5% ובמהלך 12 המדדים האחרונים (עד אוגוסט 2017) האינפלציה הסתכמה במינוס 0.1%. במהלך הרבעון השלישי, הציפיות לאינפלציה ירדו בטווחים של עד 8 שנים, ונותרו כמעט ללא שינוי בטווחים הארוכים יותר. לאור הערכה לאינפלציה נמוכה בשנה הקרובה - פעלה חטיבת ההשקעות לצמצום המרכיב העודף של צמודי מדד על נכסים לא צמודים, באמצעות אג"ח ממשלתיות, קונצרניות ועסקאות אשראי.
שער החליפין של השקל	השקל נחלש במהלך הרבעון השלישי של 2017 ב-2.3% מול סל המטבעות הנומינלי של בנק ישראל, אך מתחילת השנה השקל התחזק ב-3.2% מול סל המטבעות. במהלך הרבעון השלישי השקל נחלש ב-0.9% מול הדולר (לרמת של 3.529 שקל-דולר) וב-4.3% מול האירו (לרמה של 4.1569 שקל-לאירו). לאור ההערכה כי גורמי המקרו התומכים בהתחזקות השקל יימשכו, כאשר מנגד – תתחזק השפעת הגידול בפערי הריביות (בעיקר מול הדולר), פעלה חטיבת ההשקעות לשמירה על חשיפת המט"ח הכוללת נטו (לאחר גידורים) בתיקים.
התפתחות שעורי ריבית	ריבית בנק ישראל נותרה על-0.1% גם במהלך הרבעון השלישי של 2017, ולמעשה נותרה כך מאז שהופחתה בפברואר 2015. הנימוקים להותרת הריבית ללא שינוי היו האינפלציה, שנותרה נמוכה מיעד בנק ישראל, חוזקו של השקל והפעילות הריאלית החיובית. בפרט לאור סימני התייצבות בשוק הדיור. במהלך הרבעון השלישי עקום התשואות הממשלתי השקלי והצמוד ירדו לכל אורכם. אך הירידה בעקום הצמוד עד ל-8 שנים הייתה מתונה יותר בהשוואה לעקום השקלי. במהלך הרבעון שמרה חטיבת ההשקעות על מח"מ קצר יחסית בתיק הממשלתי בארץ ובאג"ח בחו"ל (בהתחשב בנגזרי הריבית), ומח"מ ממוצע בינוני בתיק הקונצרני.
ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו	בסוף הרבעון השלישי של 2017 הגירעון במהלך 12 החודשים האחרונים עמד על כ-1.9 אחוזים מהתוצר, נמוך מיעד הגירעון של 2.9% לסוף שנת 2017. הגירעון המצטבר בסוף הרבעון השני עמד על כ-5 מיליארד ש"ח, לעומת גירעון של כ-6.3 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. מימון הגירעון באמצעות הנפקות ומיחזור החוב הממשלתי בוצעו בתנאי ריבית נוחים יחסית לתקציב המדינה, מגמה שצפויה להימשך גם ברבעונים הבאים של שנת 2017.

<p>שוק המניות</p>	<p>במהלך הרבעון השלישי של 2017 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-5% והשלים עלייה של 16.5% מתחילת השנה. המדד המקביל של השווקים המתעוררים עלה ב-8% והשלים עלייה מרשימה של 28.1% מתחילת השנה.</p> <p>בישראל, מדד ת"א 125 (שהחליף את מדד ת"א-100 ב-9 בפברואר השנה), עלה ב-0.3% בלבד במהלך הרבעון השלישי וב-0.8% בלבד מתחילת השנה, בעיקר בשל חולשה בענף הפארמה. מדד ת"א-90 (שהחליף את מדד ת"א-75 ב-9 בפברואר השנה) עלה ב-2.7% במהלך הרבעון השלישי, בתמיכת עליות בענפי הבנקים הנדל"ן והביטוח, והשלים עלייה של 15.9% מתחילת השנה.</p> <p>במהלך הרבעון גדלה מעט רמת החשיפה למניות הכוללת (כאשר הגידול התבטא בעיקר במניות בחו"ל), וזאת לנוכח נתוני מקרו חיוביים ואופטימיות לשיפור ברווחיות החברות.</p>
<p>אג"ח קונצרני ומוצרי חוב</p>	<p>מרווחי האשראי על אגרות החוב הקונצרניות בארץ ובחו"ל המשיכו להצטמצם במהלך הרבעון, בהשפעת האופטימיות לגבי צמיחת הכלכלה העולמית, והריביות הנמוכות בעולם המפותח. במהלך הרבעון נמשכה מגמת צמצום החשיפה לאג"ח קונצרני סחיר בארץ ובחו"ל, וגידול בהשקעה באשראי לא סחיר, תוך הקפדה על בחינת הסיכון והתשואה, מגבלות החשיפה לתאגיד, לקבוצת תאגידים ולקבוצות דירוג ומגבלות נוספות אשר אושרו בדירקטוריון החברה.</p>
<p>מוצרי מדדים</p>	<p>החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.</p>
<p>נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים</p>	<p>החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות ההשקעה, לניהול יעיל של החשיפות בחו"ל ללא חשיפת המטבע.</p>
<p>השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות</p>	<p>במהלך הרבעון, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.</p>

6. אירועים בסביבה העסקית של החברה**מוצר חדש - קופת גמל לחיסכון לילד**

בהתאם להזמנה להציע הצעות לבחירת קופות גמל כמנהלי כספי החיסכון ארוך הטווח בתכנית חיסכון לכל ילד שפרסם משרד החשכ"ל, הגישה החברה, את מועמדותה. ביום 8 בנובמבר 2016 הודיעה ועדת המכרזים על זכייתה של החברה במכרז. בהתאם לכך, פעלה החברה לקבלת האישורים הנדרשים לצורך הקמת קופת גמל להשקעה לחיסכון לילד. הקופה פועלת החל מחודש ינואר 2017.

7. אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה**7.1 מיזוג הראל גמל וקופות הגמל שבניהולה לתוך החברה**

בחודש אוקטובר 2016 בוצע מיזוג במסגרתו מוזגה הראל גמל לתוך החברה וחוסלה ללא פירוק (במסגרת הליך המיזוג שונה שמה של החברה ביום 12 בספטמבר 2016 להראל פנסיה וגמל בע"מ). המיזוג אושר ביום 5 באוקטובר 2016 שהוא יום העסקים הראשון בחודש אוקטובר. קופות הגמל שבניהולה של הראל גמל הועברו לניהול החברה. כל תקנוני הקרנות והקופות המנוהלות על ידי החברה תוקנו כך ששם החברה המנהלת תוקן להראל פנסיה וגמל בע"מ.

7.2 מינויה של גב' ענת קנטור כאקטוארית ממונה בחברה

ביום 17 בינואר 2017, אושר מינויה של גב' ענת קנטור כאקטוארית ממונה בחברה. מינוי זה נכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2017.

ענת החליפה את מר דיויד אנגלמאייר כאקטוארית ממונה והוא יוסיף לסייע לחברה בבקורות על הדוחות האקטואריים.

7.3 עדכון מדיניות תגמול

בחודש נובמבר 2017 בוצע עדכון במדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל ובמסגרתו עודכנה שיטת החישוב של המדדים הליניאריים - שיעור גידול בפרמיות, תשואה על ההון, יחס VNB/VIF ושיעור גידול VIF ("המדדים הליניאריים"), המשמשים לקביעת החלק הכמותי בתגמול המשתנה של נושאי משרה בחברה.

המדדים הליניאריים נמדדים תוך השוואה של תוצאות הראל אל מול ארבע חברות הביטוח והפיננסים הגדולות בישראל ("קבוצת השוואה"). בהתאם לשיטת החישוב המעודכנת של המדדים הליניאריים, נמדד הפער בין תוצאת החברה לבין התוצאה החציונית של קבוצת השוואה בהתאם למפורט להלן:

- א. יחושב חציון לתוצאות קבוצת השוואה בקריטריון הנמדד בשנת המדידה.
- ב. חציון ייקבע לפי הפער בין תוצאת הראל ביחס לתוצאה החציונית קבוצת השוואה, בהתאם לסולמות שנקבעו, בטווח שבין 125% - (-25%).
- ג. עמידה בתוצאה חציונית תזכה בציון של 90%.
- ד. ההתניות לעניין רצפת ציון ותקרת ציון, הנקבעים ללא קשר למיקום הראל ביחס לקבוצת השוואה, נותרו גם בשיטת המדידה המעודכנת.

8. תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים

לעניין זה, ראה סעיף 3.14 לדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה לשנת 2016.

9. נושאים שאליהם הפנה רואה החשבון את תשומת הלב

רואה החשבון של החברה לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בדוח הסקירה. עם זאת, רואה החשבון ציין כי "מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 10 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות".

10. בקרות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח

בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום תקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקה פנימית על דיווח כספי:

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 בספטמבר 2017 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

דודי לייזנר
מנכ"ל

תאריך: 20 בנובמבר, 2017

הצהרה (certification)

אני, דודי ליידנר, מנכ"ל, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן: החברה המנהלת) לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2017 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
  4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכך-
    - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
    - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-
    - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי. וכך-
  5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-
    - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

20 בנובמבר 2017

דודי ליידנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, רם גבל, סמנכ"ל כספים, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן: החברה המנהלת) לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2017 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
  4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכך-
    - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
    - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-
    - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי. וכך-
  5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-
    - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

20 בנובמבר 2017

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הראל פנסיה וגמל בע"מ

**תמצית דוחות כספיים ביניים
ליום 30 בספטמבר 2017
(בלתי מבוקרים)**

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
	תמצית דוחות כספיים ביניים
3	תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים
4	תמצית דוחות רווח והפסד ביניים
5	תמצית דוחות על רווח והפסד ורווח כולל אחר ביניים
6	תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים
9	תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים
10	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל פנסיה וגמל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה"), הכולל את תמצית הדוח על המצב הכספי ביניים ליום 30 בספטמבר 2017 ואת הדוחות התמציתיים ביניים על הרווח וההפסד, הרווח הכולל האחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 10 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

20 בנובמבר 2017

31 בדצמבר		30 בספטמבר		ביאור	
2016	2016	2017	2017		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
16,677	16,651	16,980			נכסים
228	426	-			נכסים בלתי מוחשיים
216,263	204,449	227,130			נכסי מסים נדחים
56	62	46			הוצאות רכישה נדחות
9,198	7,732	14,435			רכוש קבוע
31,351	4,624	24,242			נכסי מסים שוטפים
273,773	233,944	282,833			חייבים ויתרות חובה
				9	השקעות פיננסיות
73,742	86,954	112,254			נכסי חוב סחירים
172	180	167			נכסי חוב שאינם סחירים
2	2	1			אחרות
73,916	87,136	112,422			סך כל השקעות פיננסיות
30,925	4,630	10,733			מזומנים ושווי מזומנים
378,614	325,710	405,988			סך כל הנכסים
				6	הון
11,714	9,990	11,714			הון מניות
68,360	59,663	68,360			פרמיה על מניות
5,962	5,926	6,840			קרנות הון
230,443	212,363	251,331			עודפים
316,479	287,942	338,245			סך כל ההון
-	-	622			התחייבויות
62,135	37,768	67,121			התחייבויות בגין מסים נדחים
62,135	37,768	67,743			זכאים ויתרות זכות
378,614	325,710	405,988			סך כל ההתחייבויות
					סך כל ההון וההתחייבויות
	רם גבל		דודי לייזנר		מישל סיבוגי
	סמנכ"ל כספים		מנכ"ל		יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 20 בנובמבר 2017

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		ביאור
	2016	2017	2016	2017	
(מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	
283,964	67,121	96,437	195,392	279,155	הכנסות
27,830	-	29,685	-	88,692	דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו
(27,830)	-	(29,685)	-	(88,692)	דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול בניכוי סכומים שהועברו להראל ביטוח
283,964	67,121	96,437	195,392	279,155	
16,038	3,232	3,961	9,725	13,315	הכנסות מדמי ניהול ותפעול
2,712	471	(87)	1,621	1,434	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
148	-	-	148	-	הכנסות אחרות
302,862	70,824	100,311	206,886	293,904	סך כל ההכנסות
111,927	24,108	31,752	76,679	104,526	הוצאות
154,177	37,106	52,370	107,211	157,159	עמלות והוצאות שיווק
58	2	(4)	10	21	הנהלה וכלליות
266,162	61,216	84,118	183,900	261,706	מימון
36,700	9,608	16,193	22,986	32,198	רווח לפני מסים על הכנסה
(13,033)	(3,458)	(5,751)	(7,768)	(11,310)	7 מסים על הכנסה
23,667	6,150	10,442	15,218	20,888	רווח לתקופה

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		ביאור
	2016	2017	2016	2017	
(מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	
23,667	6,150	10,442	15,218	20,888	רווח לתקופה
					רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה :
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(129)	(571)	1,303	399	2,874	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(1,943)	(160)	(185)	(1,074)	(1,555)	מסים על הכנסה בגין פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
778	263	(382)	266	(441)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממש
22,373	5,682	11,178	14,809	21,766	סך כל הרווח הכולל לתקופה

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

הון מניות אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה אלפי ש"ח	קרן הון בגין עסקה עם בעל שליטה אלפי ש"ח	קרנות הון אחרות אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	סך הכל הון אלפי ש"ח
11,714	68,360	775	3,496	1,691	230,443	316,479
-	-	-	-	-	20,888	20,888
-	-	2,874	-	-	-	2,874
-	-	(1,555)	-	-	-	(1,555)
-	-	(441)	-	-	-	(441)
-	-	878	-	-	-	878
11,714	68,360	1,653	3,496	1,691	251,331	338,245

לתקופה של תשעה חודשים
שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2017

רווח לתקופה

רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה:

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח
רווח והפסד

מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר

סך כל הרווח הכולל האחר לתקופה, נטו ממס

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

הון מניות אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה אלפי ש"ח	קרן הון בגין עסקה עם בעל שליטה אלפי ש"ח	קרנות הון אחרות אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	סך הכל הון אלפי ש"ח
9,990	39,687	1,047	2,183	1,691	193,185	247,783
-	19,976	101	1,313	-	3,960	25,350
-	-	-	-	-	15,218	15,218
-	-	399	-	-	-	399
-	-	(1,074)	-	-	-	(1,074)
-	-	266	-	-	-	266
-	-	(409)	-	-	-	(409)
9,990	59,663	739	3,496	1,691	212,363	287,942

לתקופה של תשעה חודשים
שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2016

מיזוג חברה בשליטה משותפת לתוך החברה

רווח לתקופה

רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה:

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר
לדוח רווח והפסד

מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר

סך כל הפסד הכולל האחר לתקופה, נטו ממס

יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

הון מניות אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה אלפי ש"ח	קרן הון בגין עסקה עם בעל שליטה אלפי ש"ח	קרנות הון אחרות אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	סך הכל הון אלפי ש"ח
11,714	68,360	917	3,496	1,691	240,889	327,067
-	-	-	-	-	10,442	10,442
-	-	1,303	-	-	-	1,303
-	-	(185)	-	-	-	(185)
-	-	(382)	-	-	-	(382)
-	-	736	-	-	-	736
11,714	68,360	1,653	3,496	1,691	251,331	338,245

לתקופה של שלושה חודשים
שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 ביולי 2017

רווח לתקופה

רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה:

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר
לדוח רווח והפסד

מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר

סך כל הרווח הכולל האחר לתקופה, נטו ממס

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

הון מניות אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה אלפי ש"ח	קרן הון בגין עסקה עם בעל שליטה אלפי ש"ח	קרנות הון אחרות אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	סך הכל הון אלפי ש"ח
9,990	59,663	1,207	3,496	1,691	206,213	282,260
-	-	-	-	-	6,150	6,150
-	-	(571)	-	-	-	(571)
-	-	(160)	-	-	-	(160)
-	-	263	-	-	-	263
-	-	(468)	-	-	-	(468)
9,990	59,663	739	3,496	1,691	212,363	287,942

לתקופה של שלושה חודשים
שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 1 ביולי 2016

רווח לתקופה

רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה:

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר
לדוח רווח והפסד

מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של הפסד כולל אחר

סך כל הפסד הכולל האחר לתקופה, נטו ממס

יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

הון מניות אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה אלפי ש"ח	קרן הון בגין עסקה עם בעל שליטה אלפי ש"ח	קרנות הון אחרות אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	סך הכל הון אלפי ש"ח
9,990	39,687	1,047	2,183	1,691	193,185	247,783
1,724	28,673	1,022	1,313	-	63,591	96,323
-	-	-	-	-	23,667	23,667
-	-	(129)	-	-	-	(129)
-	-	(1,943)	-	-	-	(1,943)
-	-	778	-	-	-	778
-	-	(1,294)	-	-	-	(1,294)
-	-	-	-	-	(50,000)	(50,000)
11,714	68,360	775	3,496	1,691	230,443	316,479

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2016

מיזוג חברות בשליטה משותפת לתוך החברה

רווח לשנה

רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לשנה:

שינוי נטו בשווי ההגון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה

שינוי נטו בשווי ההגון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד

מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר

סך כל ההפסד הכולל האחר לשנה, נטו ממס

עסקאות עם בעלים שזקפו ישירות להון:

דיבידנד לבעלי המניות של החברה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		ביאור
	2016	2017	2016	2017	
(מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	
23,667	6,150	10,442	15,218	20,888	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת רווח לתקופה
					פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:
					הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות:
(2,699)	(495)	74	(1,620)	(1,454)	נכסי חוב סחירים
(11)	(4)	(2)	(9)	(8)	נכסי חוב שאינם סחירים
-	1	-	1	1	השקעות אחרות
8	-	-	8	-	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות
(17,285)	(5,633)	(5,610)	(15,222)	(10,867)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות פחת והפחתות:
23	6	3	17	12	רכוש קבוע
7,520	1,947	1,726	5,629	5,385	נכסים בלתי מוחשיים
13,033	3,458	5,751	7,768	11,310	הוצאות מסים על הכנסה
589	(720)	1,942	(3,428)	4,379	
					שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
(6,858)	3,087	(399)	38	7,159	שינוי בחייבים ויתרות חובה
9,083	(2,994)	(1,682)	12,540	4,986	שינוי בזכאים ויתרות זכות
2,225	93	(2,081)	12,578	12,145	
					מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:
(268)	-	-	(268)	-	ריבית ששולמה
2,873	305	360	2,168	2,038	ריבית שהתקבלה
(20,229)	(5,747)	(6,123)	(17,573)	(16,161)	מסים ששולמו
1,534	-	-	1,271	22	מסים שהתקבלו
(16,090)	(5,442)	(5,763)	(14,402)	(14,101)	
10,391	81	4,540	9,966	23,311	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
					תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(21)	(12)	-	(21)	(2)	רכישת רכוש קבוע
(6,170)	(1,714)	(1,614)	(4,253)	(5,688)	השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
30,044	(15,639)	(641)	10,301	(37,813)	מכירות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
23,853	(17,365)	(2,255)	6,027	(43,503)	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
					תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(25,000)	-	-	(25,000)	-	פירעון הלוואה מהחברה האם
13,199	-	-	4,049	-	מזומנים ממיזוג חברות בשליטה משותפת לתוך החברה
(*) (1,106)	-	-	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה
(12,907)	-	-	(20,951)	-	מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
21,337	(17,284)	2,285	(4,958)	(20,192)	עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
9,588	21,914	8,448	9,588	30,925	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
30,925	4,630	10,733	4,630	10,733	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

(*) דיבידנד נוסף בסך של 48,894 אלפי ש"ח שולם בהעברת ניירות ערך.

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 - כללי

א. היישות המדווחת

(1) הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה) הינה חברה בעלת רישיון מבטח בענף הפנסיה. רישיון זה ביחד עם אישורי קופות גמל לקצבה מאפשר לה להפעיל את תוכניות הפנסיה. כמו כן לחברה אישורי קופות גמל המאפשרים לה להפעיל תוכניות גמל והשתלמות.

החברה הינה תושבת ישראל, נתאגדה בישראל וכתובתה: רחוב אבא הילל 3, רמת גן.

החברה מוחזקת במלואה על-ידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - הראל ביטוח או החברה האם), אשר הינה בבעלות ובשליטה מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - החברה האם הסופית), שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

להלן קרנות הפנסיה וקופת הגמל שבניהול החברה:

מספר אוצר	שם הקרן/קופה/מסלול	סוג הקרן/קופה
214	הראל פנסיה	קרן פנסיה חדשה מקיפה
2172	גילעד כללי	
2177	מנוף כללי (ראה סעיף 2 להלן בדבר מיזוג)	
2173	הלכה	
2174	אג"ח ללא מניות	
2175	מניות	
9097	שקלי טווח קצר	
9829	ילידי שנות ה-50 (*)	
9827	ילידי שנות ה-60 (*)	
9825	ילידי שנות ה-70 (*)	
9823	ילידי שנות ה-80 (*)	
9821	ילידי שנות ה-90 (*)	
2203	בסיסי למקבלי קצבה (לשעבר - זכאים חדשים או פנסיונרים)	
8806	הלכה למקבלי קצבה (**)	
8858	קצבה לזכאים קיימים (לשעבר - זכאים קיימים)	
662	הראל פנסיה כללית	קרן פנסיה חדשה כללית
2164	כללי	
9856	ילידי שנות ה-50 (*)	
9858	ילידי שנות ה-60 (*)	
9860	ילידי שנות ה-70 (*)	
9862	ילידי שנות ה-80 (*)	
9864	ילידי שנות ה-90 (*)	
2204	בסיסי למקבלי קצבה (לשעבר - פנסיונרים)	
	קופת גמל למשרתי הקבע בצה"ל	קופת גמל לתגמולים
9819	לגילאי 50 ומטה	
9532	לגילאי 50 עד 60 (*)	
9533	לגילאי 60 ומעלה (*)	

(*) החל מינואר 2016

(**) החל מיוני 2016

ביאור 1 - כללי (המשך)

א. היישות המדווחת (המשך)

מספר אוצר	שם הקרן/קופה/מסלול	סוג הקרן/קופה
	הראל גמל	
101	הראל אג"ח עד 25% מניות ^(*)	קופת גמל לתגמולים ואישית לפיצויים
9742	הראל גמל לגילאי 50 עד 60	
761	הראל גמל מסלול מניות	
762	הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	
1334	הראל גמל שקלי טווח קצר ^(*)	
1335	הראל גמל אג"ח ללא מניות ^(*)	
1368	הראל גמל מסלול שקלי	
1484	הראל גמל אג"ח קונצרני	
502	הראל גמל אג"ח עד 20% מניות ^(*)	
9744	הראל גמל לגילאי 50 ומטה	
9745	הראל גמל לגילאי 60 ומעלה ^(*)	
1524	הראל גמל מסלול כהלכה ^(*)	
8057	הראל גמל מסלול חו"ל ^(*)	
8759	הראל גמל IRA	קופת גמל לתגמולים ואישית לפיצויים
	הראל השתלמות	
154	הראל השתלמות כללי	קרן השתלמות
763	הראל השתלמות מסלול מניות	
764	הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	
1369	הראל השתלמות מסלול שקלי	
1485	הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	
1034	הראל השתלמות מסלול חו"ל	
416	הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות ^(*)	
566	הראל השתלמות לטווח ארוך	
1523	הראל השתלמות מסלול כהלכה ^(*)	
8058	הראל השתלמות אג"ח קונצרני ^(*)	
9568	הראל השתלמות כללי פאסיבי (מסלול חדש לא פעיל)	
8761	הראל השתלמות IRA	קרן השתלמות
	הראל קמ"פ	
155	הראל קמ"פ מסלול כללי	קופת גמל מרכזית לפיצויים
739	הראל קמ"פ מסלול מניות ^(*)	
741	הראל קמ"פ מסלול אג"ח צמוד מדד ^(*)	
742	הראל קמ"פ מסלול שקלי ^(*)	
743	הראל קמ"פ אג"ח עד 15% מניות ^(*)	
820	הראל פרופיל אישי למעסיק	קופת גמל מרכזית לפיצויים רבת מסלולים
	הראל גמל להשקעה^(**)	
8211	הראל גמל להשקעה כללי	קופת גמל להשקעה
8520	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 10% מניות	
8521	הראל גמל להשקעה אג"ח עד 20% מניות	
8522	הראל גמל להשקעה מניות	
8523	הראל גמל להשקעה שיקלי טווח קצר	
1296	הראל קופה לפנסייה תקציבית	קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסייה תקציבית
857	הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה	קופת גמל לדמי מחלה

(*) מנוהל על ידי החברה עבור הראל ביטוח.

(**) החל מנובמבר 2016

ביאור 1 - כללי (המשך)

א. היישות המדווחת (המשך)

מספר אוצר	שם הקרן/קופה/מסלול	סוג הקרן/קופה
	הראל גמל השקעה לילד (*)	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד
9555	הראל גמל השקעה לילד הלכתי יהודית	
11375	הראל גמל השקעה לילד אחר חיסכון לכל ילד - חוסכים המעדיפים סיכון מועט	
11376	הראל גמל השקעה לילד אחר חיסכון לכל ילד - חוסכים המעדיפים סיכון בינוני	
11377	הראל גמל השקעה לילד אחר חיסכון לכל ילד - חוסכים המעדיפים סיכון גבוה	

(*) החל מינואר 2017

(2) שינויים מבניים בחברה ובקרן

א. ביום 1 בינואר 2016 מוזגה מנוף ניהול קרנות פנסיה בע"מ (להלן - "מנוף ניהול") לתוך החברה תוך חיסולה ללא פירוק. בנוסף, מוזגה קרן הפנסיה "הראל מנוף פנסיה", קרן בניהולה של מנוף ניהול, לתוך קרן הפנסיה "הראל גילעד פנסיה", קרן בניהול החברה. שמה של הקרן לאחר המיזוג שונה ל-"הראל פנסיה".

המיזוגים בוצעו לאור החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד 2013, אשר במסגרתו בוצע תיקון בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 שתכליתו למנוע מתן היתר שליטה לגוף שמחזיק יותר מחברה מנהלת אחת, אלא בהתאם לכללים שיקבע הממונה, זאת ברוח העיקרון הקבוע בסעיף 2(ג) לחוק קופות הגמל לפיו כל חברה תנהל רק קופה אחת מכל סוג ובהתאם לדרישת רשות שוק ההון.

העברת הזכויות התבצעה בדרך של העברת נכסים וכתוצאה מהמיזוג לא הייתה פגיעה בעמיתי הקרנות המתמזגות ולא נוצרו נכסים או רווחים לחברה.

ב. ב-5 באוקטובר (שהוא יום העסקים הראשון בחודש אוקטובר), 2016 בוצע מיזוג שבמסגרתו מוזגה הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - הראל גמל) לתוך החברה וחוסלה ללא פירוק. קופות הגמל שבניהולה של הראל גמל הועברו לניהול החברה. בהתאם לכך, מספרי השוואה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016 כוללים את תוצאות הפעילות של הראל גמל החל מיום המיזוג, לתקופה של שלושה חודשים בלבד. מספרי השוואה ליום 30 בספטמבר, 2016 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים המסתיימות באותו תאריך מתייחסים לתוצאות הפעילות של החברה בלבד טרם המיזוג.

ג. לנכסי הקרנות והקופות (להלן - "הנכסים") ולהכנסות מאותם נכסים לא ניתן ביטוי בתמצית הדוחות הכספיים ביניים של החברה מאחר ולחברה אין חלק בנכסים, בהכנסות ובהוצאות של הקרנות והקופות שבניהולה.

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים

תמצית הדוחות הכספיים ביניים נערכה בהתאם ל-IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים, ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון (להלן - "הממונה"), ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (להלן - "הדוחות השנתיים").

תמצית הדוחות הכספיים ביניים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 20 בנובמבר 2017.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

(1) בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים בהתאם ל-IFRS, נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה הנהלת החברה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים עקביים לאלה בהם השתמשה בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת (המשך)

(2) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. המדיניות החשבונאית של החברה בתמצית דוחות כספיים ביניים אלה, הינה המדיניות שישומה בדוחות הכספיים השנתיים.

ב. יישום לראשונה של תיקונים לתקנים

תיקון ל- IAS 12, מיסים על הכנסה, הכרה בנכסי מיסים נדחים בגין הפסדים שלא מומשו (להלן - "התיקון")

התיקון מבהיר, כי לצורך הכרה בנכס מס נדחה, בעת הערכת הכנסה חייבת צפויה, יש לנטרל את השפעת היפוכם של הפרשים זמניים הניתנים לניכוי. הערכה זו תבצע בנפרד ביחס לסוגים שונים של הפרשים זמניים הניתנים לניכוי, אם קיימות בחוקי המס מגבלות על סוגי ההכנסה החייבת שכנגדם ניתן לנצל הפסדים. בנוסף, התיקון קובע כי הכנסה חייבת עשויה לכלול הכנסה בגין נכסים שיושבו תמורת סכום גבוה מערכם בספרים, אם קיימות ראיות מספקות לכך. החל מיום 1 בינואר 2017 החברה מיישמת את התיקון לתקן המתואר לעיל. כתוצאה מיישום התיקון לתקן אין השפעה על תוצאות החברה.

ביאור 4 - מגזרי פעילות

א. כללי

החל מאוקטובר 2016, עם השלמת מיזוג הראל גמל והשתלמות בע"מ לתוך החברה (ראה ביאור 1.א(2) לעיל), החברה מנהלת את קרנות הפנסיה וקופות הגמל של קבוצת הראל, ופועלת בשני מגזרי פעילות, כדלקמן:

1. מגזר הפנסיה - הפעילות הינה ניהול ותפעול קרנות פנסיה חדשות (קרן פנסיה חדשה מקיפה וקרן פנסיה חדשה כללית), מתן שירותי ניהול ותפעול לקרן פנסיה ותיקה (נתיב) (עד לחודש פברואר 2017) ולחברת לעתיד, חברה אחות בקבוצת הראל.

2. מגזר הגמל - הפעילות הינה ניהול קופות גמל. המוצרים הכלולים במגזר פעילות זה הינם: קופת גמל לתגמולים ופיצויים, קופת גמל להשקעה, קרן השתלמות, קופה מרכזית לפיצויים, קופה לדמי מחלה וקופה מרכזית לפנסיה תקציבית ומתן שירותי תפעול לחברת קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן קחצ"ק).

עד למועד המיזוג כאמור, פעלה החברה במגזר הפנסיה, כמתואר בסעיף 1 לעיל, וכמו כן, ניהלה את קופת הגמל למשרתי הקבע בצה"ל, בה לא התקיימה פעילות מהותית.

הקצאת העלויות בין המגזרים השונים מתבצעת בהתאם למהות ההוצאה ושיוכה למגזר הרלוונטי. הוצאות אשר אינן מיוחסות ישירות למגזר פעילות מסוים, מחולקות בין המגזרים, לפי מהותן, על פי מפתח הקצאה רלוונטי.

חלק מעלויות הנהלה וכלליות בהן נושאת החברה, הינן חלקה בהוצאות המשותפות עם החברה האם והינן מחולקות בין החברה לחברה האם בהתאם למודל הקצאה אשר מתבסס על פרמטרים כלכליים הנבחנים מעת לעת. תוצאות המגזר כוללות הוצאות המיוחסות ישירות למגזר והוצאות המיוחסות לפי הקצאה.

ביאור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח בדבר מגזרי פעילות

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017

פנסיה אלפי ש"ח	גמל אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח
215,630	63,525	279,155
-	88,692	88,692
-	(88,692)	(88,692)
215,630	63,525	279,155
3,663	9,652	13,315
1,004	430	1,434
220,297	73,607	293,904
74,917	29,609	104,526
118,920	38,239	157,159
3	18	21
193,840	67,866	261,706
26,457	5,741	32,198
923	396	1,319
27,380	6,137	33,517

הכנסות
דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו
דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול
בניכוי סכומים שהועברו להראל ביטוח

הכנסות מדמי ניהול ותפעול
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

סך כל ההכנסות

הוצאות

עמלות והוצאות שיווק
הנהלה וכלליות
מימון

סך כל ההוצאות

רווח לפני מסים על הכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017

פנסיה אלפי ש"ח	גמל אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח
74,588	21,849	96,437
-	29,685	29,685
-	(29,685)	(29,685)
74,588	21,849	96,437
731	3,230	3,961
(61)	(26)	(87)
75,258	25,053	100,311
21,513	10,239	31,752
39,541	12,829	52,370
(3)	(1)	(4)
61,051	23,067	84,118
14,207	1,986	16,193
782	336	1,118
14,989	2,322	17,311

הכנסות
דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו
דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול
בניכוי סכומים שהועברו להראל ביטוח

הכנסות מדמי ניהול ותפעול
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

סך כל ההכנסות

הוצאות

עמלות והוצאות שיווק
הנהלה וכלליות
מימון

סך כל ההוצאות

רווח לפני מסים על הכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

ביאור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח בדבר מגזרי פעילות (המשך)

לשנה השתיימה ביום 31 בדצמבר 2016		
פנסיה	גמל (*)	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
264,880	19,084	283,964
-	27,830	27,830
-	(27,830)	(27,830)
264,880	19,084	283,964
12,954	3,084	16,038
2,382	330	2,712
148	-	148
280,364	22,498	302,862
103,543	8,384	111,927
142,816	11,361	154,177
10	48	58
246,369	19,793	266,162
33,995	2,705	36,700
(1,650)	(422)	(2,072)
32,345	2,283	34,628

הכנסות
דמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו
דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול
בניכוי סכומים שהועברו להראל ביטוח

הכנסות מדמי ניהול ותפעול
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

הוצאות

עמלות והוצאות שיווק

הנהלה וכלליות

מימון

סך כל ההוצאות

רווח לפני מסים על הכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

(*) נתוני מגזר הגמל הינם בגין תקופה של שלושה חודשים החל מיום המיזוג (ראה ביאור 1.א(2) בדבר מיזוג).

מספרי השוואה לתקופה המקבילה אשתקד לא הוצגו היות ועד למועד המיזוג, פעלה החברה בעיקר במגזר הפנסיה, פעילות הגמל לא היתה מהותית.

ביאור 5 - ניהול סיכונים פיננסיים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של החברה זהה לזו המתוארת בביאורים לדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 6 - הון עצמי ודרישות הון

א. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ב. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב-2012 (להלן- תקנות ההון) והנחיות הממונה.

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר	
2016	2016	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
125,344	90,335	134,462	134,462
316,479	287,942	338,245	338,245
191,135	197,607	203,783	203,783
42,655	28,122	47,848	47,848
75,889	55,413	79,814	79,814
6,800	6,800	6,800	6,800
125,344	90,335	134,462	134,462

הסכום הנדרש על פי תקנות ההון (א)

הון עצמי קיים

עודף

(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:

היקף נכסים מנוהלים

הוצאות שנתיות

דרישות הון מיוחדות על פי הנחיות הממונה

סך כל הסכום הנדרש

החברה עומדת בהוראות התקנות כאמור לרבות עמידה בכללי השקעת הון ובכללי הניזולות.

ביאור 7 - מסים על הכנסה

שינויים בשיעורי המס

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות, החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%.

כמו כן, ביום 22 בדצמבר 2016 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל- 23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכר"ים ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו- 2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד מ- 18% ל- 17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015.

כתוצאה משינויים אלו שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד ל- 35.90% בשנת 2016 ול- 35.04% בשנת 2017 ול- 34.19% משנת 2018 ואילך.

לשינויים בשיעורי המס כאמור לא היתה השפעה מהותית על הרווח ו/או על הרווח הכולל האחר ו/או על ההון העצמי של החברה.

ביאור 8 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. ביום 22 במרס 2016, אישר דירקטוריון החברה את עדכון הסכם התקשרות שבין הראל ביטוח לחברה בנוגע לשירותי הניהול והתפעול שמעניקה הראל ביטוח לחברה. בהתאם לעדכון ההתקשרות כאמור, החברה תישא בהוצאות בפועל בהן עמדה הראל ביטוח בגין השירותים כאמור והוא יחול באופן רטרואקטיבי מחודש ינואר 2016. להרחבה אודות שינוי הסכם התקשרות והשלכותיו, ראה ביאור 25. בדבר התקשרויות בדוחות הכספיים השנתיים. מעבר לעדכון זה לא חל שינוי בהסכמים עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

ב. לאור מיזוג מנוף ניהול לתוך החברה וחסולה ללא פירוק (ראה ביאור 1.א.2), בוטלו ההסכמים בין החברה לבין מנוף ניהול.

ג. לאור מיזוג הראל גמל לתוך החברה (ראה ביאור 1.א.2) קיבלה החברה על עצמה את הזכויות וההתחייבויות של הראל גמל על פי הסכמים שהראל גמל היתה צד להם. להרחבה אודות ההסכמים ראה ביאור 25. בדבר התקשרויות בדוחות הכספיים השנתיים של החברה.

ד. במהלך שנת 2016 פרעה החברה את יתרת ההלוואה שעמדה מול החברה האם.

ה. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

חברות בעלות שליטה	חברות בשליטה משותפת	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
-	3,200	ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר) חייבים ויתרות חובה
55,249	20	זכאים ויתרות זכות
-	376	ליום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר) חייבים ויתרות חובה
32,384	-	זכאים ויתרות זכות
-	3,264	ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר) חייבים ויתרות חובה
52,421	16	זכאים ויתרות זכות

ביאור 8 - יתרונות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

1. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

בעל עניין וצדדים קשורים אחרים אלפי ש"ח	חברות בשליטה משותפת אלפי ש"ח	חברות בעלות שליטה אלפי ש"ח	
			לתקופה של תשעה חודשים
			שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)
-	11,384	460	הכנסות מדמי ניהול ותפעול
(762)	(167)	(95,780)	הוצאות הנהלה וכלליות
(6,380)	-	(23,581)	הוצאות עמלות, שיווק ורכישה אחרות
-	122	-	השתתפות בהוצאות עמלות
			לתקופה של תשעה חודשים
			שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)
-	2,185	-	הכנסות מדמי ניהול ותפעול
(1,083)	-	(64,633)	הוצאות הנהלה וכלליות
(1,532)	-	(17,002)	הוצאות עמלות, שיווק ורכישה אחרות
-	122	-	השתתפות בהוצאות עמלות
-	-	(8)	הוצאות מימון
			לתקופה של שלושה חודשים
			שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)
-	3,816	145	הכנסות מדמי ניהול ותפעול
(194)	(60)	(32,425)	הוצאות הנהלה וכלליות
(937)	-	(7,882)	הוצאות עמלות, שיווק ורכישה אחרות
-	40	-	השתתפות בהוצאות עמלות
-	-	-	הוצאות מימון
			לתקופה של שלושה חודשים
			שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)
-	732	-	הכנסות מדמי ניהול ותפעול
(299)	-	(21,774)	הוצאות הנהלה וכלליות
(484)	-	(5,536)	הוצאות עמלות, שיווק ורכישה אחרות
-	40	-	השתתפות בהוצאות עמלות
			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)
-	5,846	152	הכנסות מדמי ניהול ותפעול
(1,328)	(49)	(93,568)	הוצאות הנהלה וכלליות
(7,280)	-	(23,925)	הוצאות עמלות, שיווק ורכישה אחרות
-	163	-	השתתפות בהוצאות עמלות
-	-	(8)	הוצאות מימון

ביאור 9 - מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן בהשוואה לערך בספרים

הערך בספרים של נכסים פיננסיים מסוימים לרבות מזומנים ושווי מזומנים, חייבים והשקעות פיננסיות, תואם או קרוב לשווי ההוגן שלהם.

ב. היררכיית שווי הוגן

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה.

הרמות השונות הוגדרו כדלקמן:

- רמה 1: שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2: שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3: שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

ליום 30 בספטמבר 2017

סה"כ	רמה 3	רמה 1	
(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
112,254	-	112,254	נכסי חוב סחירים
1	1	-	אחרות
112,255	1	112,254	סה"כ

ליום 30 בספטמבר 2016

סה"כ	רמה 3	רמה 1	
(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
86,954	-	86,954	נכסי חוב סחירים
2	2	-	אחרות
86,956	2	86,954	סה"כ

ליום 31 בדצמבר 2016

סה"כ	רמה 3	רמה 1	
(מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
73,742	-	73,742	נכסי חוב סחירים
2	2	-	אחרות
73,744	2	73,742	סה"כ

ג. מדיניות ההשקעה של החברה הינה רכישת מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמת שווי 1 בלבד, ראה סעיף ב לעיל.
 עם זאת, במסגרת הסדר שלו הייתה שותפה החברה נרשם בספריה מכשיר פיננסי הנמדד תחת רמת שווי 3, כאמור לעיל, הערך בספרים של מכשיר זה אינו מהותי.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות

- א.** קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה לעמיתי הקרנות והקופות שבניהולה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין עמיתי קרנות הפנסיה וקופת הגמל, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרים פנסיוניים ארוכי טווח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה בגין המוצרים הקיימים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיוטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהם, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני בו פועלת החברה. בתחום זה התקשרויות עם העמיתים הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו.
- ב.** ביום 18 בנובמבר, 2012 פרסם הממונה חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. החברה פועלת בהתאם ללוחות הזמנים המוגדרים בחוזר. סיום פרויקט הטיוב הינו עד ליום 30 ביוני 2016. החברה סיימה נכון למועד האמור את פעולות הטיוב במרבית הנושאים אשר נכללו במסגרת תכנית העבודה של הפרוייקט. יחד עם זאת, נותרו מספר נושאים אשר בשל מורכבותם הטיפול בהם נמשך גם לאחר המועד הקבוע לסיום הפרוייקט. הטיפול בנושאים אלו הסתיים במהלך תקופת הדוח. בנוסף עוסקת החברה, בהתאם לדרישות החוזר, בטיוב שוטף ובשימור של פעולות הטיוב שבוצעו במסגרת הפרוייקט. במהלך יישום הפרוייקט, לא התגלו פערים בעלי השפעה מהותית על זכויות העמיתים ועל הדוחות הכספיים.
- ג.** חוק הגנת השכר, התשי"ח - 1958 והתקנות שהותקנו על פיו, מטילים התחייבות על הקופות, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופות. קיימת אי וודאות בכל הקשור לגובה הסכומים שבפיגור, כמו גם לעצם מחוייבות המעבידים בנושא, וזאת בין היתר, בשל סיבות שונות לאי העברת כספים לקופות האופייניים לסקטור קופות הגמל (כגון: הפסקת יחסי עובד-מעביד, העברת כספים לקופה אחרת וכיוצא"ב). להערכת החברה הסכומים הינם בהיקפים שאינם מהותיים. על מנת לגבות את החובות, כאמור, שולחת החברה מכתבי התראה למעבידים ולעמיתים ובמידת הצורך מגישה תביעות כנגד המעבידים החייבים.
- ד.** ביום 13 ביולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי (מחוז מרכז) תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד ארבע חברות נוספות המנהלות את קרנות פנסיה הגדולות בענף. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות מעלות את דמי הניהול המשולמים על ידי עמיתים בקרנות פנסיה מתוך החיסכון שהצטבר (יתרה צבורה), לשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, במועד בו העמיתים הופכים לפנסיונרים, מקבלים גמלת זקנה והם אינם יכולים עוד לנייד את החיסכון הפנסיוני שלהם. באופן כזה, הנתבעות, כביכול, מפעילות את זכותן החוזית, המוקנית להן על פי הוראות תקנון קרן הפנסיה, באופן פסול, חסר תום לב ובניגוד להוראות הדין. הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג הינה כל מי שהינו עמית בקרן פנסיה חדשה מקיפה, הנמנית על אחת מן הנתבעות, וזכאי לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאי בעתיד לקבל פנסיית זקנה. בהתאם לתובענה, הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג, מסתכם להערכת התובעות, לסכום של כ- 48 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בחודש ינואר הוגשה תגובה (התנגדות) מטעם הנתבעות. בחודש ספטמבר הוגשה תשובה לתגובה ובהמשך הוגשו בקשות ותגובות נוספות לעניין צירוף חוות דעת לתיק בית המשפט. ביום 27 בנובמבר 2016 ניתנה החלטת בית המשפט במסגרתה נקבעו בין היתר, שאלות אשר הופנו לממונה. ביום 3 בספטמבר הוגשה התייחסות הממונה לשאלות בית המשפט כאשר הצדדים רשאים להגיש את תגובתם לעמדת הממונה עד ליום 22 בדצמבר 2017. מועד דיון קדם משפט בתיק קבוע ליום 22 בינואר 2018. בהתאם להערכות יועציה המשפטיים של החברה, חרף הקושי להעריך את סיכויי התיק דנן, ככל שהעובדות והנסיבות שנמסרו להם על ידי החברה יוכחו בבית המשפט, טענות ההגנה בעלות סיכוי ממשי, כדי להדוף את בקשת האישור, ובין היתר נוכח עמדת הממונה שהתקבלה כאמור אשר על פניו מחזקת טענות הגנה, והערכתם כי הסיכויים לקבלת בקשת האישור אינם עולים על הסיכויים להדיפתה.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות (המשך)

ה. ביום 9 בספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד ארבע חברות נוספות המנהלות את קרנות פנסיה הגדולות בענף. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות הפרו, כביכול, את חובות הנאמנות שהן חבות כלפי העמיתים בקופות הגמל שבניהולן בכך שתיגמלו את סוכני הביטוח בעמלות בשיעור הנגזר מדמי הניהול, הנגבים על-ידיהן מן העמיתים ובכך תיגמלו את הסוכנים בסכום הגדל ככל שגדלים דמי הניהול ובטענה כי הנתבעות, עשו, כביכול, עושר ולא במשפט בכך שיצרו, כביכול, מנגנון שמטרתו להעלות את דמי הניהול לטובת הסוכנים והחברות המנהלות. התובעים מעריכים את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסך של כ- 300 מיליוני ש"ח לשנה מאז שנת 2008.

ביום 19 במאי 2016 הוגשה תגובה (התנגדות) מטעם החברה ובמהלך חודש ספטמבר 2016 הוגשה תשובה לתגובה. ביום 10 במאי הוגשה בקשה לתיקון בקשת האישור ובגינה הגישה החברה תגובה במסגרתה נטען, בין היתר, כי המשיבות מותרות את החלטה לשיקול דעת בית המשפט. בספטמבר ניתנה החלטה לפיה נעתר בית המשפט להגשה כמבוקש. המשיבות רשאיות להגיש תגובות מתוקנות במועד הקבוע בתקנות. מועד דיון קדם משפט בתיק קבוע ליום 8 בינואר 2018. בהתאם להערכות יועציה המשפטיות של החברה, ככל שהעובדות והנסיבות שנמסרו להם על ידי החברה יוכחו בבית המשפט, הסיכויים להדוף את בקשת האישור גבוהים מהסיכויים שתתקבל.

1. ביום 3 בפברואר 2016 התקבלה בחברה תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית שהוגשה לבית המשפט המחוזי (מחוז מרכז) נגד החברה ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מתחילות לגבות ממקבלי קצבאות נכות ושאיירים, בעת שהם מתחילים לקבל קצבאות ואינם יכולים עוד לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, דמי ניהול בשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, מבלי שניתנת להם הודעה מראש על כך. זאת, תוך הפרה, כביכול, של חובת הגילוי היזום המוטלת עליהן, של חובות חקוקות, ושל חובות הנאמנות השליחות והזהירות ותוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית.

הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות (נכות מכל מין וסוג), וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שאירים (שאיירים מכל מין וסוג), וכן כל מי שהוא עמית פעיל/מבוטח/חבר בקרן פנסיה חדשה מקיפה הנמנית על הנתבעות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי הניהול בקשר עם קצבאות הנכות והשאיירים.

התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו באומדן ראשוני בכמיליארד ש"ח כנגד כלל הנתבעות.

בחודש אוקטובר הוגשה תגובה (התנגדות) מטעם החברה לבקשת האישור. בהתאם להסכמה בין הצדדים, המבקשת רשאית להגיש תשובה לתגובה עד ליום 30 בנובמבר 2017. מועד דיון קדם משפט בתיק קבוע ליום 29 בינואר 2018. בהתאם להערכות יועציה המשפטיות של החברה, חרף הקושי להעריך את סיכויי התיק דנו, ככל שהעובדות והנסיבות שנמסרו להם על ידי החברה יוכחו בבית המשפט, טענות ההגנה בעלות סיכוי ממש, כדי להדוף את בקשת האישור והערכתם כי הסיכויים להדיפת בקשת האישור גבוהים מהסיכויים שתתקבל.

2. ביום 22 בפברואר 2016 התקבלה בחברה תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה גובה, כביכול, מעמיתיה, המבצעים הפקדות חד פעמיות לקרן הפנסיה, כספים, בגין ביטוח לסיכונים נכות וביטוח למקרה מוות בגין תקופה שכבר חלפה ביום הגביה, וכאשר ידוע, כי הסיכון בגינו נגבו הכספים לא התממש ולא יכול עוד להתממש. בכך, מפרה הראל פנסיה, לטענת התובע, את הוראות חוק חוזה ביטוח, תשמ"א - 1981, הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א - 1981, את חובת הגילוי היזום ואת חוק החוזים (חלק כללי) התשל"ג - 1973, וכן עושה היא, לטענת התובע, עושר ולא במשפט, ומנצלת את חוסר ניסיונם של עמיתיה.

הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל מי שהפריש כספים לקופות גמל ו/או קרנות פנסיה ו/או ביטוח מנהלים שמנהלת הראל פנסיה ואשר נגבו ממנו כספים רטרואקטיבית בגין ביטוח חיים ו/או סיכונים נכות וזאת במשך שבע השנים שקדמו למועד הגשת התובענה ועד למועד מתן החלטה בבקשה לאישורה כייצוגית.

נזקו האישי הנטען של התובע מוערך בסך של כ- 826 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 5,577,000 ש"ח.

בחודש יולי 2016 הוגשה תשובה (התנגדות) לבקשת האישור וכן הוגשה תשובת המבקש לתגובה. במהלך חודש ינואר 2017 הגישה החברה בקשה למחיקת טענה חדשה מתגובת המבקש וחילופין אפשרות להגיב עליה הוגשה תגובה מטעם המבקש וניתנה החלטה כי הבקשה תידון במעמד הדיון. במסגרת דיון קדם משפט שנערך ביום 1 במרץ 2017 קבע בית המשפט כי הסמכות העניינית לדון בתובענה נתונה לבית הדין לעבודה והעביר את התובענה אליו. בהתאם להערכות יועציה המשפטיות של החברה, הסיכוי שהחברה תחויב בסכום מהותי נמוך מ-50%.

3. ביום 2 באוגוסט 2016 התקבלה בחברה תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית שהוגשה לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז. עניינה של התובענה בטענה כי החברה גובה, כביכול, מעמיתיה, בנוסף לדמי הניהול, תשלום בגין רכיב הוצאות ניהול השקעות (רכיב הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הוראה חוזית המאפשרת לה לגבותו. בכך, מפרה החברה, לטענת התובע, את הוראות תקנון קרן הפנסיה אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות בשבע השנים שקדמו להגשתה של התובענה.

הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 132 מיליוני ש"ח.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות (המשך)

ח. (המשך)

בחודש ינואר, 2017 הגישה החברה תגובה (התנגדות) לבקשת האישור. ביום 30 באפריל 2017 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה, בהעדר סמכות עניינית לדון בבקשת האישור, התביעה מועברת לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. בתום דיון קדם המשפט שהתקיים ביום 26 באוקטובר 2017, ניתנה החלטה לפיה הצדדים יגישו נוסח מוצע לשאלות לממונה עד ליום 26 בנובמבר 2017. ככל שהצדדים לא יגיעו להסכמות על השאלות המוצעות, יגיש כל אחד מהצדדים הודעה מטעמו על השאלות הרלוונטיות. דיונים לשמיעת עדויות יתקיימו בימים 28 ביוני 2018 ו-5 ביולי 2018.

בהתאם להערכות יועציה המשפטיות של החברה, חרף הקושי להעריך את סיכויי התיק דנן, ככל שהעובדות והנסיבות שנמסרו להם על ידי החברה יוכחו בבית השפט, טענות ההגנה בעלות סיכוי ממשי, כדי לנסות ולהדוף את בקשת האישור והערכתם כי הסיכויים להדיפת בקשת האישור גבוהים מהסיכויים שתתקבל.

ט. ביום 6 בנובמבר 2016 התקבלה בחברה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית נגד הראל חברה לביטוח בע"מ, נגד כלל חברה לביטוח בע"מ ("כלל") ונגד עמותת גמלאי קרן הפנסיה "נתיב" דרום ומרכז ("עמותת הגמלאים"), אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז במסגרת בקשה לאישור תובענה כייצוגית, המתנהלת החל מחודש מאי 2015 נגד כלל ועמותת הגמלאים. עניינה של התובענה בטענה, כי כלל ביטלה באופן חד צדדי ולא כדן את פוליסת ביטוח החיים הקבוצתית, בטענה כי הפוליסה אינה רווחית. צירופה של הראל ביטוח לבקשת האישור מתבקש, לטענת התובע, נוכח תפקידה של החברה אשר מעניקה שירותי תפעול וניהול לקרן הפנסיה "נתיב", ביחד עם עמותת הגמלאים, לגבות מחברי העמותה את דמי הביטוח החודשיים ונוכח עמדתה של החברה, כי לא ניתנו לה הרשאות חברי העמותה לגביית סכומים גבוהים יותר מקצבאותיהם. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל מי שבוטח בכלל בפוליסת ביטוח מסוג חיים קבוצתי אשר נערכה על ידי עמותת הגמלאים ואשר בוטלה על ידי כלל באופן חד צדדי. התובע מעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 90 מיליון ש"ח.

ביום 9 בפברואר 2017 העבירה החברה לב"כ המבקשים תצהיר מפורט אודות העובדות הרלוונטיות בין היתר צוין כי החברה אינה צד לביטוח הקבוצתי וכי היא אדישה לתוצאות ההליך ותפעל בהתאם להחלטות בית המשפט.

בעקבות מכתב מבא כח המבקש לפיו צוין כי לאחר קריאת התצהיר, לא די בו וכי צירופה של הראל להליך הינו צעד הכרחי. הוגשה בקשה מטעם החברה להורות על מחיקת בקשת האישור כלפי הראל חברה לביטוח בע"מ וכי החברה הרלוונטית הינה הראל פנסיה וגמל בע"מ. ביום 1 ביוני 2017 ניתנה החלטת כבוד השופטת כי במצב שנוצר ראוי כי המשך הדיון יתקיים שלא בפניה. ביום 27 בספטמבר 2017 התקיים דיון בפני השופטת כנפי - שטייניץ במסגרתו הוסכם כי בקשת האישור תתוקן באופן ששמה של המשיבה יתוקן ל"הראל פנסיה וגמל בע"מ". ביום 6 באוקטובר 2017 הגיש המבקש בקשה לאישור מתוקנת. הטענות המרכזיות שנוספו נוגעות להתנהלות החברה בניגוד לחוק השליחות לכאורה והפרת חובת ההגינות מכוח חוק החוזים. יצוין כי ביחס לנוסח הבקשה המתוקנת הקודמת, נוספו מספר עילות משפטיות נוספות אשר מופנות נגד המשיבות כולן: עילת תביעה מכוח עוולת הרשלנות ועילות מכוח דיני הביטוח. המבקש מעמיד את נזקו האישי על 60,000 ש"ח. הנזק הכולל של חברי הקבוצה הוערך ב- 90 מיליון ש"ח. בשלב זה טרם הוגשה תשובה מטעם הראל לבקשת האישור המתוקנת.

בהתאם להערכות יועציה המשפטיות של החברה, הסיכוי שבקשת האישור תאושר עם סעד כספי נגד החברה נמוך מ- 50%.

י. ביום 20 בדצמבר 2016 התקבלה בחברה תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה, אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז. עניינה של התובענה בטענה כי החברה מעלה, כביכול את דמי הניהול הנגבים מעמיתיה בקרן הפנסיה המקיפה מבלי שניתנת להם על כך הודעה כדן, וכי היא גובה מהם, כביכול, בעת הפקדת כספיהם בקרן הפנסיה הכללית עקב הפקדה מצטברת בקרן הפנסיה המקיפה העולה על התקרה הקבועה לכך בחוק, דמי ניהול בשיעור העולה על שיעור דמי הניהול שלהם בקרן הפנסיה המקיפה, מבלי שניתנת להם הודעה על כך.

הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל עמית, אשר בשבע השנים שקדמו למועד הגשת בקשת האישור ועד אישורה כייצוגית, הועלו דמי הניהול הנגבים ממנו מבלי שניתנה לו הודעה כדן ו/או נגבו ממנו דמי ניהול בניגוד למוסכם בינו לבין החברה.

נזקו האישי הנתבע של התובע מוערך בכ- 265 ש"ח והוא מציין כי אין ביכולתו להעריך את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ביום 14 במאי 2017 הגישה החברה את תגובתה (התנגדות) לבקשת האישור. ביום 12 ביוני 2017 הוגשה תשובה מטעם המבקש. ביום 29 ביוני 2017 התקיים דיון קדם משפט במסגרתו נדונה שאלת הסמכות העניינית של בית המשפט לדון בתובענה זו. בסיום הדיון הוחלט כי הדיון יועבר לבית הדין לעבודה שלו הסמכות לדון בכל העילות שאינן עילות בנויקין. דיון קדם משפט נקבע ליום 15 בינואר 2018. בהתאם להערכות יועציה המשפטיות של החברה, חרף הקושי להעריך את סיכויי התיק דנן, ככל שהעובדות והנסיבות שנמסרו להם על ידי החברה יוכחו בבית השפט, טענות ההגנה בעלות סיכוי ממשי, כדי לנסות ולהדוף את בקשת האישור והערכתם כי הסיכויים להדיפת בקשת האישור גבוהים מהסיכויים שתתקבל.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות (המשך)

יא. ביום 12 בפברואר 2017 הוגשה תובענה ובקשה להכירה כייצוגית נגד החברה ונגד החברה האם הראל חברה לביטוח בע"מ, אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות תשלומים שונים בגין הקמת הלוואות ו/או הטיפול בהן וזאת לכאורה, בניגוד להוראות הדין, בהיעדר הרשאה חוקית ובניגוד לעמדת המאסדר.

הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כל אדם או גוף אשר נטל הלוואה ו/או קיבל אשראי מהמשיבות ונגבו ממנו כספים בקשר עם הקמת ההלוואה ו/או הטיפול בה, בשבע השנים שקדמו למועד הגשת התובענה.

התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ- 5.9 מיליון ש"ח. יצוין, כי ביום 2 ביולי 2017 פרסמה רשות שוק ההון ביטוח וחסכון טיוטת "הכרעה עקרונית לעניין גביית דמי טיפול בהלוואות למבוטחים ולעמיתים" לפיה על הגופים המוסדיים אשר גבו דמי טיפול מעמיתים לבצע השבת הסכומים שנגבו. לאור שלביה המוקדמים של התובענה, טרם ניתן להעריך את סיכוייה.

יב. ביום 12 בפברואר 2017 הוגשה תובענה ובקשה להכירה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד חברה נוספת, אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות מעמיתיהן, אשר נוטלים מהן הלוואות, תשלומים שונים בגין טיפול באופן הלוואות וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הדין ולעמדת הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון.

הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל עמיתי הנתבעות, אשר קיבלו מהן הלוואות ולחילופין כל עמיתי הנתבעות.

התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ- 44.75 מיליון ש"ח. ביום 13 בפברואר 2017 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה על המשיבות להגיש את עמדתן בעניין סמכות המחלקה הכלכלית לדון בתיק. לאחר הגשת תגובות מטעם הצדדים, ביום 26 באפריל 2017 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה אין למחלקה הכלכלית סמכות לדון בתיק ולפיקד הוא ייקבע לשמיעה כתיק אזרחי. על החברה להגיש תגובתה עד ליום 15 בנובמבר 2017. יצוין, כי ביום 2 ביולי 2017 פרסמה רשות שוק ההון ביטוח וחסכון טיוטת "הכרעה עקרונית לעניין גביית דמי טיפול בהלוואות למבוטחים ולעמיתים" לפיה על הגופים המוסדיים אשר גבו דמי טיפול מעמיתים לבצע השבת הסכומים שנגבו. לאור שלביה המוקדמים של התובענה, טרם ניתן להעריך את סיכוייה.

יג. ביום 27 במרס 2017 הוגשה תובענה ובקשה להכירה כתובענה ייצוגית נגד החברה, אשר הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים. עניינה של התובענה בטענה כי החברה גובה רכיב המכונה הוצאות ניהול השקעות מעמיתי קרנות ההשתלמות אשר בניהולה. בבקשת האישור נטען כי גביה זו נעשית על ידי החברה בהיעדר הוראה חוזית המאפשר לה לעשות כן ובכלל כך שהיעדר הסכמה מתאימה בתקנון קרן ההתשלמות.

התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ- 127.1 מיליון ש"ח. המבקשת הגישה בקשה לאישור הסדר דיוני במסגרתה התבקש בית הדין, בין היתר, לאחד את הדיון בכל ההליכים התלויים ועומדים בפניו העוסקים באותו נושא. בית הדין נתן החלטה לפיה ההחלטה בעניין איחוד הליכי הבקשות לאישור התובעות כייצוגיות תינתן במהלך הדיון המקדמי אשר נקבע ליום 11 בינואר 2018.

בהתאם להערכות יועציה המשפטיים של החברה, חרף הקושי להעריך את סיכויי התיק דנן בשלב מוקדם זה, ככל שהעובדות והנסיבות שנמסרו להם על ידי החברה יוכחו בבית המשפט, טענות ההגנה בעלות סיכוי ממשי, כדי להדוף את בקשת האישור והערכתם כי הסיכויים להדיפת בקשת האישור גבוהים מהסיכויים שתתקבל.

הצהרה (certification)

אני, דודי לייזנר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל פנסיה (להלן: "קרן הפנסיה") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2017 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את התנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסות בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של קרן הפנסיה; וכן-
  - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
  - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:
  - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
  - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

20 בנובמבר 2017

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, רם גבל מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל פנסיה (להלן: "קרן הפנסיה") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2017 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את התנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסות בדוח.
  4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של קרן הפנסיה; וכן-
    - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
    - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
    - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
  5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:
    - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
    - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

20 בנובמבר 2017

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה

בניהול

הראל פנסיה וגמל בע"מ

דוחות כספיים ביניים

ליום

30 בספטמבר 2017

(בלתי מבוקרים)

תוכן העניינים

עמוד

2 דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים

דוחות כספיים ביניים

3 דוח על המצב הכספי ביניים

4 דוח הכנסות והוצאות ביניים

5 דוח תנועה בקרן הפנסיה ביניים

6 ביאורים לדוחות הכספיים ביניים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל פנסיה - קרן פנסיה חדשה מקיפה (להלן - הקרן), המנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן: החברה המנהלת), הכולל את הדוח על המצב הכספי הביניים ליום 30 בספטמבר 2017, את הדוחות ביניים על הכנסות והוצאות והתנועה בקרן הפנסיה לתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת אחראים לעריכה ולהצגה נאותה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים", בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן- הנחיות הממונה) ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו (להלן התקנות). אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקנות.

סומך חייקין
רואי חשבון

20 בנובמבר 2017

ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר) אלפי ש"ח	ליום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	ביאור
1,950,131	1,340,662	1,646,356	רכוש שוטף מזומנים ושווי מזומנים
267,253	328,838	285,973	חייבים ויתרות חובה
<u>2,217,384</u>	<u>1,669,500</u>	<u>1,932,329</u>	
9,275,447	8,749,033	9,836,877	השקעות פיננסיות נכסי חוב סחירים
17,767,142	17,046,276	22,736,930	נכסי חוב שאינם סחירים
6,350,787	6,054,808	7,046,066	מניות
6,883,090	6,894,030	8,479,754	השקעות אחרות
<u>40,276,466</u>	<u>38,744,147</u>	<u>48,099,627</u>	סך כל השקעות פיננסיות
351,594	344,290	365,293	נדל"ן להשקעה
<u>42,845,444</u>	<u>40,757,937</u>	<u>50,397,249</u>	סך כל הנכסים
162,647	128,612	201,334	זכאים ויתרות זכות
40,479,016	38,523,926	47,614,473	התחייבויות פנסיוניות: 3 התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה התחייבויות לפנסיונרים התחייבויות לזקנה ושאיירי זקנה התחייבויות לנכים התחייבויות לשאיירי מבוטח עתודה לתביעות שקרו וטרם דווחו עתודה לפנסיונרים סך כל ההתחייבויות לפנסיונרים התחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה התחייבויות לזקנה ושאיירי זקנה התחייבויות לנכים התחייבויות לשאיירי מבוטח עתודה לזכאים קיימים לפנסיה סך כל ההתחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות סך כל ההתחייבויות
600,008	575,667	653,259	
476,490	495,933	508,529	
656,930	642,517	651,525	
463,180	435,470	418,028	
8,269	(2,455)	18,673	
<u>2,204,877</u>	<u>2,147,132</u>	<u>2,250,014</u>	
5,020	5,158	4,843	
5,270	4,889	4,999	
16,312	16,645	15,996	
135	60	165	
<u>26,737</u>	<u>26,752</u>	<u>26,003</u>	
(27,833)	(68,485)	305,425	
<u>42,682,797</u>	<u>40,629,325</u>	<u>50,195,915</u>	
<u>42,845,444</u>	<u>40,757,937</u>	<u>50,397,249</u>	

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי ליידנר
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 20 בנובמבר 2017

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		ביאור
	2016	2017	2016	2017	
(מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	
(11,361)	(7,314)	7,593	(16,013)	(26,571)	הכנסות (הפסדים)
					ממזומנים ושווי מזומנים
					מהשקעות:
181,352	8,340	228,078	272,695	317,761	מנכסי חוב סחירים
692,403	182,809	266,630	542,399	805,046	מנכסי חוב שאינם סחירים
278,161	275,082	57,554	66,624	325,842	ממניות
836,846	542,579	468,611	465,784	1,304,230	מהשקעות אחרות
643	(4,039)	10,389	(7,186)	14,767	מנדל"ן להשקעה
1,989,405	1,004,771	1,031,262	1,340,316	2,767,646	סך כל ההכנסות מהשקעות
5,285	3,365	1,876	5,389	6,570	הכנסות אחרות
1,983,329	1,000,822	1,040,731	1,329,692	2,747,645	סך כל ההכנסות
260,210	65,798	73,302	191,932	211,552	הוצאות
56,232	13,612	16,065	39,672	48,997	דמי ניהול
8,461	1,690	1,738	4,998	5,646	הוצאות ישירות
					מסים
324,903	81,100	91,105	236,602	266,195	סך כל ההוצאות
1,658,426	919,722	949,626	1,093,090	2,481,450	עודף הכנסות על הוצאות לתקופה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017		
	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	
32,735,072	38,356,753	47,393,574	32,735,072	42,682,797	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לתחילת התקופה
6,119,637	1,543,010	1,871,586	4,480,997	5,139,789	תקבולים מדמי גמולים
1,050	262	261	787	799	חלקם של מבטחי משנה בתקבולים מדמי גמולים
					תשלומים:
					תשלומים לפנסיונרים
30,333	8,099	10,317	22,108	28,994	תשלומי פנסיית זקנה
77,352	21,400	23,524	57,861	68,042	תשלומי פנסיית נכות
34,073	9,081	10,620	25,342	30,132	תשלומי פנסיית שאירים
					תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה
422	72	104	215	315	תשלומי פנסיית זקנה
316	63	65	197	200	תשלומי פנסיית נכות
1,171	261	275	781	867	תשלומי פנסיית שאירים
					תשלומים אחרים
731,639	177,238	207,212	537,475	610,725	פדיונות
875,306	216,214	252,117	643,979	739,275	סך כל התשלומים
					העברות צבירה לקרן
61,557	16,044	26,201	47,362	71,005	העברות מחברות ביטוח
971,860	248,478	887,639	667,150	2,460,596	העברות מקרנות פנסיה חדשות
39,372	12,796	12,801	31,939	33,964	העברות מקופות גמל
					העברות צבירה מהקרן
82,703	27,860	36,884	53,151	117,182	העברות לחברות ביטוח
855,855	214,166	635,620	647,649	1,751,576	העברות לקרנות פנסיה חדשות
24,389	8,976	20,630	16,895	64,854	העברות לקופות גמל
109,842	26,316	233,507	28,756	631,953	העברות צבירה, נטו
2,936,176	-	-	2,936,176	-	קבלת נכסים נטו מקרן פנסיה *
1,658,426	919,722	949,626	1,093,090	2,481,450	עודף הכנסות על הוצאות לתקופה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
42,682,797	40,629,325	50,195,915	40,629,325	50,195,915	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף התקופה

* לפרטים בדבר מיזוג קרן פנסיה ראה ביאור ה.1

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

ביאור 1 - כללי

- א. הראל פנסיה (להלן - הקרן) הינה קרן פנסיה חדשה מקיפה המשלמת לקצבה כמשמעותה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005.
- ב. הקרן מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת), חברה בבעלות מלאה בעקיפין, של הראל השקעות בבטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.
- ג. דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 בספטמבר, 2017, ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן - הדוחות הכספיים ביניים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2016 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולביאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים).
- ג. הדוחות הכספיים ביניים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 20 בנובמבר, 2017.

ד. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

ה. שינויים מבניים בחברה המנהלת ובקרן

1. ביום 1 בינואר, 2016 מוזגה מנוף ניהול קרנות פנסיה בע"מ (להלן - מנוף ניהול) אל תוך החברה המנהלת תוך חיסולה ללא פירוק. במסגרת המיזוג, מוזגה גם קרן הפנסיה הראל מנוף פנסיה (קרן בניהולה של מנוף ניהול) לתוך הקרן ושמה לאחר המיזוג הינו "הראל פנסיה".
- המיזוגים בוצעו לאור החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד 2013, אשר במסגרתו בוצע תיקון בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005 שתכליתו למנוע מתן היתר שליטה לגוף שמחזיק יותר מחברה מנהלת אחת, אלא בהתאם לכללים שיקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, זאת ברוח העיקרון הקבוע בסעיף 2(ג) לחוק קופות הגמל לפיו כל חברה תנהל רק קופה אחת מכל סוג ובהתאם לדרישת רשות שוק ההון.
- העברת הזכויות התבצעה בדרך של העברת נכסים וכתוצאה מהמיזוג לא הייתה פגיעה בעמיתי הקרנות המתמזגות ולא נוצרו נכסים או רווחים לחברה המנהלת.
2. בתחילת חודש אוקטובר 2016 מוזגה הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - הראל גמל) לתוך החברה המנהלת וחוסלה ללא פירוק (המיזוג אושר ביום 5 באוקטובר 2016 שהוא יום העסקים הראשון בחודש אוקטובר) במסגרת המיזוג שונה שמה של החברה המנהלת ל"הראל פנסיה וגמל בע"מ". קופות הגמל שבניהולה של הראל גמל הועברו לניהול החברה המנהלת.

ו. על פי "תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), תשע"ז - 2017", (להלן: התקנות), החל מה-1 ביולי 2017, זקיפת התשואה לכלל אוכלוסיית מקבלי קצבה בקרן (למעט זכאים קיימים לפנסיה) תעשה על פי היחס שבין 60% מסך נכסיהם ובין נכסי כלל הקרן באגרות חוב מיועדות מסוג ערד, אשר מונפקות לעמיתי קרנות הפנסיה המקיפות החדשות (להלן: אגרות חוב מיועדות), וזאת במקום 30% כפי שנהוג עד ליום 30 ביוני 2017.

סך ההקצאה של אגרות החוב המיועדות לכלל אוכלוסיית הקרן נותרה ללא שינוי.

יישום התקנות גרם להשפעה חד פעמית חיובית של עודף אקטוארי בסך של 0.62% (כ- 312 מיליון ש"ח) על כלל עמיתי הקרן.

ז. בתאריך 1 באוקטובר 2017 פורסם חוזר 3-6-2017 בנושא "תיקון החוזר המאוחד - דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה וקופת גמל מרכזית לקצבה". הוראות החוזר נועדו לעדכן את ההנחות הדמוגרפיות שעל בסיסן מחשבת החברה את ההתחייבויות והמקדמים של התקנון. תחולת החוזר מיום 31 בדצמבר 2017.

ליישום ההנחות הדמוגרפיות אין השפעה מהותית על חישוב ההתחייבויות בדוחות הכספיים, כמו כן, יגדלו דמי הסיכון הנגבים החל מ-1 בינואר 2018.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

א. הדוחות הכספיים ביניים ערוכים בהתאם לכללים חשבונאים מקובלים לעריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים כפי שנקבעו בתקן חשבונאות מספר 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה - 2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

עיקרי המדיניות החשבונאית ושיטות החישוב אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים ביניים עקביים לאלה אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים.

ב. להלן פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין של הדולר של ארצות הברית

שער החליפין היציג של דולר ארה"ב	המדד הידוע	
%	%	
		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום:
(8.22)	0.20	30 בספטמבר 2017
(3.69)	0.00	30 בספטמבר 2016
		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום:
0.94	(0.50)	30 בספטמבר 2017
(2.29)	0.40	30 בספטמבר 2016
(1.46)	(0.30)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

ביאור 3 - התחייבויות פנסיוניות

א. חישוב ההתחייבויות הפנסיוניות נערך על ידי האקטוארית ענת קנטור. החישוב בוצע באופן עקבי לחישוב ליום 31 בדצמבר, 2016 אשר נערך על ידי האקטואר מר דוד אנגלמאיר. נתוני ההתחייבויות הפנסיוניות תואמים את החישוב האקטוארי.

ב. נתונים אודות עודף (גירעון) אקטוארי :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2013	2014	2015	2016	2017	
(מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	אחוזים מתוך ההתחייבות
כלל עמיתי הקרן					
0.13	0.19	0.04	0.10	0.09	עודף דמוגרפי בגין מקרי פטירת מבוטחים
-	-	0.01	-	-	עודף דמוגרפי בגין תוחלת חיים של מקבלי קצבאות
0.11	(0.15)	(0.22)	(0.29)	(0.20)	עודף (גירעון) דמוגרפי בגין מקרי נכות
0.07	0.06	0.13	0.01	0.02	עודף דמוגרפי בגין חזרה מנכות
-	-	(0.01)	(0.08)	(0.01)	גירעון דמוגרפי בגין פטירת נכים
(0.04)	(0.05)	(0.11)	(0.10)	(0.06)	גירעון דמוגרפי בגין פרישות חדשות
(0.23)	(0.47)	(0.26)	(0.16)	-	גירעון דמוגרפי בגין שינויים ב-IBNR
(0.02)	-	-	-	0.62	עודף (גירעון) דמוגרפי בגין שינויים בהנחות
-	-	-	0.02	0.06	עודף דמוגרפי בגין גורמים אחרים
<u>0.02</u>	<u>(0.42)</u>	<u>(0.42)</u>	<u>(0.50)</u>	0.52	סך הכל עודף (גירעון) דמוגרפי לעמיתי הקרן
מיועד למבוטחים					
0.02	(0.42)	(0.42)	(0.50)	0.52	סך הכל עודף (גירעון) דמוגרפי המיועד למבוטחים כדלעיל
מיועד לפנסיונרים					
0.02	(0.42)	(0.42)	(0.50)	0.52	סך הכל עודף (גירעון) דמוגרפי כדלעיל
1.99	7.12	(0.14)	1.35	1.09	עודף (גירעון) בגין סטיה מהנחת התשואה
(1.19)	(8.96)	0.08	(0.44)	(0.62)	עודף (גירעון) בגין שינויים בשיעורי ריבית ההיוון
(0.81)	1.39	(0.08)	(0.91)	(0.47)	(עודף) גירעון הנשמר בעתודה האקטוארית
0.01	-	-	-	-	אחר
<u>0.02</u>	<u>(0.87)</u>	<u>(0.56)</u>	<u>(0.50)</u>	0.52	סך הכל עודף (גירעון) המיועד לפנסיונרים
מיועד לפנסיונרים מסלול כהלכה					
-	-	-	(0.50)	0.52	סך הכל עודף (גירעון) דמוגרפי כדלעיל
-	-	-	(1.71)	0.54	עודף (גירעון) בגין סטיה מהנחת התשואה
-	-	-	1.08	(0.76)	עודף (גירעון) בגין שינויים בשיעורי ריבית ההיוון
-	-	-	0.63	0.22	גירעון הנשמר בעתודה האקטוארית
<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(0.50)</u>	0.52	סך הכל עודף (גירעון) המיועד לפנסיונרים הלכה
מיועד לזכאים קיימים					
0.02	(0.42)	(0.42)	(0.50)	0.52	סך הכל עודף (גירעון) דמוגרפי כדלעיל
1.30	3.68	(0.19)	1.03	0.56	עודף (גירעון) בגין סטיה מהנחת התשואה
(0.54)	(3.96)	(0.18)	(0.52)	(0.46)	גירעון בגין שינויים בשיעורי ריבית ההיוון
(0.76)	0.28	(0.69)	(0.51)	(0.10)	(עודף) גירעון הנשמר בעתודה האקטוארית
<u>0.02</u>	<u>(0.42)</u>	<u>(1.48)</u>	<u>(0.50)</u>	0.52	סך הכל עודף (גירעון) המיועד לזכאים קיימים

ביאור 4 - דמי ניהול

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2016	2017	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
158,289	39,532	43,810	117,153	125,123
92,283	23,782	26,412	67,804	77,651
250,572	63,314	70,222	184,957	202,774
9,638	2,484	3,080	6,975	8,778
260,210	65,798	73,302	191,932	211,552

דמי ניהול מעמיתים שאינם מקבלי קצבה:

דמי ניהול שנגבו מתוך דמי הגמולים
דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים

דמי ניהול ממקבלי קצבה:

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים
סך הכל הוצאות דמי ניהול

ב. שיעורי דמי ניהול ממבוטחים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2016	2017	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
%	%	%	%	%
6.00	6.00	6.00	6.00	6.00
2.59	2.52	2.35	2.62	2.44
0.50	0.50	0.50	0.50	0.50
0.25	0.25	0.23	0.25	0.23
0.50	0.50	0.50	0.50	0.50
0.50	0.50	0.50	0.50	0.50

דמי ניהול מעמיתים שאינם מקבלי קצבה:

דמי ניהול מדמי גמולים:

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין
שיעור דמי ניהול ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל

דמי ניהול מסך נכסים:

שיעור דמי ניהול שנתיים שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין

שיעור דמי ניהול ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל (במונחים שנתיים)

דמי ניהול ממקבלי קצבה:

שיעור דמי ניהול מנכסים שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין

שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל

מזכאים קיימים לפנסיה לא נגבים דמי ניהול.

ביאור 5 - התחייבויות תלויות

לפרטים ועדכונים נוספים אודות התחייבויות תלויות ראה ביאור 10 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים של החברה המנהלת ליום 30 בספטמבר 2017.

הראל פנסיה וגמל בע"מ

הראל פנסיה

קרן פנסיה

דין וחשבון ומאזן אקטוארי

ליום 30.09.2017

ענת קנטור - אקטוארית ממונה
נובמבר 2017

1. הצהרת אקטואר

נתבקשתי על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ לערוך דין וחשבון אקטוארי של קרן הפנסיה "הראל פנסיה" ליום 30/9/2017.

החל מאפריל 2017 אני האקטוארית הממונה של הקרן ואני עובדת כאקטוארית בחברה המנהלת של הקרן החל ממרץ 2015. אין לי או לקרובי משפחה שלי קשר אחר עם הקרן או החברה המנהלת.

אני מצהירה ומאשרת כי:

1. הדין וחשבון האקטוארי המצורף בזאת נערך ונחתם על ידי.
2. הדין וחשבון האקטוארי נערך בהתאם לאלה:
  - א. הוראות תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכ"ד – 1964.
  - ב. הוראות הממונה על שוק ההון, ובכלל זה, מערכת ההנחות שבבסיס הדין וחשבון תואמת להוראות הממונה על שוק ההון לעריכת מאזנים אקטואריים.
  - ג. תקנון הקרן.
והכל כתוקפם למועד הדוח.
3. חוות דעתי:
  - א. הנכסים שנצברו, המצוינים בדין וחשבון, רשומים בהתאם לדוח על המצב הכספי בדוחות הכספיים של הקרן למועד הנזכר.
  - ב. יתר הנתונים שבדין וחשבון, מעבר לאלה המפורטים בסעיף קטן (א), וכן אלה המשמשים כבסיס לחישובים ולהערכות שבדין וחשבון, הומצאו לי על-ידי הנהלת החברה המנהלת של הקרן במתכונת שנדרשה על ידי. כל בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לעריכת הדין וחשבון, ולנתונים שנתקבלו נערכו בדיקות שהניחו את דעתי בדבר סבירות הנתונים וכי ניתן להסתמך עליהם בצורה המספקת לצורך עריכת הדין וחשבון.
  - ג. הבדיקות שנעשו באשר לשלמות הנתונים מבוססים על בדיקת סבירותם של הנתונים, לרבות בדיקות הנערכות על-ידי השוואתם לנתוני התקופה אליה מתייחס הדו"ח ולנתוני תקופות קודמות. אשר על כן, בדיקות אלו לעיתים אינן יכולות לגלות אי-דיוקים או השמטות עקביות או

שיטתיות בנתונים. האחריות לאי - דיוקים או השמטות אפשריות מסוג זה אשר אין אפשרות סבירה לגלותם היא של הנהלת החברה המנהלת של הקרן בלבד.

לפי מיטב ידיעתי והערכתי, החישובים וההערכה האקטוארית כפי שהם משתקפים בדין וחשבון המצורף בזאת, מייצגים, בהתאם להנחות שפורטו בדין וחשבון, את היקף ההתחייבויות של הקרן ואת נכסיה ליום 30/9/2017, ותואמים את הוראות הדין הרלוונטיות ואת הוראות הממונה על שוק ההון.

ענת קנטור	אקטואר ממונה
-----	-----
שם האקטואר	תפקיד
חתימה	תאריך

הראל פנסיה - קרן פנסיה - מאזן אקטוארי

30/09/2017

באלפי ש"ח (דוח נומינלי/לא מתואם)

ליום 31/12/2016	ליום 30/09/2017	
<u>42,845,444</u>	<u>50,397,249</u>	סה"כ נכסים לפי הדו"ח על המצב הכספי
162,647	201,334	זכאים ויתרות זכות
		התחייבויות פנסיוניות
40,479,016	47,614,473	התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה
		התחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה
5,020	4,843	זקנה ושאיירי זקנה
5,270	4,999	נכים
16,312	15,996	שאיירי מבוטח
<u>135</u>	<u>165</u>	עתודה לזכאים קיימים לפנסיה
26,737	26,003	סך כל התחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה
		התחייבויות לפנסיונרים
600,008	653,259	זקנה ושאיירי זקנה
476,490	508,529	נכים
656,930	651,525	שאיירי מבוטח
463,180	418,028	עתודות לתביעות שקרו וטרם דווחו
<u>8,269</u>	<u>18,673</u>	עתודה לפנסיונרים
2,204,877	2,250,014	סך התחייבויות לפנסיונרים
		עודף דמוגרפי הנובע מגורמים דמוגרפיים
(13)	158	פנסיונרים זכאים קיימים
(1,300)	13,379	פנסיונרים במסלול כללי
(56)	254	פנסיונרים במסלול "הלכה"
<u>(26,465)</u>	<u>291,634</u>	עמיתים שאינם מקבלי קצבה
(27,833)	305,425	סה"כ
		עודף דמוגרפי הנובע מגורמי תשואה וריבית
0	0	פנסיונרים זכאים קיימים
0	0	פנסיונרים במסלול כללי
<u>0</u>	0	פנסיונרים במסלול "הלכה"
0	0	סה"כ
(27,833)	305,425	סה"כ עודף (גירעון) אקטוארי
<u>42,682,797</u>	<u>50,195,915</u>	סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות
<u>42,845,444</u>	<u>50,397,249</u>	סך כל ההתחייבויות

להלן ביאור לסעיפי ההתחייבות:

1. **זכאים קיימים לפנסיה** – פנסיונרים, שאירים ונכים שזכאים לקצבה מלפני 1/1/2004
2. **פנסיונרים** – פנסיונרים, שאירים ונכים שזכאים לקצבה אחרי 31/12/2003
3. **התחייבויות לזקנה ושאירי זקנה** (לפני חלוקת עודף רבעון אחרון) – כולל התחייבות בגין קצבאות לפנסיונרים ולשאירים פוטנציאליים של פנסיונרים ושאירים של פנסיונרים שנפטרו.
4. **התחייבות לנכים** (לפני חלוקת עודף רבעון אחרון) – כולל התחייבות בגין קצבאות נכים עד לגיל פרישה, כולל שחרור מפרמיה והתחייבות לשאירים פוטנציאליים של נכים .
5. **התחייבות לשאירי מבוטח** (לפני חלוקת עודף רבעון אחרון) – כולל התחייבות בגין קצבאות לשאירים (בני זוג ויתומים) של פעילים, מוקפאים ונכים שנפטרו עם שאירים.
6. **עתודה לתביעות שקרו וטרם דווחו** – בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו לחברה.
7. **התחייבות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה** – סכום הצבירה למועד המאזן שהצטבר בגין המבוטחים הפעילים והבלתי פעילים.
8. **עודף (גירעון) אקטוארי** – עודף רבעון אחרון בלבד שנכון לתאריך הדוח טרם חולק לעמיתי הקרן וזאת בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 1-3-2016 מתאריך 2.6.2016. החלוקה לעודף (גירעון) היא לפי עודף הנובע מגורמים דמוגרפיים ולעודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית. לצורך בהירות הנתונים, העודף מוצג גם בחלוקה לפנסיונרים ועמיתים.

3. דוח תנועה בעודף (גירעון) אקטוארי

התנועה בעודף (גירעון) דמוגרפי לעמיתי הקרן

לשנה שהסתיימה ב- 31/12/2016	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום					העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בדיווח		העודף (הגירעון) שנגרם ממפורט
	31/03/2017	30/06/2017	30/09/2017			המצב הצפוי	המצב בפועל	
עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	המצב הצפוי	המצב בפועל	העודף (הגירעון) שנגרם ממפורט	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ₪	אלפי ₪		
0.10	0.04	0.00	0.05	23,246	14,124	37,370	א. מקרי מוות – מבוטחים	
(0.00)	0.00	0.00	0.00	576	(2,299)	(1,723)	ב. מקרי מוות – פנסיית זקנה ושירים	
(0.08)	0.00	0.01	(0.02)	(7,109)	10,927	3,818	ג. מקרי מוות – נכים	
(0.29)	(0.15)	(0.05)	0.00	(2,595)	43,978	41,383	ד. יציאה לנכות	
0.01	0.11	(0.05)	(0.04)	(17,205)	(8,706)	(25,911)	ה. חזרה מנכות	
(0.00)	0.00	0.00	0.00	(261)			ו. ביטוח משנה	
(0.10)	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(8,933)			ז. פרישות במהלך השנה	
(0.16)	(0.02)	0.02	0.00	0			ח. שינויים בעתודת IBNR	
0.02	0.00	0.00	0.62	311,371			ט. שינוי בעתודה הנובה משינויי שיטות והנחות	
0.00	0.00	0.00	0.00	0			י. שינויים בתקנון הקרן	
0.00	(0.00)	0.03	0.02	6,335			יא. סך הגורמים האחרים	
(0.50)	(0.04)	(0.06)	0.61	305,425			סה"כ עודף (גירעון) מהגורמים המפורטים לעיל	

התנועה בעודף (גירעון) לפנסיונרים

לשנה שהסתיימה ב- 31/12/2016	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום			העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח, באלפי ש"ח פנסיונרים חדשים
	31/03/2017	30/06/2017	30/09/2017	
(10,864)	(1,002)	(1,307)	13,379	החלק היחסי מתוך העודף (הגירעון) שחולק לכלל עמיתי הקרן
(9,474)	22,391	11,667	(47,694)	שינויים בריבית ההיוון
29,172	(14,846)	(6,665)	45,468	סטייה מהנחת התשואה
(19,698)	(7,545)	(5,002)	2,226	עודף (גירעון) הנשמר בעתודת פנסיונרים
(10,864)	(1,002)	(1,307)	13,379	סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים
(0.50)	(0.04)	(0.06)	0.61	סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים, באחוזים

**התנועה בעודף (גירעון) לפנסיונרים מסלול
"הלכה"**

לשנה שהסתיימה ב- 31/12/2016	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום			העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח, באלפי ש"ח פנסיונרים חדשים
	31/03/2017	30/06/2017	30/09/2017	
(56)	(10)	(19)	254	החלק היחסי מתוך העודף (הגירעון) שחולק לכלל עמיתי הקרן
120	82	238	(635)	שינויים בריבית ההיוון
0	(166)	(329)	719	סטייה מהנחת התשואה
(120)	84	91	(84)	עודף (גירעון) הנשמר בעתודת פנסיונרים
(56)	(10)	(19)	254	סה"כ עודף (גירעון) לזכאים קיימים
(0.50)	(0.04)	(0.06)	0.61	סה"כ עודף (גירעון) לזכאים קיימים לפנסיה, באחוזים

התנועה בעודף (גירעון) לזכאים קיימים לפנסיה

לשנה שהסתיימה ב- 31/12/2016	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום			העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח, באלפי ש"ח פנסיונרים חדשים
	31/03/2017	30/06/2017	30/09/2017	
(133)	(12)	(14)	158	החלק היחסי מתוך העודף (הגירעון) שחולק לכלל עמיתי הקרן
(137)	119	49	(288)	שינויים בריבית ההיוון
272	(81)	(89)	316	סטייה מהנחת התשואה
(135)	(38)	40	(28)	עודף (גירעון) הנשמר בעתודת פנסיונרים
(133)	(12)	(14)	158	סה"כ עודף (גירעון) לזכאים קיימים
(0.50)	(0.04)	(0.06)	0.61	סה"כ עודף (גירעון) לזכאים קיימים לפנסיה, באחוזים

3. הערות והבהרות:

(1) תנועה בעודף (גרעון) דמוגרפי לעמיתי הקרן-

א. העודף הדמוגרפי המופיע בדו"ח בגובה של 305.4 מיליון ₪ בגין רבעון שלישי של 2017 מהווה 0.61% של ההתחייבויות הצבורות. העודף נובע ברובו המכריע משינוי זקיפת התשואה לכלל אוכלוסיית מקבלי הקצבה בקרן (למעט זכאים קיימים לפנסיה). על פי "תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), תשע"ז – 2017", (להלן: התקנות), החל מה-1 ביולי 2017, זקיפת התשואה לכלל אוכלוסיית מקבלי קצבה בקרן (למעט זכאים קיימים לפנסיה) תעשה על פי היחס שבין 60% מסך נכסיהם ובין נכסי כלל הקרן באגרות חוב מיועדות מסוג ערד, אשר מונפקות לעמיתי קרנות הפנסיה המקיפות החדשות (להלן: אגרות חוב מיועדות), וזאת במקום 30% כפי שנהוג עד ליום 30 ביוני 2017. שינוי זה גרם לקיטון בחישוב ההתחייבויות הפנסיוניות לאוכלוסיית מקבלי הקצבה נכון ל-30/09/217 עקב שימוש בריבית היוון גבוהה יותר.

שינוי זה כלול בסעיף ט "שינוי בעתודה הנובע משינויי שיטות והנחות" ועומד על כ 311 מליון ש"ח.

a. איזון דמוגרפי נדרש בגין הרבעון :

i. עמיתים – תוספת של 0.61% ליתרות הצבורות

ii. פנסיונרים זכאים קיימים – תוספת של 0.61% לפנסיות

(2) תנועה בעודף (גרעון) לפנסיונרים -

a. פנסיונרים מסלול כללי – הגידול בהתחייבויות הפנסיוניות כתוצאה מירידה משוקללת בריבית היוון היה נמוך יותר מההשינוי בתשואה בפועל שהושגה בנכסי הפנסיונרים לעומת התשואה הצפויה ולכן נוצר עודף תשואתי מצטבר מתחילת השנה בגובה 10.321 מליון ש"ח. היות והעודף (גרעון) התשואתי לא מחולק במהלך השנה אלא נשמר בעתודת הפנסיונרים, העדכון לפנסיונרים הוא רק בגין האיזון הדמוגרפי.

b. פנסיונרים מסלול "הלכה" – הגידול בהתחייבויות הפנסיוניות כתוצאה מירידה משוקללת בריבית היוון היה גבוה יותר מההשינוי בתשואה בפועל שהושגה בנכסי הפנסיונרים לעומת התשואה הצפויה ולכן נוצר גרעון תשואתי מצטבר מתחילת השנה בגובה 91 אלף ש"ח. היות והעודף (גרעון) התשואתי לא מחולק במהלך השנה אלא נשמר בעתודת הפנסיונרים, העדכון לפנסיונרים הוא רק בגין האיזון הדמוגרפי.

c. זכאים קיימים – הגידול בהתחייבויות הפנסיוניות כתוצאה מירידה משוקללת בריבית היוון היה נמוך יותר מהשינוי בתשואה בפועל שהושגה בנכסי הפנסיונרים לעומת התשואה הצפויה ולכן נוצר עודף תשואתי בגובה 26 אלף ש"ח בלבד. היות והעודף (גרעון) התשואתי לא מחולק במהלך השנה אלא נשמר בעתודת הפנסיונרים, העדכון לפנסיונרים הוא רק בגין האיזון הדמוגרפי.

נספחים סטטיסטיים

בהתאם להנחיית האוצר, הגדרת עמיתים פעילים ומוקפאים בנתונים הסטטיסטיים היא בהתאם לחוזר 2016-9-3 ולא לפי הגדרת התקנון הקיים.

א. מידע אודות עמית הקרן:

סה"כ	נקבה	זכר	מספר עמיתים ליום 30/09/2017
			<u>עמיתים שאינם מקבלי קצבה</u>
465,895	282,308	183,587	פעילים
423,623	244,809	178,814	שאינם פעילים
889,518	527,117	362,401	סה"כ עמיתים שאינם מקבלי קצבה
			<u>מקבלי קצבה</u>
2,620	1375	1245	זקנה
1,853	1077	776	שארים
1,399	759	640	נכות
5,872	3,211	2,661	סה"כ פנסיונרים
29	11	18	זקנה
66	48	18	שארים
10	4	6	נכות
105	63	42	סה"כ זכאים קיימים לפנסיה
895,495	530,391	365,104	סה"כ עמית הקרן

ב. מידע אודות עמיתים שהחלו לקבל קצבה:

לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום						מספר עמיתים שהחלו לקבל קצבה
31/03/2017		30/06/2017		30/09/2017		
נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	
63	70	79	90	98	73	מספר פורשים
14,164,530	22,196,897	20,593,912	23,955,679	23,895,053	19,082,321	סך נכסים

הצהרה (certification)

אני, דודי לייזנר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל פנסיה כללית (להלן: "קרן הפנסיה") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2017 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את התנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסות בדוח.
  4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של קרן הפנסיה; וכן-
    - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
    - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
    - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
  5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:
    - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
    - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

20 בנובמבר 2017

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, רם גבל מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל פנסיה כללית (להלן: "קרן הפנסיה") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2017 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את התנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסות בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של קרן הפנסיה; וכן-
  - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
  - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:
  - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן-
  - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

20 בנובמבר 2017

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הראל פנסיה כללית - קרן פנסיה חדשה כללית

בניהול

הראל פנסיה וגמל בע"מ

דוחות כספיים ביניים

ליום

30 בספטמבר 2017

(בלתי מבוקרים)

תוכן העניינים

עמוד

2 דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים

דוחות כספיים ביניים

3 דוח על המצב הכספי ביניים

4 דוח הכנסות והוצאות ביניים

5 דוח תנועה בקרן הפנסיה ביניים

6 ביאורים לדוחות הכספיים ביניים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לעמיתים של הראל פנסיה כללית - קרן פנסיה חדשה כללית

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל פנסיה כללית - קרן פנסיה חדשה כללית (להלן - הקרן) המנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן: החברה המנהלת), הכולל את הדוח על המצב הכספי הביניים ליום 30 בספטמבר 2017, את הדוחות ביניים על הכנסות והוצאות והתנועה בקרן הפנסיה לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת אחראים לעריכה ולהצגה נאותה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים", בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן- הנחיות הממונה) ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ולתקנות שהותקנו מכוחו (להלן התקנות). אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקנות.

סומך חייקין
רואי חשבון

20 בנובמבר 2017

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ביאור
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
31,020	24,043	42,971	רכוש שוטף
17,000	14,294	16,798	מזומנים ושווי מזומנים
48,020	38,337	59,769	חייבים ויתרות חובה
281,880	284,429	332,217	השקעות פיננסיות
129,625	108,144	172,303	נכסי חוב סחירים
94,667	84,699	104,392	נכסי חוב שאינם סחירים
93,622	92,400	124,058	מניות
599,794	569,672	732,970	השקעות אחרות
			סך כל השקעות פיננסיות
3,911	3,816	4,076	נדל"ן להשקעה
6,273	5,151	6,230	נכסי ביטוח משנה
657,998	616,976	803,045	סך כל הנכסים
6,105	3,459	4,717	זכאים ויתרות זכות
			התחייבויות פנסיוניות:
			3 התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה
121,060	104,799	196,159	התחייבויות לעמיתים מבוטחים
455,866	435,892	519,395	התחייבויות לעמיתים שאינם מבוטחים
576,926	540,691	715,554	סך כל ההתחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה
			התחייבויות לפנסיונרים
65,388	66,021	70,186	התחייבויות לזקנה ושאיירי זקנה
4,950	4,559	3,878	התחייבויות לנכים
2,361	2,311	6,003	התחייבויות לשאיירי מבוטח
1,628	840	2,677	עתודה לתביעות שקרו וטרם דווחו
744	480	715	עתודה לפנסיונרים
75,071	74,211	83,459	סך כל ההתחייבויות לפנסיונרים
(223)	(1,385)	(685)	גירעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים
119	-	-	עודף אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית
(104)	(1,385)	(685)	סה"כ גירעון אקטוארי
651,893	613,517	798,328	סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות
657,998	616,976	803,045	סך כל ההתחייבויות
רם גבל סמנכ"ל כספים	דודי לייזנר מנכ"ל	מישל סיבוני יו"ר הדירקטוריון	

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 20 בנובמבר 2017
הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		ביאור
	2016	2016	2016	2017	
(מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	
(107)	(75)	426	(163)	(189)	הכנסות (הפסדים)
					ממזומנים ושווי מזומנים
					מה שקעות:
4,889	(352)	6,028	7,547	8,895	מנכסי חוב סחירים
2,935	201	3,225	2,491	6,422	מנכסי חוב שאינם סחירים
4,213	3,885	1,049	1,022	4,663	ממניות
11,233	7,758	6,825	6,338	19,753	מהשקעות אחרות
(4)	(52)	116	(97)	153	מנדל"ן להשקעה
23,266	11,440	17,243	17,301	39,886	סך כל ההכנסות מהשקעות
631	(157)	(222)	(15)	(213)	הכנסות (הוצאות) אחרות
23,790	11,208	17,447	17,123	39,484	סך כל ההכנסות
					הוצאות
4,741	1,192	1,367	3,516	4,216	דמי ניהול
684	343	219	481	653	הוצאות ישירות
111	21	27	65	85	מסים
5,536	1,556	1,613	4,062	4,954	סך כל ההוצאות
18,254	9,652	15,834	13,061	34,530	עודף הכנסות על הוצאות לתקופה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2016	2016	2016	2017	
(מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	(בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	
529,118	582,684	746,710	529,118	651,893	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לתחילת התקופה
132,201	32,346	45,221	95,456	125,459	תקבולים מדמי גמולים
3,077	825	1,272	2,141	3,545	חלקם של מבטחי משנה בתקבולים מדמי גמולים תשלומים:
					תשלומים לפנסיונרים
4,083	1,032	1,064	3,052	3,197	תשלומי פנסיית זקנה
436	99	145	218	406	תשלומי פנסיית נכות
260	73	78	193	302	תשלומי פנסיית שאירים
					תשלומים אחרים
8,038	2,063	2,474	6,354	6,249	פדיונות
3,185	899	440	1,776	3,194	חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות
9,632	2,368	3,321	8,041	6,960	סך כל התשלומים
					העברות צבירה לקרן
1,011	(68)	(20)	584	2,206	העברות מחברות ביטוח
8,291	1,394	10,692	5,210	31,106	העברות מקרנות פנסיה חדשות
1,695	474	16	1,572	499	העברות מקופות גמל
					העברות צבירה מהקרן
4,190	2,058	1,290	3,374	3,789	העברות לחברות ביטוח
18,907	6,345	9,583	15,397	23,074	העברות לקרנות פנסיה חדשות
2,871	1,369	4,659	2,531	9,997	העברות לקופות גמל
(14,971)	(7,972)	(4,844)	(13,936)	(3,049)	העברות צבירה, נטו
18,254	9,652	15,834	13,061	34,530	עודף הכנסות על הוצאות לתקופה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
651,893	613,517	798,328	613,517	798,328	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף התקופה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

ביאור 1 - כללי

א. הראל פנסיה כללית (להלן - הקרן) הינה קרן פנסיה חדשה כללית כמשמעותה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005.

הקרן מנוהלת על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת), חברה בבעלות מלאה בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.

ב. דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 בספטמבר 2017, ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן- הדוחות הכספיים ביניים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של הקרן ליום 31 בדצמבר 2016 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולביאורים אשר נלוו אליהם (להלן- הדוחות הכספיים השנתיים).

ג. הדוחות הכספיים ביניים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה המנהלת ביום 20 בנובמבר 2017.

ד. שיעורי ריבית ששימשו בקביעת שווי הוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בניגום. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

ה. שינויים מבניים בחברה המנהלת

בתחילת חודש אוקטובר 2016 מוזגה הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - הראל גמל) לתוך החברה המנהלת וחוסלה ללא פירוק (המיזוג אושר ביום 5 באוקטובר 2016 שהוא יום העסקים הראשון בחודש אוקטובר). במסגרת המיזוג שונה שמה של החברה ל"הראל פנסיה וגמל בע"מ". קופות הגמל שבניהולה של הראל גמל הועברו לניהול החברה המנהלת.

ו. בתאריך 1 באוקטובר 2017 פורסם חוזר 3-6-2017 בנושא "תיקון החוזר המאוחד - דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה וקופת גמל מרכזית לקצבה". הוראות החוזר נועדו לעדכן את ההנחות הדמוגרפיות שעל בסיסן מחשבת החברה את ההתחייבויות והמקדמים של התקנון. תחולת החוזר מיום 31 בדצמבר 2017.

ליישום ההנחות הדמוגרפיות אין השפעה מהותית על חישוב ההתחייבויות בדוחות הכספיים, כמו כן, יגדלו דמי הסיכון הנגבים החל מ- 1 בינואר 2018.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

א. הדוחות הכספיים ביניים ערוכים בהתאם לכללים חשבונאים מקובלים לעריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים כפי שנקבעו בתקן חשבונאות מספר 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה - 2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

עיקרי המדיניות החשבונאית ושיטות החישוב אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים ביניים עקביים אלה אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים.

ב. להלן פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין של הדולר של ארצות הברית

שער החליפין היציג של דולר ארה"ב	המדד הידוע
%	%

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום:

30 בספטמבר 2017	0.20	(8.22)
30 בספטמבר 2016	0.00	(3.69)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום:

30 בספטמבר 2017	(0.50)	0.94
30 בספטמבר 2016	0.40	(2.29)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	(0.30)	(1.46)
--	--------	--------

ביאור 3 - התחייבויות פנסיוניות

א. חישוב ההתחייבויות הפנסיוניות נערך על ידי האקטוארית הגברת ענת קנטור. החישוב בוצע באופן עקבי לחישוב ליום 31 בדצמבר, 2016 אשר נערך על ידי האקטואר מר דוד אנגלמאיר. נתוני ההתחייבויות הפנסיוניות תואמים את החישוב האקטוארי.

ב. נתונים אודות עודף (גירעון) אקטוארי :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר
2013	2014	2015	2016	2017
(מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)

אחוזים מתוך ההתחייבות				
(0.21)	-	0.05	0.03	(0.11)
(0.23)	(0.15)	(0.36)	(0.40)	(0.19)
0.01	-	-	-	-
(0.07)	(0.01)	(0.02)	(0.20)	0.12
(0.50)	(0.16)	(0.33)	(0.57)	(0.18)

כלל עמיתי הקרן

עודף (גירעון) דמוגרפי בגין תוחלת חיים של מקבלי קצבאות
גירעון דמוגרפי בגין פרישות חדשות
עודף דמוגרפי בגין שינויים בהנחות
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין גורמים אחרים
סך הכל גירעון דמוגרפי לעמיתי הקרן

מיועד למבוטחים

(0.50)	(0.16)	(0.33)	(0.57)	(0.18)
--------	--------	--------	--------	--------

סך הכל גירעון דמוגרפי המיועד למבוטחים כדלעיל

למבוטחים במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים
ביטוחיים למקרי מוות ונכות - ("מסלולים
מקיפים")

(0.50)	(0.16)	(0.33)	(0.57)	(0.18)
-	2.11	(0.33)	1.31	0.54
-	(7.07)	0.50	(0.29)	0.72
-	-	(0.35)	(0.58)	(0.38)
-	-	-	0.06	(0.20)
-	4.71	0.16	0.72	(0.19)
-	(0.20)	0.01	(1.23)	(0.48)
-	-	-	0.04	-
-	0.01	-	(0.01)	0.03
(0.50)	(0.60)	(0.34)	(0.55)	(0.14)

סה"כ גירעון דמוגרפי לכלל מבוטחי הקרן ומקבלי פנסיה דלעיל
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין מקרי פטירת מבוטחים
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין מקרי נכות
גירעון דמוגרפי בגין חזרה מנכות
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין פטירת נכים
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין ביטוח משנה
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין שינויים ב-IBNR
עודף דמוגרפי בגין שינויים בהנחות
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין גורמים אחרים
סך הכל גירעון דמוגרפי למבוטחים במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים למקרי מוות ונכות - מסלולים מקיפים

מיועד לפנסיונרים

(0.50)	(0.16)	(0.33)	(0.57)	(0.18)
3.39	9.86	0.48	1.46	1.87
(0.80)	(10.32)	(0.30)	(0.80)	(1.91)
(0.94)	0.46	(0.18)	(0.50)	0.04
1.15	(0.16)	(0.33)	(0.41)	(0.18)

סך הכל גירעון דמוגרפי כדלעיל
עודף בגין סטיה מהנחת התשואה
גירעון בגין שינויים בשיעורי ריבית ההיוון
(עודף) גירעון הנשמר בעתודה האקטוארית
סך הכל עודף (גירעון) המיועד לפנסיונרים

ביאור 4 - דמי ניהול

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2016	2017	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,488	344	424	1,084	1,443
2,822	740	830	2,109	2,456
4,310	1,084	1,254	3,193	3,899
431	108	113	323	317
4,741	1,192	1,367	3,516	4,216

דמי ניהול מעמיתים שאינם מקבלי קצבה:

דמי ניהול שנגבו מתוך דמי הגמולים
דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים

דמי ניהול ממקבלי קצבה:

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים
סך הכל הוצאות דמי ניהול

ב. שיעורי דמי ניהול:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2016	2017	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
%	%	%	%	%
4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
1.13	1.06	1.26	1.15	1.17
1.05	1.05	1.05	1.05	1.05
0.55	0.55	0.52	0.57	0.50
2.00	2.00	2.00	2.00	2.00
0.60	0.60	0.60	0.60	0.60
2.00	2.00	2.00	2.00	2.00
0.50	0.50	0.50	0.50	0.50

דמי ניהול מעמיתים שאינם מקבלי קצבה:

דמי ניהול מדמי גמולים:

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת
רשאית לגבות על פי הוראות הדין

שיעור דמי ניהול ממוצע שגבתה החברה
המנהלת בפועל

דמי ניהול מסך נכסים:

שיעור דמי ניהול שנתיים שהחברה
המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין

שיעור דמי ניהול ממוצע שגבתה החברה
המנהלת בפועל (במונחים שנתיים)

דמי ניהול ממקבלי קצבה (*):

שיעור דמי ניהול מנכסים שהחברה
המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין
עבור פנסיונרים שפרשו לפני 1 בינואר 2013

שיעור דמי ניהול מנכסים שהחברה
המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין
עבור פנסיונרים שפרשו החל מיום 1
בינואר 2013 ואילך

שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע שגבתה
החברה המנהלת בפועל עבור פנסיונרים
שפרשו לפני 1 בינואר 2010

שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע שגבתה
החברה המנהלת בפועל עבור פנסיונרים
שפרשו החל מיום 1 בינואר 2010 ואילך

(* ראה סעיף ג. להלן.)

ביאור 4 - דמי ניהול (המשך)

ג. דמי הניהול למקבלי קצבה

דמי ניהול למקבלי קצבה אשר החלו לקבל קצבה החל מ-1 בינואר 2013 ואילך, לא יעלו על 0.6% מיתרת התחייבויות הקופה כלפיהם, מקבלי קצבה שהחלו לקבל קצבה לפני 1 בינואר 2013, לא יעלו על 2.0% מיתרת התחייבויות הקופה כלפיהם.

על אף האמור, בהתאם לתקנון הקרן דמי הניהול ממי שהפכו לפנסיונרים החל מחודש ינואר 2010 ואילך ייגבו דמי ניהול שלא יעלו על שיעור של 0.5% בחישוב שנתי מתוך סך הנכסים העומדים כנגד התחייבות הקרן לכלל הפנסיונרים.

עבור פנסיונרים שפרשו לפני שנת 2010 נגבים דמי ניהול בשיעור של 2% בחישוב שנתי מתוך סך הנכסים העומדים כנגד התחייבות הקרן לכלל הפנסיונרים.

ביאור 5 - התחייבויות תלויות

לפרטים ועדכונים נוספים אודות התחייבויות תלויות ראה ביאור 10 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים של החברה המנהלת ליום 30 בספטמבר 2017.

הראל פנסיה וגמל בע"מ הראל כללית

קרן פנסיה

דין וחשבון ומאזן אקטוארי

ליום 30.09.2017

ענת קנטור - אקטוארית ממונה
נובמבר 2017

1. הצהרת אקטואר

נתבקשתי על ידי הראל פנסיה וגמל בע"מ לערוך דין וחשבון אקטוארי של קרן הפנסיה "הראל כללית" ליום 30/9/2017.

החל מאפריל 2017 אני האקטוארית הממונה של הקרן ואני עובדת כאקטוארית בחברה המנהלת של הקרן החל ממרץ 2015. אין לי או לקרובי משפחה שלי קשר אחר עם הקרן או החברה המנהלת.

אני מצהירה ומאשרת כי:

1. הדין וחשבון האקטוארי המצורף בזאת נערך ונחתם על ידי.
2. הדין וחשבון האקטוארי נערך בהתאם לאלה:
  - א. הוראות תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכ"ד – 1964.
  - ב. הוראות הממונה על שוק ההון, ובכלל זה, מערכת ההנחות שבבסיס הדין וחשבון תואמת להוראות הממונה על שוק ההון לעריכת מאזנים אקטואריים.
  - ג. תקנון הקרן.
והכל כתוקפם למועד הדוח.
3. חוות דעתי:
  - א. הנכסים שנצברו, המצוינים בדין וחשבון, רשומים בהתאם לדוח על המצב הכספי בדוחות הכספיים של הקרן למועד הנזכר.
  - ב. יתר הנתונים שבדין וחשבון, מעבר לאלה המפורטים בסעיף קטן (א), וכן אלה המשמשים כבסיס לחישובים ולהערכות שבדין וחשבון, הומצאו לי על-ידי הנהלת החברה המנהלת של הקרן במתכונת שנדרשה על ידי. כל בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לעריכת הדין וחשבון, ולנתונים שנתקבלו נערכו בדיקות שהניחו את דעתי בדבר סבירות הנתונים וכי ניתן להסתמך עליהם בצורה המספקת לצורך עריכת הדין וחשבון.

ג. הבדיקות שנעשו באשר לשלמות הנתונים מבוססים על בדיקת סבירותם של הנתונים, לרבות בדיקות הנערכות על-ידי השוואתם לנתוני התקופה אליה מתייחס הדו"ח ולנתוני תקופות קודמות. אשר על כן, בדיקות אלו לעיתים אינן יכולות לגלות אי-דיוקים או השמטות עקביות או שיטתיות בנתונים. האחריות לאי - דיוקים או השמטות אפשריות מסוג זה אשר אין אפשרות סבירה לגלותם היא של הנהלת החברה המנהלת של הקרן בלבד.

לפי מיטב ידיעתי והערכתי, החישובים וההערכה האקטוארית כפי שהם משתקפים בדין וחשבון המצורף בזאת, מייצגים, בהתאם להנחות שפורטו בדין וחשבון, את היקף ההתחייבויות של הקרן ואת נכסיה ליום 30/9/2017, ותואמים את הוראות הדין הרלוונטיות ואת הוראות הממונה על שוק ההון.

-----	ענת קנטור	אקטואר ממונה	-----
חתימה	שם האקטואר	תפקיד	תאריך

כללית - קרן פנסיה - מאזן אקטוארי

30/09/2017

באלפי ש"ח (דוח נומינלי/לא מתואם)

<u>ליום</u> 31/12/2016	<u>ליום</u> 30/09/2017	
<u>657,998</u>	<u>803,045</u>	<u>סה"כ נכסים לפי הדו"ח על המצב הכספי</u>
6,105	4,717	זכאים ויתרות זכות
		<u>התחייבויות פנסיוניות</u>
		<u>התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה</u>
455,866	519,395	התחייבויות לעמיתים שאינם מבוטחים
<u>121,060</u>	<u>196,159</u>	<u>התחייבויות לעמיתים מבוטחים</u>
576,926	715,554	סך התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה
		<u>התחייבויות לפנסיונרים</u>
65,388	70,186	זקנה ושאר י זקנה
4,950	3,878	נכים
2,361	6,003	שאר מבוטח
1,628	2,677	עתודות לתביעות שקרו וטרם דווחו
744	715	<u>עתודה לפנסיונרים</u>
75,071	83,459	סך התחייבויות לפנסיונרים
		<u>גרעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים</u>
(12)	(73)	פנסיונרים
(71)	(477)	עמיתים שאינם מבוטחים
<u>(140)</u>	<u>(135)</u>	עמיתים מבוטחים
(223)	(685)	סה"כ
		<u>עודף דמוגרפי הנובע מגורמי תשואה וריבית</u>
<u>119</u>	<u>0</u>	פנסיונרים
119	0	סה"כ
(104)	(685)	סה"כ גרעון אקטוארי
<u>651,893</u>	<u>798,328</u>	סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות
<u>657,998</u>	<u>803,045</u>	סך כל ההתחייבויות

להלן ביאור לסעיפי ההתחייבות:

1. **פנסיונרים** – פנסיונרים, שאירים ונכים שזכאים לקצבה.
2. **התחייבויות לזקנה ושאירי זקנה** (לפני חלוקת עודף רבעון אחרון) – כולל התחייבות בגין קצבאות לפנסיונרים ולשאירים פוטנציאליים של פנסיונרים ושאירים של פנסיונרים שנפטרו.
3. **התחייבות לנכים** (לפני חלוקת עודף רבעון אחרון) – כולל התחייבות בגין קצבאות נכים עד לגיל פרישה, כולל שחרור מפרמיה והתחייבות לשאירים פוטנציאליים של נכים.
4. **התחייבות לשאירי מבוטח** (לפני חלוקת עודף רבעון אחרון) – כולל התחייבות בגין קצבאות לשאירים (בני זוג ויתומים) של פעילים, מוקפאים ונכים שנפטרו עם שאירים.
5. **עתודה לתביעות שקרו וטרם דווחו** – בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו לחברה.
6. **התחייבויות לעמיתים שאינם מבוטחים** – סכום הצבירה למועד המאזן שהצטבר בגין המבוטחים במסלול "יסוד".
7. **התחייבויות לעמיתים מבוטחים** – סכום הצבירה למועד המאזן שהצטבר בגין המבוטחים במסלול "מקיף".
8. **עודף (גירעון) אקטוארי** – עודף רבעון אחרון בלבד שנכון לתאריך הדוח טרם חולק לעמיתי הקרן בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2016-3-1 מתאריך 2.6.2016. החלוקה היא לפי עודף (גירעון) הנובע מגורמים דמוגרפיים ולעודף (גירעון) הנובע מגורמי תשואה וריבית. לצורך בהירות הנתונים, העודף מוצג גם בחלוקה לפנסיונרים/מבוטחים פעילים/מבוטחים בלתי פעילים.

2. דוח תנועה בעודף (גירעון) אקטוארי

התנועה בעודף (גירעון) דמוגרפי לכלל עמיתי הקרן

לשנה שהסתיימה ב- 31/12/2016	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום					העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בדיווח	
	31/03/2017	30/06/2017	30/09/2017			המצב הצפוי	המצב בפועל
עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	אלפי ₪		
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים			
0.03	(0.02)	(0.05)	(0.04)	(329)	2	(327)	ב. מקרי מוות – פנסיית זקנה ושאירים
(0.40)	(0.13)	(0.06)	(0.02)	(168)			ז. פרישות במהלך השנה
0.00	0.00	0.00	0.00	0			ט. שינוי בעתודה הנובה משינויי שיטות והנחות
0.00	0.00	0.00	0.00	0			י. שינויים בתקנון הקרן
(0.20)	0.08	0.07	(0.03)	(236)			יא. סך הגורמים האחרים
(0.57)	(0.06)	(0.04)	(0.09)	(733)			סה"כ עודף (גירעון) מהגורמים המפורטים לעיל

התנועה בעודף (גירעון) דמוגרפי לעמיתי הקרן המבוטחים במסלולים הכוללים כיסויים ביטוחיים

("מסלול מקיף")

לשנה שהסתיימה ב- 31/12/2016	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום					העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בדיווח	
	31/03/2016	30/06/2017	30/09/2017			המצב הצפוי	המצב בפועל
עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	אלפי ₪		
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים			
1.31	0.40	(0.11)	0.34	721	(16)	705	א. מקרי מוות – מבוטחים
0.06	(0.18)	(0.17)	0.07	151	(103)	48	ג. מקרי מוות – נכים
(0.29)	0.11	0.51	0.20	419	216	635	ד. יציאה לנכות
(0.58)	(0.15)	(0.25)	(0.06)	(121)	(151)	(272)	ה. חזרה מנכות
0.72	0.28	0.12	(0.50)	(1,044)			ו. ביטוח משנה
(1.23)	(0.45)	(0.13)	(0.03)	(70)			ז. שינויים בעתודת IBNR
0.04	(0.02)	0.00	0.00	0			ט. שינוי בעתודה הנובה משינויי שיטות והנחות
0.00	0.00	0.00	0.00	0			י. שינויים בתקנון הקרן
(0.01)	(0.00)	0.05	(0.00)	(8)			יא. סך הגורמים האחרים
0.02	(0.02)	0.03	0.02	48			סה"כ עודף (גירעון) מהגורמים המפורטים לעיל

התנועה בעודף (גירעון) לפנסיונרים

לשנה שהסתיימה ב- 31/12/2016	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום			העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח, באלפי ש"ח פנסיונרים חדשים
	31/03/2017	30/06/2017	30/09/2017	
(422)	(47)	(33)	(73)	החלק היחסי מתוך העודף (הגירעון) שחולק לכלל עמיתי הקרן
(600)	794	147	(2,518)	שינויים בריבית ההיוון
1,090	(285)	(358)	2,191	סטייה מהנחת התשואה
(371)	(509)	211	327	עודף (גרעון) הנשמר בעתודת פנסיונרים
(303)	(47)	(33)	(73)	סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים
(0.41)	(0.06)	(0.04)	(0.09)	סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים, באחוזים

4. הערות והבהרות:

(1) תנועה בעודף (גרעון) דמוגרפי לעמיתי הקרן-

1. הגירעון הדמוגרפי המופיע בדו"ח בגובה של כ-733 אלף ש"ח בגין רבעון שלישי של 2017 מהווה 0.09% של ההתחייבויות הצבורות. הגרעון נובע ברובו מפרישות לזקנה והתארכות תוחלת חיים לפנסיונרים. איזון דמוגרפי נדרש בגין הרבעון:

i. עמיתים – הפחתה של 0.09% מהיתרות הצבורות

ii. פנסיונרים וזכאים קיימים – הפחתה של 0.09% מהפנסיות

(2) תנועה בעודף (גרעון) דמוגרפי לעמיתי הקרן המבוטחים במסלולים ביטוחיים ("מסלול מקיף")-

1. העודף הדמוגרפי הנוסף בגין מבוטחים במסלולים ביטוחיים הינו 48 אלף ש"ח ומהווה 0.02% מההתחייבויות הצבורות במסלול המקיף. האיזון הדמוגרפי הנדרש לעמיתים המבוטחים במסלולי הביטוח בגין הרבעון, הכולל גם את השתתפותם בגרעון הדמוגרפי של כלל הקרן הינו:

2. עמיתים מבוטחים – הפחתה של 0.07% מהיתרות הצבורות

3. פנסיונרים (שארי פעיל ונכים) – הפחתה של 0.07% מהפנסיות

(3) תנועה בעודף (גרעון) לפנסיונרים -

5. פנסיונרים – הגידול בהתחייבויות הפנסיוניות כתוצאה מהירידה המשוקללת בריבית היוון

היה גבוה יותר מההשינוי בתשואה בפועל שהושגה בנכסי הפנסיונרים לעומת התשואה

הצפויה ולכן נוצר גרעון תשואתי מצטבר מתחילת השנה בגובה 29 אלף ש"ח.

נספחים סטטיסטיים

בהתאם להנחיית האוצר, הגדרת עמיתים פעילים ומוקפאים בנתונים הסטטיסטיים המוצגים היא בהתאם לחזור 2016-9-3 ולא לפי הגדרת התקנון הקיים.

א. מידע אודות עמית הקרן:

סה"כ	נקבה	זכר	מספר עמיתים ליום 30/09/2017
			<u>עמיתים שאינם מקבלי קצבה</u>
11,067	3,054	8,013	פעילים
21,364	8,822	12,542	שאינם פעילים
32,431	11,876	20,555	סה"כ עמיתים שאינם מקבלי קצבה
			<u>מקבלי קצבה</u>
274	122	152	זקנה
58	41	17	שארים
5	3	2	נכות
337	166	171	סה"כ פנסיונרים
0	0	0	זקנה
0	0	0	שארים
0	0	0	נכות
0	0	0	סה"כ זכאים קיימים לפנסיה
32,768	12,042	20,726	סה"כ עמית הקרן
14,475	4,280	10,195	עמיתים מבוטחים
17,956	7,596	10,360	עמיתים שאינם מבוטחים

ב. מידע אודות עמיתים שהחלו לקבל קצבה:

לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום						מספר עמיתים שהחלו לקבל קצבה
31/03/2017		30/06/2017		30/09/2017		
נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	
2	17	5	14	10	10	מספר פורשים
7,795	1,537,455	155,764	1,503,330	278,006	998,744	סך נכסים